

**UCHWAŁA NR XLVII/642/2022
RADY MIEJSKIEJ W ŚRODZIE WIELKOPOLSKIEJ**

z dnia 28 kwietnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zmianami) oraz art. 17 ust. 1 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 ze zmianami) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025*” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

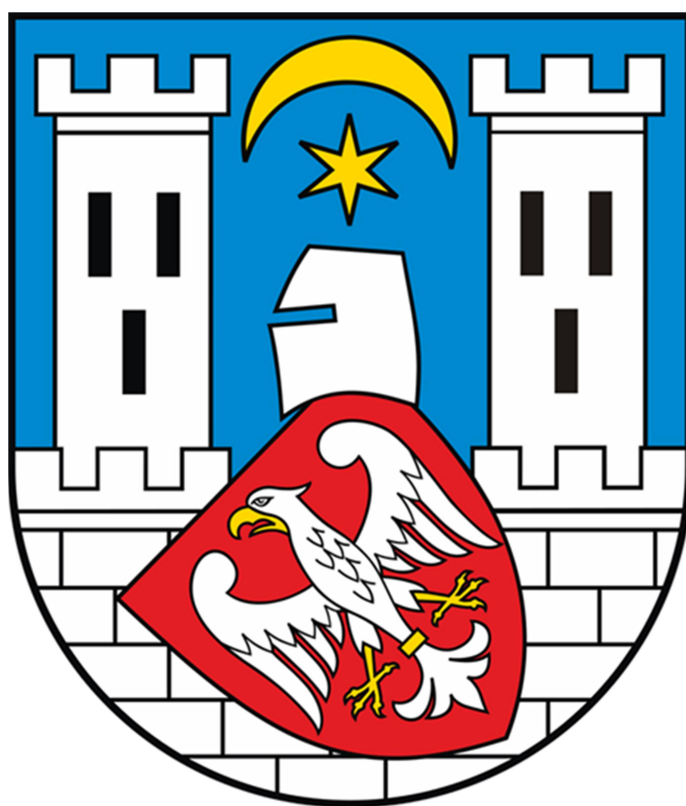
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Środa Wielkopolska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Paweł Wullert

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

**GMINA ŚRODA WIELKOPOLSKA
POWIAT ŚREDZKI
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA ŚRODA WIELKOPOLSKA
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

ŚRODA WIELKOPOLSKA 2021

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Michał Nowakowski – Analityk Stażysta

Spis treści

Wykaz skrótów	4
1. Wstęp	6
2. Efekty realizacji dotychczasowego programu	8
3. Ocena stanu środowiska	10
3.1 Charakterystyka gminy.....	10
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne	10
3.1.2 Sytuacja społeczno-gospodarcza	12
3.1.3 Infrastruktura techniczna	14
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy	17
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	17
3.2.2 Zagrożenia hałasem	25
3.2.3 Pola elektromagnetyczne	28
3.2.4 Gospodarowanie wodami	30
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa.....	38
3.2.6 Zasoby geologiczne.....	44
3.2.7 Gleby.....	49
3.2.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	52
3.2.9 Zasoby przyrodnicze	56
3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami.....	62
3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii	63
3.4 Zagadnienia horyzontalne	65
3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu	65
3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	68
3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	69
3.4.4 Monitoring środowiska	70
3.5 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych.....	71
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	77
4.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	77
4.2 Instrumenty realizacji programu	88
5. System realizacji programu ochrony środowiska	89
5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie.....	89
5.2 Monitoring programu ochrony środowiska	92
6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	96
7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	124
Spis tabel, rysunków	126

Wykaz skrótów

As – Arsen

BZT₅ – Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu

Ca – Wapń

Cd – Kadm

CRFOP – Centralny rejestr form ochrony przyrody

C₆H₆ – Benzen

ChZT – Chemiczne zapotrzebowanie tlenu

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

CO₃ – Trójtlenek węgla

Dn – Średnica nominalna

Fe – Żelazo

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GPZ – Główny Punkt Zasilający

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

ISOK – Informatyczny System Osłony Kraju

JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

K – Potas

KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

KPOP – Krajowy Program Ochrony Powietrza

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

LDWN – wskaźnik (dla 17-stu dób pomiarowych) długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

LN – wskaźnik (dla 20-stu dób pomiarowych) długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

M.P. – Monitor Polski

MEW – Małe Elektrownie Wodne

MŚ – Ministerstwo Środowiska

N – Azot

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ni – Nikiel

NO₂ – Dwutlenek azotu

NO₃ – Azotany

O₂ – Tlen

O₃ – Ozon
OG – Obszar Górniczy
OZE – Odnawialne źródła energii
P – Fosfor
Pb – Ołów
PEM – Pole elektromagnetyczne
PCB – Polichlorowane bifenyle
PIB – Państwowy Instytut Badawczy
PIG – Państwowy Instytut Geologiczny
PM – pył zawieszony
PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska
POŚ – Program Ochrony Środowiska
PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna
RLM – Równoważna Liczba Mieszkańców
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SN – średnie napięcie
SO₂ – Dwutlenek siarki
SO₄ – Siarczany
SPA – Strategiczny Plan Adaptacji
u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska
UE – Unia Europejska
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZDR – Zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii
ZPO – Zapobieganie Powstawaniu Odpadów
ZZR – Zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii

1. Wstęp

Zgodnie z art. 17 ust. 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska.

Projekt gminnego programu ochrony środowiska opiniowany jest przez właściwy zarząd powiatu, a następnie uchwalany przez radę gminy. Z realizacji programu organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie gminy, a następnie przekazuje do organu wykonawczego powiatu.

Należy również podkreślić, że zgodnie z art. 17 ust. 4 ww. ustawy, organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 poz. 247 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Określony harmonogram działań jest niezbędny do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie powiatu oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

W Programie uwzględniono wymagania następujących przepisów prawnych, w tym dotyczących ochrony środowiska:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 201 r. poz. 1372 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 247 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 poz. 1098),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2021 poz. 888 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2021 poz. 779 ze zm.),

- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadach opakowaniowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1114),
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. 2020 poz. 1903),
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2020 poz. 1680),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2021 poz. 624 ze zm.),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 2021 poz. 76),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1326),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2021 poz. 741 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 2021 poz. 1275),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2020 poz. 2028),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2021 r. poz. 1420).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Miejski w Środzie Wielkopolskiej w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu,
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu,
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji działań w nich ujętych,
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych oraz innymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi Gminy,
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania,
- określono sposób wdrażania i zasady monitorowania realizacji Programu.

W niniejszym Programie Ochrony Środowiska uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz stan infrastruktury i środowiska
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym,
- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania wraz z harmonogramem ich realizacji,
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

2. Efekty realizacji dotychczasowego programu

Dotychczasowy Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2018-2020 został przyjęty uchwałą nr LXI/994/2018 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 19 kwietnia 2018 roku.

W latach 2018-2020 Gmina Środa Wielkopolska realizowała zadania ciągłe z zakresu:

- ochrony powietrza i klimatu (zadanie ciągłe – bez kosztowo),
- zmniejszenie uciążliwości hałasu,
- utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- rozbudowa infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i oczyszczania ścieków,
- ochrona złóż kopalin poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami,
- poprawa jakości gleb i racjonalne wykorzystanie istniejących zasobów glebowych,
- racjonalna gospodarka odpadami,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest
- ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii,
- zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju,
- edukacja ekologiczna.¹

W ostatnim roku 2020 zrealizowano i przeprowadzono zadania:

- monitoring stanu środowiska za kwotę

¹ Raport o stanie Gminy Środa Wielkopolska za rok 2018,2019,2020

- termomodernizację budynków gminnych: świetlica w Pławcach,
- budowę oświetlenia energooszczędnego dróg gminnych - lampy solarne,
- dofinansowanie Spółek Wodnych w zakresie konserwacji urządzeń melioracyjnych,
- opłaty za wodą na cele przeciwpożarowe,
- aktualizację Aglomeracji Środa Wielkopolska,
- modernizację i naprawy wiejskich oczyszczalni ścieków,
- wywóz ścieków socjalno-bytowych ze zbiorników bezodpływowych i zrzut, dopłatę do taryf,
- odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych,
- prowadzenie PSZOK,
- zarządzanie składowiskiem,
- zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów,
- akcję „Sprzątanie Świata,
- nasadzenia drzew i krzewów na terenach gminnych,
- budowę Punktu edukacyjnego w Janowie,
- budowę kładki i montaż tablic edukacyjnych na Bagnach Średzkich,
- wydatki na komunikację miejską,
- budowę ścieżek rowerowych (ul. Fabryczna do drogi do Kijewa oraz wzdłuż nowej drogi łączącej ul. Kosynierów z ul. Topolską,
- budowę, rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej na terenie gminy Środa Wielkopolska,
- budowę, rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej do terenie aglomeracji Środa Wielkopolska,
- rekultywacja składowiska.²

² Raport o stanie Gminy Środa Wielkopolska za rok 2020

Rysunek 2. Położenie gminy Środa Wielkopolska w powiecie średzkim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapy.geoportal.gov.pl>

Gmina Środa Wielkopolska zajmuje powierzchnię 20 741 ha, w której największy udział stanowią użytki rolne, następnie grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione lasy, a następnie grunty zabudowane i zurbanizowane razem.

Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Kondrackiego, który został zaktualizowany w 2018 r. przez grupę naukowców, m.in. przez Jerzego Solona, gmina Środa Wielkopolska położona jest w obrębie dwóch mezoregionów: Równina Wrzesińska i Kotlina Śremska.

Tabela 1. Umiejscowienie Gminy Środa Wielkopolska wedle podziału geologicznego

Gmina Środa Wielkopolska		
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa	
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	
Podprowincja	Pojezierza Południowobałtyckie	
Makroregion	Pojezierze Wielkopolskie	Pradolina Warciańsko-Odrzańska
Mezoregion	Równina Wrzesińska	Kotlina Śremska

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl>

3.1.2 Sytuacja społeczno-gospodarcza

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w roku 2020 gminę zamieszkiwało 32 874 osoby, z czego liczba mężczyzn wynosiła 16 064 osób, tj. 48,87%, zaś liczba kobiet – 16 810 osób, tj. 51,13%. Na przestrzeni analizowanych lat (2016-2020) liczba mieszkańców wzrosła 3,28%. Przez cały analizowany okres liczba kobiet przeważała nad liczbą mężczyzn. Szczegóły dotyczące demografii na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Zmiany populacji Gminy Środa Wielkopolska na przestrzeni lat 2016-2020

Rok		2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców	ogółem	31 829	32 160	32 365	32 649	32 874
	mężczyźni	15 551	15 719	15 804	15 957	16 064
	kobiety	16 278	16 441	16 561	16 692	16 810
% ludności w miastach		72,00	71,90	72,03	71,99	72,01
Ludność	w wieku przedprodukcyjnym	5 348	5 506	5 635	5 770	5 897
	w wieku przedprodukcyjnym	20 770	20 703	20 533	20 428	20 360
	w wieku poprodukcyjnym	5 711	5 951	6 197	6 451	6 617
Saldo migracji	wewnętrznych	117	133	79	128	153
	zagranicznych	-5	-5	4	8	19
	ogółem	112	128	83	136	172
Przyrost naturalny		121	179	75	105	87

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W latach 2016-2020 saldo migracji i przyrost naturalny ogółem na terenie gminy kształtowało się na dodatnim poziomie. Negatywne trendy można natomiast zaobserwować w zmniejszającej się grupie osób w wieku produkcyjnym oraz w zwiększającej się grupie osób w wieku poprodukcyjnym.

W kolejnej tabeli przedstawiono zarejestrowane podmioty gospodarcze znajdujące się na terenie gminy Środa Wielkopolska. Na obszarze tym odnotowuje się ciągły przyrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W latach 2016-2020 liczba ich wzrosła o 13,38%. Najliczniejszymi sekcjami są sekcje C przetwórstwo przemysłowe, F dostawa wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją oraz G handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Tabela 3 Liczba podmiotów gospodarczych w danej sekcji gospodarki narodowej na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2016-2020

Sekcja gospodarki /Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Sekcja A	69	67	65	66	64
Sekcja B	12	14	13	13	13
Sekcja C	422	415	432	438	465
Sekcja D	11	9	9	9	9
Sekcja E	10	9	9	9	8
Sekcja F	448	468	490	528	538
Sekcja G	843	828	818	815	835
Sekcja H	191	190	192	207	221
Sekcja I	80	93	94	98	104
Sekcja J	89	95	102	106	115
Sekcja K	88	95	102	103	105
Sekcja L	214	225	236	247	251
Sekcja M	290	306	318	336	360
Sekcja N	82	81	95	116	132
Sekcja O	25	24	19	19	19
Sekcja P	175	176	183	182	187
Sekcja Q	183	177	172	180	196
Sekcja R	62	64	62	64	69
Sekcje S i T	213	212	224	254	274
Łącznie	3 514	3 555	3 648	3 810	3 984

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

LEGENDA:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

3.1.3 Infrastruktura techniczna

Układ drogowy na terenie gminy Środa Wielkopolska tworzy:

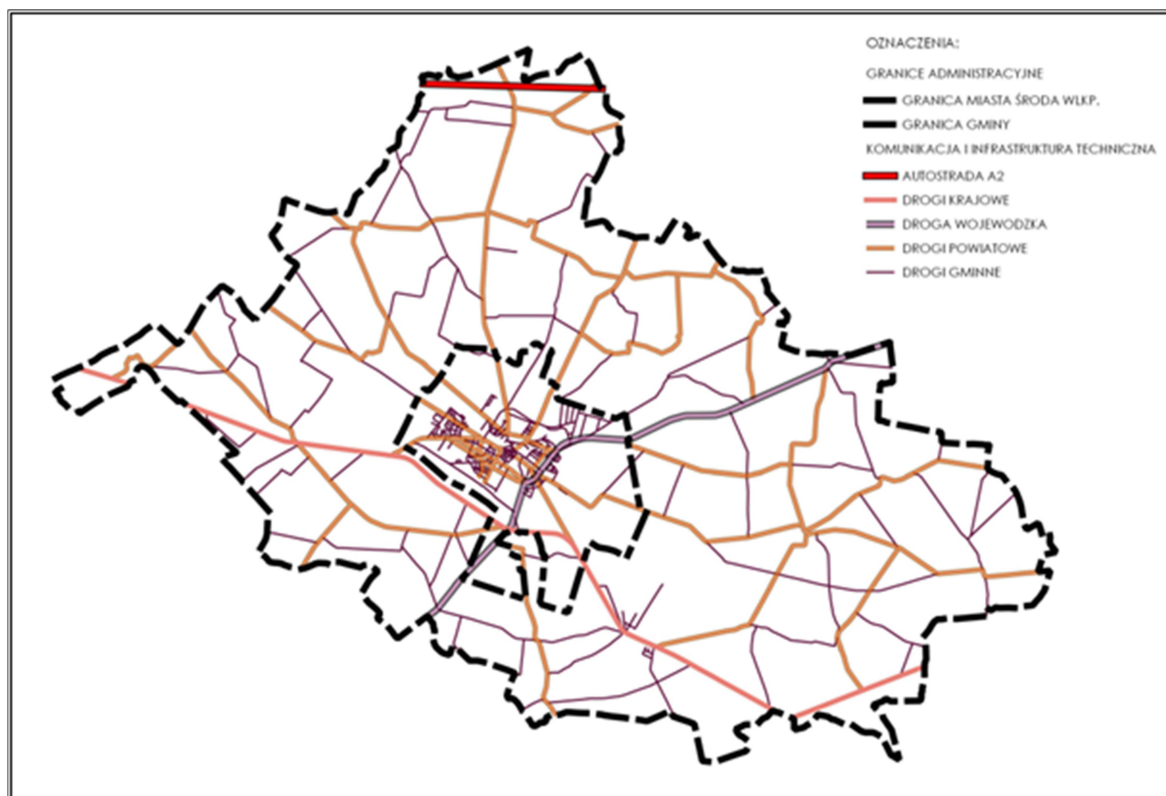
- odcinek autostrady A2 – Autostrada Wolności, relacji Konin – Dąbie – Strykowo (przebiegająca przez północno-wschodnią część terenów gminy),
- droga krajowa nr 11 - relacji Podgaje - Piła - Ujście - Chodzież - Oborniki - Poznań - Kórnik - Jarocin - Pleszew - Ostrów Wlkp. - Ostrzeszów - Kępno – Kluczbork,
- droga krajowa nr 15 - relacji Milicz - Krotoszyn - Jarocin - Miąskowo - Miłosław - Września - Gniezno - Trzemeszno – Ostróda,
- droga wojewódzka: nr 432 Leszno – Krzywiń – Śrem – Środa Wielkopolska – Droga 15;
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Przez gminę przebiega linia kolejowa o państwowym znaczeniu relacji: Poznań – Środa Wielkopolska – Jarocin – Ostrów – Kluczbork. Jest to linia kategorii pierwszorzędnej - dwutorowa oraz zelektryfikowana. Stacja Środa Wielkopolska posiada rozbudowany system

bocznicy i umożliwia przeładunki na tory wąskotorowe. W okresie letnim, kolejka wyrusza w okazjonalne trasy na odcinku Środa Wielkopolska - Zaniemyśl.³

Na terenie miasta funkcjonuje osiem linii autobusowych, zaś obszar podmiejski obsługuje dziesięć połączeń (za wyjątkiem okresu wakacyjnego, w którym to zawieszone są dwie linie autobusowe).⁴

Rysunek 3. Układ drogowy na terenie gminy Środa Wielkopolska

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Teren miasta Środa Wielkopolska wyposażony jest w scentralizowany system ciepłowniczy, oparty jest na źródle ciepła z Cukrowni „Środa” zlokalizowanej przy ul. Niedziałkowskiego 27. Ciepło jest dostarczane w zależności od temperatury zewnętrznej poprzez zautomatyzowane 29 węzłów cieplnych o różnych mocach (0,100 do 2,600 MW). Charakterystyka długości sieci ciepłowniczej prezentuje się następująco:

- sieć wysokoparametrowa – 7,751 km – 95% sieci jest preizolowana,
- sieć niskoparametrowa – 2,472 km – 100% sieci jest preizolowana.

Przedsiębiorstwo posiada także 24 węzły ciepłownicze (plus 5 obcych) o mocy zamówionej od 40kW do 2440 kW.⁵

³ <http://www.sroda.wlkp.pl>

⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska

Pozostali mieszkańcy obszaru miejskiego oraz obszaru wiejskiego gminy niepodłączeni do sieci ciepłowniczej korzystają z indywidualnych systemów grzewczych.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

W skład infrastruktury elektroenergetycznej dystrybucyjnej na terenie gminy wchodzi:

- linie napowietrzne 110 kV relacji: GPZ Środa (SRO) – SE Kromolice (KRM), GPZ Środa (SRO) – GPZ Śrem HCP (SRE), GPZ Środa (SRO) – GPZ Miłosław (MAW),
- stacja elektroenergetyczna 110 kV GPZ Środa (SRO),
- linie napowietrzne i kablowe średniego napięcia (SN) (15kV),
- linie napowietrzne i kablowe niskiego napięcia (nn-0,4 kV),
- stacje elektroenergetyczne SN/nn.

Ponadto na terenie Gminy Środa Wielkopolska znajdują się fragmenty elektroenergetycznych linii przesyłowych:

- 2x400 kV relacji Kromolice – Pątnów,
- 400 kV relacji Kromolice – Ostrów.⁶

ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

Przez obszar gminy przebiega sieć gazowa. Miejscowości zaopatrywane w gaz ziemny to: Środa Wielkopolska, Annapole, Brzeziny, Jarosławiec, Kijewo, Koszuty, Koszuty-Huby, Lorenka, Pętkowo, Pierzchno, Pławce, Ruszkowo, Słupia Wielka, Strzeszki, Topola, Trzebiślawki, Zmysłowo, Żabikowo, Zdziechowice. Stopień gazyfikacji gminy wynosi 82,71%.

Występują tu gazociągi przesyłowe wysokiego ciśnienia:

- gazociąg DN 150 relacji Kórnik – Środa Wlkp. odboczka Pętkowo o ciśnieniu roboczym gazu powyżej 1,6 MPa,
- gazociąg DN 100 relacji Kórnik – Środa Wlkp. odboczka Środa Wlkp. o ciśnieniu roboczym gazu powyżej 1,6 MPa,
- gazociąg DN 200 relacji Kórnik – Środa Wlkp. o ciśnieniu roboczym gazu powyżej 1,6 MPa,
- gazociąg DN 80 odboczka Środa Wlkp. o ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 MPa,
- gazociąg DN 150 odboczka Środa Wlkp. (odcinek Żabikowo-Pętkowo) o ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 MPa,
- gazociąg DN 150 odboczka Środa Wlkp. (odcinek Żabikowo-Pętkowo) o ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 MPa,

⁵ Jw.

⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska

— gazociąg DN 100 odbocznica Środa Wlkp. (odcinek Żabikowo-Pętkowo) o ciśnieniu roboczym gazu powyżej 2,5 MPa.

Na terenie gminy znajduje się stacja gazowa wysokiego ciśnienia „Środa Wielkopolska” o przepustowości $Q=9000 \text{ nm}^3/\text{h}$ oraz stacja gazowa wysokiego ciśnienia „Pętkowo-Strzeszki” o przepustowości $Q=1600 \text{ nm}^3/\text{h}$.⁷

Oprócz infrastruktury sieci wysokiego ciśnienia występuje tu sieć gazowa średniego i niskiego ciśnienia oraz stacje redukcyjne I i II stopnia.

Zgodnie z danymi z GUS w 2020 roku łączna długość sieci gazowej wynosiła 186 369 m, w tym sieci przesyłowej 23 688 m, a sieci rozdzielczej 162 691 m.

3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

KLIMAT

Gmina Środa Wielkopolska według podziału rolniczo-klimatycznego W. Okołowicza i D. Martyn leży w dzielnicy Śląsko-Wielkopolskiej. Gmina znajduje się w strefie występowania najmniejszych opadów w kraju. Otrzymuje w ciągu roku średnio około 650 mm. Średnia roczna temperatura na tym terenie wynosi około 9°C .⁸ Okres wegetacyjny wynosi średnio 200 – 220 dni. Przeważają wiatry z kierunków południowo-zachodniego i zachodniego, co uwarunkowane jest cyrkulacją atmosferyczną w tej części kraju. Klimat gminy należy do łagodnych, ciepłych, w pełni sprzyjających produkcji rolnej.⁹

STAN POWIETRZA

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2021 poz. 1973). Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska

⁸ <https://klimat.imgw.pl>

⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako *emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska* (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych,
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją,
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

EMISJA LINIOWA

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego, bowiem wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą uszkodzenia w nawierzchni dróg, zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery.

Emisja liniowa występuje wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, dlatego ważne jest prowadzenie działań naprawczych, w tym mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu), poprzez np. wykorzystanie mniej uciążliwych dla środowiska form ruchu, tj. pieszego i rowerowego. W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg.

Największa emisja liniowa na obszarze gminy występuje w obrębie fragmentu autostrady A2, drogi krajowej numer 11 oraz drogi krajowej nr 15 oraz drogi wojewódzkiej nr 432.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego), ekonomicznego

podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastępowanie samochodu rowerem.

EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są głównie lokalne kotłownie i paleniska domowe. Zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania. Elementem składowym „niskiej emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe.

Sposobem ograniczenia zjawiska niskiej emisji jest termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanego paliwa, a w rezultacie mniejszej emisji zanieczyszczeń.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_2), para wodna (H_2O), sadza i pył.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach,
- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych,
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wmywanymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

STAN POWIETRZA

Województwo Wielkopolskie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Środa Wielkopolska należy do strefy wielkopolskiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- dwutlenek azotu (NO_2),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C_6H_6),
- ozon troposferyczny (O_3),
- pył zawieszony PM_{10} , oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył $\text{PM}_{2,5}$.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O_3).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

Ocena jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonywana została przeprowadzona dla całej strefy wielkopolskiej (PL3003), której elementem jest gmina Środa Wielkopolska, na podstawie pomiarów substancji w powietrzu, z wykorzystaniem modelowania matematycznego oraz obiektywnego szacowania.¹⁰

Na terenie miasta Środa Wielkopolska znajdują się również 4 szt. sensorów mierzących jakość powietrza.

¹⁰ Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Strefa Wielkopolska	PL3003	A	A	A	A	C1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2020

Tabela 5. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO _x		
Strefa Wielkopolska	PL3003	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2020

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. w strefie wielkopolskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- ☐ dla poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} fazy II (rok),
- ☐ dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe - benzo(a)piren B(a)P (rok),
- ☐ dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego – ozon (O₃).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy wielkopolskiej były dotrzymane.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia energetycznego terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczynia się do redukcji emisji CO₂ oraz wpływa na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej.

ENERGIA WIATRU

Na obszarze gminy wydano następujące decyzje środowiskowe dotyczące turbin wiatrowych:

- 1 turbina wiatrowej o mocy 0,8 MW - wysokość wieży bez turbiny 73 m, na dz. geod. 56/3, obręb Pławce,
- 1 turbina wiatrowa o mocy 0,8 MW - wysokość wieży bez turbiny 100 m każda, na dz. geod. nr 19/1, obręb Pierzchno,
- 4 turbiny wiatrowe o mocy 2,5 MW każda, wysokość wieży bez turbiny 100 m każda na dz. geod. 137 obręb Chwałkowo, dz. geod. 53 obręb Brodowo, dz. geod. 42/1 obręb Brodowo, dz. geod. 100/2 obręb Brodowo,
- budowa 24 szt. turbin wiatrowych o mocy łącznej do 108 MW, maksymalna moc pojedynczej turbiny do 4,5 MW, wysokość wieży bez turbiny do 140 m, na dz. geod. 1/44, 1/46, 5/27 5/31 obręb Zdziechowice, dz. geod. 180/7, 180/12, 180/13, 180/5 obręb Zielniki, dz. geod. 16/17, 55/6 obręb Dębicz, dz. geod. 23/1 obręb Tadeuszewo, dz. geod. 16/11, 72, 73 obręb Pierzchno, dz. geod. 31/2 obręb Chudzice, dz. geod. 115 obręb Połazejewo, dz. geod. 304/3, 305/4, 305/8, 304/3, 305/4, 240/12, 309/6, 355/3, 355/5, 368/1, 227/1, 221/1, 108/2 obręb winna Góra¹¹.

¹¹ Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej

ENERGIA Z BIOMASY

Zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce ciepłej. Biomasa wykorzystywana jest do produkcji energii na indywidualne potrzeby w gospodarstwach domowych.

ENERGIA GEOTERMALNA

Gmina Środa Wielkopolska leży w Przedsudecko-Świętokrzyskim okręgu geotermalnym¹². Na terenie gminy energia geotermalna nie jest wykorzystywana na szerszą skalę. W związku z brakiem konieczności inwentaryzacji energii ze źródeł geotermalnych przez gminę, brak jest szczegółowych informacji na temat instalacji płytkiej geotermii. Zgłoszenia nie wymagają instalacje do głębokości 30 m. Natomiast instalacje wymagające głębszego wiercenia podlegają obowiązkowi opracowania projektu robót geologicznych i jego zgłoszenia Staroście Średzkiemu.

ENERGIA SŁONECZNA

Gmina nie ma obowiązku inwentaryzacji ilości instalacji fotowoltaicznych/solarnych znajdujących się na budynkach mieszkalnych w jej obrębie, dlatego nie można dokładnie określić, ile budynków jest w nie wyposażonych. Warunki dla rozwoju energetyki słonecznej na terenie gminy:

- bezpośrednie promieniowanie słoneczne na powierzchnię poziomą w ujęciu średnim wynosi 80 W/m^2 ,
- bezpośrednie promieniowanie słoneczne na powierzchnię prostopadłą w ujęciu średnim wynosi 130 W/m^2 ,
- całkowite promieniowanie słoneczne na powierzchnię poziomą w ujęciu średnim wynosi 130 W/m^2 ,
- liczba godzin słonecznych w strefie, w której leży gmina wynosi ponad 1850 godzin rocznie.¹³

¹² <http://www.pga.org.pl>

¹³ <https://klimat.imgw.pl>

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT**Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza**

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonująca sieć ciepłownicza i gazowa na terenie gminy, — wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, — stały monitoring jakości powietrza prowadzony dla strefy wielkopolskiej.	— gospodarstwa domowe ogrzewane paliwami stałymi, — emisja liniowa wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, — przekroczenie norm jakości powietrza dla pyłów zawieszonych oraz bezno-alfa-pirenu.
Szanse	Zagrożenia
— stopniowe rugowanie nieefektywnych systemów indywidualnego ogrzewania na rzecz nowocześniejszych i bardziej przyjaznych środowisku metod ogrzewania, — rozwój energetyki przyjaznej środowisku naturalnemu, — edukacja ekologiczna mieszkańców, — rosnąca moda na zdrowy styl życia, zwiększenie korzystania z bez emisyjnych środków transportu (np. rower), — edukacja ekologiczna mieszkańców.	— napływ zanieczyszczeń z innego kierunku, w szczególności z Poznania, — zwiększenie emisji zanieczyszczeń powietrza wraz ze starzeniem się urządzeń grzewczych użytkowników indywidualnych, — wysoki koszt inwestycji w odnawialne źródła energii, — wysoki koszt budowy ścieżek rowerowych, obwodnic, modernizacji dróg, — wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych, — zmiany klimatu, — spalanie odpadów w indywidualnych kotłowniach.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r. poz. 112). Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania na:

- hałas przemysłowy – hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu.

— hałas komunikacyjny – pochodzący od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych.

Wysokie częstotliwości i natężenia dźwięków są zjawiskiem niepożądanym, dokuczliwym i szkodliwie działającym na zdrowie i komfort życia. Skutkami przebywania w otoczeniu narażonym na hałas mogą być uszkodzenie słuchu, niepokój, zmęczenie układu nerwowego, obniżenie czułości wzroku, utrudnienie porozumiewania się, niekorzystne wpływające na sen i odpoczynek człowieka, a także zmniejszenie wydajności w środowisku pracy.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

Niewielki hałas mogą generować liczne zakłady usługowe, które na terenie gminy działają przede wszystkim w budownictwie oraz handlu. Stanowią one jednak niewielkie źródło hałasu i nie są mocno uciążliwe dla mieszkańców. Do potencjalnych emitentów hałasu przemysłowego można zaliczyć cukrownię, wraz ze swoją bazą zaopatrzenia w surowce oraz koniecznością wywozu gotowych produktów, jak również infrastrukturę techniczną PGNiG.

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych, na których rośnie natężenie ruchu. Hałas dokuczliwy jest dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich przebywających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej.

Głównym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego do środowiska na obszarze gminy jest ruch na autostradzie A2, drodze krajowej nr 11, drodze krajowej nr 15 oraz drodze wojewódzkiej nr 432.

BADANIA NATEŻENIA HAŁASU

Ochroną akustyczną objęte są tylko określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów

hałasu w środowisku, wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny zamieszkałe, rekreacyjne, szpitale).

W roku 2020 nie prowadzono badań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie gminy Środa Wielkopolska i nie zostały przekazane wyniki pomiarów prowadzonych w tym okresie przez inne podmioty. Ze względu na natężenie ruchu pojazdów droga krajowa nr 11 i Autostrada A2 na terenie gminy Środa Wielkopolska zostały objęte obowiązkiem sporządzenia mapy akustycznej. Mapy akustyczne dróg krajowych zrealizowane w ostatniej edycji, tj. w 2018 r.

W przypadku autostrady A2 mapa akustyczna na odcinku węzeł Nowy Tomyśl-węzeł Konin została zrealizowana w 2017 roku.

W otoczeniu drogi krajowej nr 11 w miejscowościach: Koszuty Huby, Koszuty, Żabikowo stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych długookresowych wskaźników oceny hałasu wynoszące do 15 dB. W Kijewie dla wskaźnika LN oraz w Brodowie dla LDWN i LN przekroczenia sięgają 20 dB.

Mapa akustyczna autostrady A2 na odcinku przebiegającym przez obszar gminy Środa Wielkopolska nie dokumentuje przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika LDWN i LN.¹⁴

PODSUMOWANIE: ANALIZA SWOT

Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— obecność obwodnicy miasta Środa Wielkopolska, — autostrada A2 znacznie oddalona od gęsto zaludnionych obszarów gminy, — sporządzone mapy akustyczne dla dróg znajdujących się na terenie gminy.	— przekroczenia wartości dopuszczalnych długookresowych wskaźników oceny hałasu przy drodze krajowej nr 11 — obecność licznych ciągów komunikacyjnych o dużej przepustowości, — niedostateczny stan techniczny części dróg publicznych przebiegających przez gminę.
Szanse	Zagrożenia
— modernizacja nawierzchni dróg oraz systemu zawiadywania ruchem kołowym, — rozbudowa sieci ścieżek rowerowych, — rozwój rozwiązań technicznych wpływających na ograniczenie emisji hałasu.	— wysokie koszty realizacji inwestycji infrastrukturalnych, — rozwój komunikacji wraz ze wzrostem liczby pojazdów i natężenia ruchu komunikacyjnego na drogach, — niewłaściwa lokalizacja planowanych obiektów stanowiących źródła hałasu, — wzrost ruchu turystycznego.

Źródło: Opracowanie własne

¹⁴ GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Do najważniejszych źródeł promieniowania elektromagnetycznego należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Na obszarze gminy Środa Wielkopolska występują:

- linie napowietrzne 110 kV relacji: GPZ Środa (SRO) – SE Kromolice (KRM), GPZ Środa (SRO) – GPZ Śrem HCP (SRE), GPZ Środa (SRO) – GPZ Miłosław (MAW),
- stacja elektroenergetyczna 110 kV GPZ Środa (SRO),
- linie napowietrzne i kablowe średniego napięcia (SN) (15kV),
- linie napowietrzne i kablowe niskiego napięcia (nn-0,4 kV),
- stacje elektroenergetyczne SN/nn,
- fragmenty elektroenergetycznych linii przesyłowych: 2x400 kV relacji Kromolice-Pątnów oraz 400 kV relacji Kromolice – Ostrów.¹⁵

¹⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska

INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

Na terenie gminy Środa Wielkopolska znajdują się stacje bazowe telefonii komórkowej różnych nadawców sygnałów, typu GSM, UMTS i LTE. Są to stacje w miejscowości Pławce, Brodowo, Januszewo, Środa Wielkopolska, takich sieci jak: Orange, T-Mobile, Play, Aeo2, Plus.

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r., poz. 2311).

W roku 2020 na terenie gminy Środa Wielkopolska nie prowadzono pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenach dostępnych dla ludności. Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2020 r. w trakcie pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w przedziale częstotliwości od 3 MHz do 3000 MHz, prowadzonych w 45 punktach na obszarze Wielkopolski, nie stwierdzono przekroczeń poziomu dopuszczalnego.¹⁶

Ostatnie badania poziomu PEM przeprowadzono na terenie miasta Środa Wielkopolska w roku 2018. Nie wykazały jednak one przekroczeń. Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

Tabela 8. Wyniki pomiarów PEM w roku 2018 na terenie Środy Wielkopolskiej

Gmina	Obszar		Współrzędne punktów		Data pomiaru	Badania		
	Adres	Typ obszaru	Długość geograficzna	Szerokość geograficzna		Parametr pomiaru	Niepewność pomiaru	Średnia
Środa Wielkopolska	Środa Wielkopolska	Pozostałe miasta	17° 15' 47"	52° 13' 41"	12.06.2018	Składowa elektryczna 3[MHz]-300[GHz]	0,3 [V/m]	0,33 [V/m]

Źródło: <https://www.gios.gov.pl>

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 9. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
— brak występowania na obszarze gminy terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.	— linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia przebiegające przez obszar gminy, — wzrastająca ilość stacji bazowych telefonii komórkowej.
Szanse	Zagrożenia

¹⁶ GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu

— regulacje prawne dotyczące poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych oraz lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, — uwzględnianie infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, — modernizacja sieci energetycznych przez operatora.	— wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet), — niska świadomość społeczna odnośnie zagrożeń płynących z pól elektromagnetycznych na życie i zdrowie człowieka.
--	---

Źródło: Opracowanie własne

3.2.4 Gospodarowanie wodami

WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina położona jest w Dorzeczu Odry, zlewni rzeki Moskawy. Niewielka część gminy w rejonie Trzebisławek i Koszut oraz Pławiec należy również do zlewni rzeki Kopli. Miasto położone jest w zasięgu zlewni rzek Moskawy oraz Średzkiej Strugi. Na terenie gmina Środa Wlkp. nie występują większe zbiorniki wodne.

Na rzece Maskawie znajduje się sztuczny zbiornik wodny – zbiornik retencyjny „Jezioro Średzkie”. Powierzchnia zalewu wynosi 45 ha. Zbiornik wybudowany został do celów rolniczych, przemysłowych i rekreacyjnych.

Na terenie gminy znajdują się jednolite części wód powierzchniowych rzecznych.

Tabela 10. Zestawianie wybranych cieków wodnych na terenie Gminy Środa Wielkopolska wraz z ich kodami

Nazwa Cieku Wodnego	Kod
Moskawa do Wielkiej	PLRW600016185469
Miłosławka do Kanalu Połczyńskiego	PLRW600017185484
Miłosławka od Kanalu Połczyńskiego do ujścia	PLRW600017185489
Brodek	PLRW600016185492
Moskawa od Wielkiej do ujścia	PLRW600020185499
Kopel do Głuszczyнки	PLRW600016185747

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl>

W ostatnich latach prowadzono badania następujących jednolitych części wód powierzchniowych:

- **Moskawa do Wielkiej** – badania prowadzone w latach 2017–2019, w punkcie reprezentatywnym Moskawa - Nietrzebanowo (gmina Środa Wielkopolska). Stan ekologiczny oceniono jako słaby, o czym zdecydowała klasyfikacja elementów biologicznych – makrobezkręgowce bentosowe i makrofity (IV klasa). O klasyfikacji stanu chemicznego – poniżej dobrego – zdecydowało przekroczenie wartości granicznych

stanu dobrego dla difenyloeterów bromowanych i heptachloru – oznaczonych w biocie oraz benzo(a)pirenu, benzo(b)fluorantenu, benzo(g,h,i)perylenu – oznaczonych w wodzie. Stan wód oceniono jako zły.

- **Moskawa od Wielkiej do ujścia** – badania prowadzone w latach 2018–2019, w punkcie reprezentatywnym Moskawa - Kępa Wielka (powiat średzki, gmina Zaniemyśl). Potencjał ekologiczny oceniono jako słaby, o czym zdecydowała klasyfikacja elementów biologicznych – makrobezkręgowce bentosowe oraz ichtiofauna (IV klasa). O klasyfikacji stanu chemicznego – poniżej dobrego – zdecydowało przekroczenie wartości granicznych stanu dobrego dla difenyloeterów bromowanych i rtęci – oznaczonych w biocie oraz benzo(b)fluorantenu, benzo(k)fluorantenu, benzo(g,h,i)perylenu – oznaczonych w wodzie. Stan wód oceniono jako zły.
- **Miłostawka od Kanału Połczyńskiego do ujścia** – badania prowadzone w roku 2018, w punkcie reprezentatywnym Miłostawka - Garby (powiat średzki, gmina Krzykosy). Potencjał ekologiczny oceniono jako zły, o czym zdecydowała klasyfikacja elementów biologicznych – makrobezkręgowce bentosowe oraz ichtiofauna (V klasa). O klasyfikacji stanu chemicznego – poniżej dobrego – zdecydowało przekroczenie wartości granicznych stanu dobrego dla difenyloeterów bromowanych i heptachloru – oznaczonych w biocie oraz fluorantenu, benzo(a)pirenu, benzo(b)fluorantenu, benzo(k)fluorantenu, benzo(g,h,i)perylenu – oznaczonych w wodzie. Stan wód oceniono jako zły.¹⁷

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki stanu jednolitych części wód powierzchniowych, które zostały poddane badaniom w ostatnich latach udostępnionych na stronie GIOŚ.

¹⁷ GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu

Tabela 11. Ocena jakości jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Środa Wielkopolska

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Moskawa do Wielkiej	PLRW600016185469	MO	4 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	2 (2018)	Słaby stan ekologiczny (2018)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)
Miłosławka od Kanału Polczyńskiego do ujścia	PLRW600017185489	MD/MO	5 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	2 (2018)	Zły potencjał ekologiczny (2018)	Słaby stan chemiczny (2018)	Zły stan wód (2018)
Moskawa od Wielkiej do ujścia	PLRW600020185499	MO	4 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	2 (2018)	Słaby stan ekologiczny (2018)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)
Kopel do Głuszczyнки	PLRW600016185747	MO	3 (2019)	3 (2019)	>2 (2019)	—	Umiarkowany stan ekologiczny (2019)	—	Zły stan wód (2019)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Zgodnie z definicją z ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2021 poz. 624 ze zm.) przez pojęcie powódź rozumie się *„czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”*.

Ryzyko powodziowe natomiast zgodnie z Art 2 Dyrektywy 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Oslony Kraju, na terenie gminy występuje obszar zagrożenia powodzią od rzek.

Obszary zagrożenia powodziowego na terenie gminy położone są w obrębie rzeki Moskaw oraz Średzka Struga.

WODY PODZIEMNE

Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej (2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., jednolite części wód podziemnych (dalej JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren gminy leży w granicach dwóch jednolitych części wód podziemnych (JCWPd):

- nr 60 (PLGW600060) - stanowi wielopoziomowy, niezwykle złożony system wodonośny, którego tworzą struktury hydrogeologiczne różnej genezy i fragment basenu (niecki) neogeńsko – paleogeńskiej o różnej rozciągłości przestrzennej oraz związkach hydraulicznych między sobą i wodami powierzchniowymi.
- nr 61 (PLGW600061) - w piętrze wodonośnym czwartorzędu wyróżniono dwa główne poziomy: gruntowy poziom wodonośny Q1 o charakterze dolinnym i pradolinym zasilany jest infiltracyjnie w obrębie dolin i pradolin (na tarasach wysokich na drodze infiltracji opadów oraz drenażu i spływu z sąsiednich wysoczyzn, a na tarasach niskich również

przez drenaż z poziomów wgłębnych. Okresowo, przy wysokich stanach rzek, zasilanie może pochodzić z wód powierzchniowych) oraz poziom wód wgłębnych międzyglinowy dolny Q2 zasilany jest na drodze infiltracji opadów i przesączania się wód z poziomu gruntowego głównie przez okna hydrauliczne.¹⁸

W poniższej tabeli przedstawiono kompleksową ocenę stanu powyżej opisanych JCWPd. Odznaczają się one dobrym stanem jakościowym.

Tabela 12. Kompleksowa ocena stanu JCWPd położonych na terenie gminy Środa Wielkopolska w 2019 r.

JCWPd nr 60	
Chemiczny	Dobry
Ilościowy	Dobry
Ogólny	Dobry
JCWPd nr 61	
Chemiczny	Dobry
Ilościowy	Dobry
Ogólny	Dobry

Źródło: PIG – PIB, Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019
W latach 2018-2020 na terenie gminy w miejscowości Trzebiśławki przebadano JCWPd nr 60. Klasa jakości tych wód zaliczona została do II.

GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH

W granicach gminy zlokalizowane są dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). Są to:

- udokumentowany GZWP nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno – jest to zbiornik porowy, a warstwy wodonośne tworzą piaski drobne i pylaste neogenu (miocenu) i paleogenu (oligocenu). Subzbiornik należy do wgłębnych struktur hydrogeologicznych i ma dobrą izolację od powierzchni terenu utworami słabo przepuszczalnymi, które skutecznie chronią go przed zanieczyszczeniem z powierzchni terenu i poziomów wodonośnych czwartorzędu. Dla subzbiornika nie wyznaczono obszaru ochronnego ze względu na niską podatność na zanieczyszczenie z powierzchni terenu warunkowaną wgłębnym usytuowaniem i dobrą izolacją utworami słabo przepuszczalnymi. Zagrożenia antropogeniczne, jakie mogą oddziaływać na zbiornik są związane ze zubożeniem zasobów w wyniku intensywnej eksploatacji oraz pogorszeniem jakości wód zbiornika (wzbudzenie ascenzyjnego dopływu wód gorszej jakości).

¹⁸ <https://www.pgi.gov.pl>

¹⁹ PIG-PIB, *Informator PSH – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce*, Warszawa 2017

ZAGROŻENIA MOGĄCE WPŁYNAĆ NA JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych powodowane jest głównie przez bezpośrednią lub pośrednią działalność człowieka, np. rolnictwo, działalność gospodarcza, poziom urbanizacji terenu.

Do możliwych zagrożeń mogących wpłynąć na zasoby i jakość wód na terenie gminy należy zaliczyć m.in.:

- brak pełnego skanalizowania obszaru gminy oraz występowanie potencjalnego ryzyka niekontrolowanego przedostania się ścieków komunalnych do środowiska, np. w wyniku nieszczelności zbiorników bezodpływowych (szamb) lub awarii przydomowych oczyszczalni ścieków,
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych do środowiska naturalnego, np. w wyniku wystąpienia awarii oczyszczalni ścieków,
- spływ powierzchniowy zanieczyszczeń, obciążonych głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz ryzyko niewłaściwego wykonywania zabiegów agrotechnicznych.

Na obszarze gminy zidentyfikowano problem przeżyźnienia wód powierzchniowych (eutrofizacja), który prowadzi do następujących konsekwencji:

- zakwity wody (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice),
- zakwaszenia wód,
- pogłębienie strefy beztlenowej,
- spadek przezroczystości wody,
- wymieranie ichtiofauny,
- znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód.

W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi poważne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na ryzyko nadużywania nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego.

ZAGROŻENIE SUSZA

Teren gminy narażony jest na skutki suszy, co wynika z oceny stopnia narażenia na skutki suszy. Dla takich obszarów wskazano w planie listę działań mających przeciwdziałać skutkom suszy lub je ograniczać. Główne działania to:

- wspomaganie naturalnej retencji zlewni,

- utrzymanie i odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych ekosystemów wodnych,
- ekosystemów zależnych od wód,
- powiększenie i wykorzystanie dyspozycyjnych zasobów wodnych,
- wspomaganie zarządzania ryzykiem suszy oraz rozwój wiedzy.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT**Tabela 13. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami**

Mocne strony	Słabe strony
— dobry stan wód podziemnych — prowadzony monitoring wód podziemnych i powierzchniowych, — realizacja inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.	— zły stan wód powierzchniowych, — obecność zbiorników bezodpływowych, — występujące obszary zagrożenia powodzią na terenie gminy, — niewystarczający stan infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — budowa zbiorników retencyjnych, — wdrażanie dokumentów planistycznych dotyczących gospodarowania wodami, — racjonalne i oszczędne gospodarowanie wodą.	— zjawiska wynikające ze zmian klimatu (np. gwałtowne deszcze, powodzie, susze), — zjawisko suszy hydrologicznej.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa**SIEĆ WODOCIĄGOWA**

Zapotrzebowanie w wodę wszystkich miejscowości gminy Środa Wielkopolska realizowane jest z 7 stacji uzdatniania wody: SUW Kórnicka, SUW Szpital, SUW Babin, SUW Brodowo, SUW Koszuty, SUW Starkówiec Piątkowski, SUW Trzebiśławki.²⁰

Długość czynnej sieci wodociągowej w latach 2016-2020 wzrosła na terenie gminy o 3,53%, wzrosła również liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 6,21%.

²⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska

Tabela 14. Statystyki sieci wodociągowej dla Gminy Środa Wielkopolska za lata 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Woda dostarczona gospodarstwom domowym w dm ³	1 145,8	1 154,1	1 233,2	1 229,5	1 294,5
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w m ³	36,1	36,1	38,3	37,9	39,5
Długość czynnej sieci rozdzielczej w km	263,3	263,3	268,4	270,1	272,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	4 494	4 500	4 591	4 633	4 773
Awarie sieci wodociągowej	74	44	71	58	28
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	22 915	23 122	23 310	23 503	23 670
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na wsiach	8 909	9 033	9 050	9 141	9 199
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem	31 824	32 155	32 360	32 644	32 869

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Zgodnie z danymi w powyższej tabeli zużycie wody przez mieszkańców gminy w ostatnich latach wzrosło. Ludność korzystająca z sieci w 2020 roku wynosiła 32 869 osób. Mieszkańcy miasta stanowili 72,01% wszystkich korzystających, a mieszkańcy obszaru wiejskiego pozostałe 9,73%.

INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA

Na terenie gminy funkcjonuje gminna Oczyszczalnia Ścieków w Chwałkowie, która jest oczyszczalnią biologiczną z podwyższonym usuwaniem biogenów o przepustowości 10 000 m³/dobę. Ponadto na terenie gminy znajdują się również oczyszczalnie biologiczne o przepustowości 1 100 m³/dobę (wg danych GUS za rok 2020 – 30 szt.). Zgodnie z danymi GUS długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2016-2020 wzrosła znacznie, bo o 59,09%. Tym samym wzrosła również liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Na terenie miasta 85,2% wszystkich jego mieszkańców ma dostęp do sieci kanalizacyjnej, a na terenie wsi 80,2% wszystkich mieszkańców wsi ma dostęp do sieci kanalizacyjnej.

Tabela 15. Statystyki sieci kanalizacyjnej dla Gminy Środa Wielkopolska za lata 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km	100,2	147,8	148,7	158,4	159,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	1 641	3 821	3 869	4 462	4 529
Awarie sieci kanalizacyjnej	174	99	114	114	92
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną w dam ³	1 283,0	1 183,8	1 233,6	1 348,5	1 415,7
Ścieki oczyszczone odprowadzone w dam ³	1 427,0	1 503,0	1519,0	1 634,0	1 688,0
Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej w procentach	38,06	56,13	55,40	58,64	56,81
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ogółem	25 728	26 089	26 318	27 307	27 560
Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej ogółem	80,8	81,1	81,3	83,6	83,8
Procent ludności miejskiej korzystającej z sieci kanalizacyjnej	84,2	81,8	81,9	85,1	85,2
Procent ludności wiejskiej korzystającej z sieci kanalizacyjnej	72,3	79,5	79,9	79,9	80,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące zanieczyszczeń w ściekach z terenu gminy Środa Wielkopolska.

Tabela 16. Tabela wybranych zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczaniu za lata 2016-2020

Typ zanieczyszczenia / Rok	2016	2017	2018	2019	2020
BZT5 kg/rok	12 462	12 769	10 684	11 167	11 932
ChZT kg/rok	110 943	117 228	95 115	91 213	104 963
Zawiesina Ogólna kg/rok	18 156	21 865	15 317	14 242	18 229
Azot Ogólny kg/rok	14 465	17 740	10 241	9 675	11 235
Fosfor Ogólny kg/rok	1 475	1 498	1 728	1 585	2 408

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na podstawie danych z powyższej tabeli można zauważyć znaczny wzrost fosforu w roku 2020. Fosfor jest jednym z czynników wpływającym na eutrofizację wód.

Na obszarze gminy została wyznaczona aglomeracja ściekowa Środa Wielkopolska, która została przyjęta uchwałą Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej nr XXVIII/411/2020 z dnia 30.11.2020 r. (Dz.U. Woj. Wlkp. poz. 9215). Swoim zasięgiem obejmuje obszar miejscowości: Środa Wielkopolska, Chwałkowo, Dębicz, Janowo, Kijewo i Mączniki. Ścieki z aglomeracji odprowadzane są do oczyszczalni ścieków położonej w m. Chwałkowo.

Ścieki z oczyszczalni komunalnych i przemysłowych odprowadzane są zgodnie z wydanymi pozwoleniami wodnoprawnymi do gruntu (rowów melioracyjnych) bądź cieków:

- Annopole - rów melior. szczegółowy R-B-2 - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.24.2014 ważne do dnia 31.12.2024 r.,
- Bieganowo - rów melior. szczegółowy R-TU-5 pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.37.2011 ważne do dnia 30.11.2021 r.,
- Brodowo A rów melior. szczegółowy R-G pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.38.2014 ważne do dnia 31.01.2025 r.,
- Brodowo B - rów melior. szczegółowy R-3 pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.39.2014 ważne do dnia 31.01.2025 r.
- Brzeziny - rów melior. szczegółowy R-B - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.38.2012 ważne do dnia 31.12.2022 r.,
- Chocicza - Rów Wielki - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.71.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Chudzice - rów melior. szczegółowy R-Ż-8, dalej do Rowu Żrenickiego - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.58.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Chwałkowo - rów melior. szczegółowy D-4 i dalej do Rowu Drgań - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.12.2012 ważne do dnia 18.04.2022 r.,
- Czarne Piątkowo - rów melior. szczegółowy R-6b - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.74.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Dębiczek - Rów Rusiborski - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.34.2014 ważne do dnia 31.12.2024 r.,
- Januszewo - rów melior. szczegółowy R-14 - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.65.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Koszuty - rów melior. szczegółowy R-K-6 - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.67.2016 ważne do dnia 05.12.2026 r.,
- Koszuty Huby - rów melior. szczegółowy bezimienny - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.79.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,

- Nadziejewo - rzeka Maskawa - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.72.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Olszewo 2 - Rów Żrenicki - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.59.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Pierzchno - rów melior. szczegółowy R-H-3 - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.60.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Połajejewo - rów zakryty i dalej do Połajejówki - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.40.2014 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Romanowo - rów melior. szczegółowy R-P-1 - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.25.2014 ważne do dnia 31.12.2024 r.,
- Słupia Wielka - rów melior. szczegółowy r-B-2 - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.41.2012 ważne do dnia 27.12.2022 r.,
- Starkówiec Piątkowski - rów melior. szczegółowy R-J - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.77.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Starkówiec Piątkowski Czarne Piątkowo - rów melior. szczegółowy R-J-2 - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.78.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Strzeszki- rów R-D-3 dopływ rowu Drgań - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.75.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Szlachcin - rów melior. szczegółowej bezimienny – pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.41.2014 ważne do dnia 31.01.2025 r.,
- Środa Wielkopolska - Struga Średzka - Pozwolenie zintegrowane wydane przez Starostę Średzkiego, bezterminowo,
- Tadeuszewo - rów melior.szczegółowej R-Ż-17 - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.26.2014 ważne do dnia 31.12.2024 r.,
- Topola - Rów Topolski - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.67.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Winna Góra - Kanał Pałczyński - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.76.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.,
- Zdziechowice – Pławce - rów zakryty - rurociąg R-Pł.-15 - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.36.2014 ważne do dnia 31.12.2024 r.,
- Zielniki - Rów Ziel - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.35.2014 ważne do dnia 31.12.2024 r.,

— Żabikowo - rów melior. szczegółowy R-6 - pozwolenie wodnoprawne wydane przez Starostę Średzkiego OS.6341.61.2015 ważne do dnia 31.12.2025 r.²¹

W pozostałej części gminy, niepodłączonej do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturą techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe. Ich wykaz prezentuje tabela poniżej.

Tabela 17 Liczba zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków oraz stacji zlewnych w Gminie Środa Wielkopolska w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość zbiorników bezodpływowych	1 303	1 409	1 428	684	773
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	162	187	189	217	219

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wg informacji zawartych w powyższej tabeli w latach 2016-2020 spadła liczba zbiorników bezodpływowych, a wzrosła liczba przydomowych oczyszczalni.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 18. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonowanie oczyszczalni ścieków; — rosnąca liczba przyłączy do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, — prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe i przydomowych oczyszczalni ścieków.	— rosnące zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca, — wzrost fosforu ogólnego w ściekach po oczyszczeniu, — obecność zbiorników bezodpływowych, — niewystarczający stopień skanalizowania gminy.
Szanse	Zagrożenia
— rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców, — programy dofinansowań na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, — pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury wodno-ściekowej.	— eutrofizacja wód powierzchniowych, — przerwy w dostawach wody, — niewłaściwe zagospodarowywanie nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości, — niewystarczająca wiedza mieszkańców na temat nielegalnego zrzutu ścieków oraz nielegalne zrzuty ścieków do wód powierzchniowych.

Źródło: Opracowanie własne

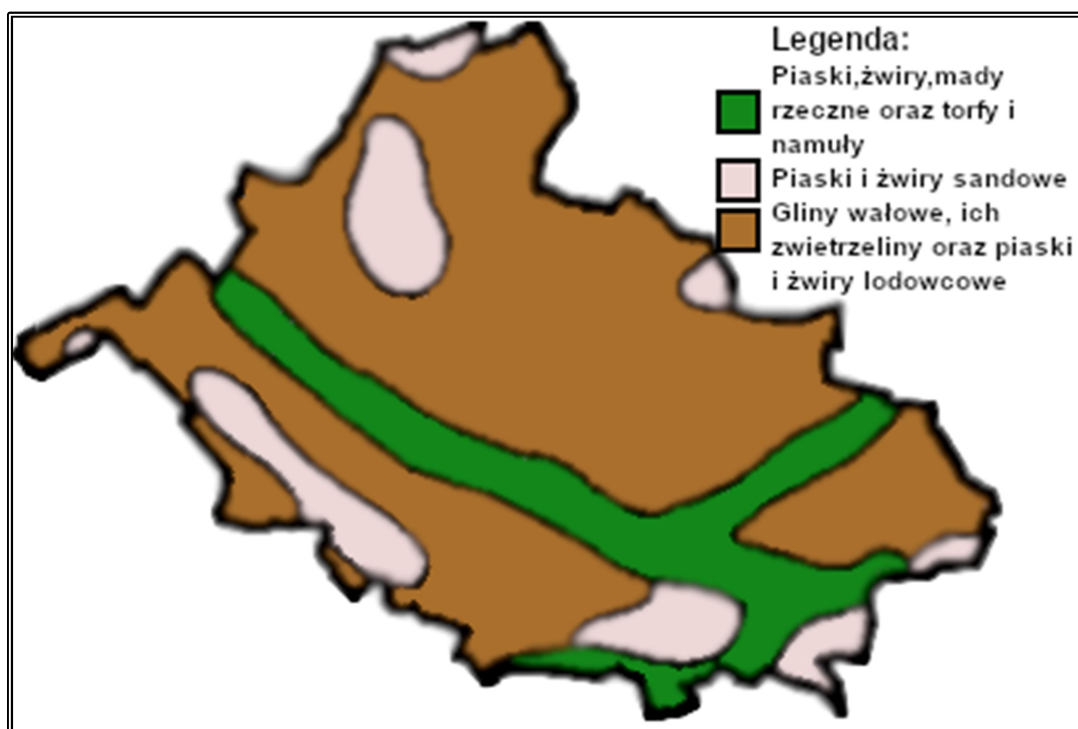
²¹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Średzkiego na lata 2021-2024

3.2.6 Zasoby geologiczne

RZEŻBA GEOLOGICZNA TERENU

Na terenie gminy występuje zróżnicowana forma terenu. Obszar gminy zbudowany jest z utworów czwartorzędowych - osadów plejstoceńskich oraz osadów holoceniowych o niewielkiej miąższości. Osady plejstoceńskie występują w postaci glin zwałowych lokalnie rozdzielonych piaszczysto-żwirowymi utworami wodnolodowcowymi. Utwory fluwioglacjalne zalegają na glinach zwałowych we wschodniej części gminy. Utwory piaszczyste, rzeczne występują w południowowschodniej części gminy, na południe od miejscowości Czarne Piątkowo i Nietrzanowo. W dolinach rzek Średzkiej Strugi oraz Moskawy, a także w dolinach drobnych cieków lub w zagłębieniach bezodpływowych występują gytie oraz mady i piaski rzeczne.²²

Rysunek 5. Mapa utworów powierzchniowych na terenie gminy Środa Wielkopolska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geologia.pgi.gov.pl>

ZASOBY ZŁOŻ KOPALNYCH

Gmina Środa Wielkopolska jest obszarem zasobnym w surowce mineralne. Podstawową kopalnią dla jej obszaru jest gaz ziemny. Obecnie na terenie gminy w zarządzie Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S. A., znajduje się:

²² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska

- udokumentowane złoża gazu ziemnego „Środa Wielkopolska”, dla którego utworzono obszar i teren górniczy „Środa Wielkopolska” (koncesja nr 8/2010 z dnia 09.07.2010 r., wydana przez Ministra Środowiska – ważna do dnia 09.07.2030 r.);
- część udokumentowanego złoża gazu ziemnego „Kromolice”, dla którego utworzono obszar i teren górniczy „Kromolice” (koncesja nr 9/2010 z dnia 09.07.2010 r., wydana przez Ministra Środowiska – ważna do dnia 09.07.2030 r.);
- część udokumentowane złoża gazu ziemnego „Kromolice S”, dla którego utworzono obszar i teren górniczy „Kromolice S” (koncesja nr 10/2010 z dnia 09.07.2010 r., wydana przez Ministra Środowiska – ważna do dnia 09.07.2035 r.);
- część udokumentowanego złoża gazu ziemnego „Miłosław”, dla którego będzie utworzony obszar i teren górniczy „Miłosław” (aktualnie projektowany). PGNiG SA w Warszawie wystąpiło z wnioskiem do Ministra Środowiska o wydanie koncesji na wydobywanie gazu ziemnego ze złoża „Miłosław”.

W poniższej tabeli przedstawiono wszystkie złoża (z wyjątkiem tych wykreślonych z bilansu) na terenie gminy Środa Wielkopolska.

Tabela 19. Wykaz złóż na terenie gminy Środa Wielkopolska

Nazwa Złoża	Numer Złoża
Czarne Piątkowo	3757
Czarne Piątkowo DW	7910
Czarne Piątkowo GS	9100
Czarne Piątkowo GS-II	10582
Czarne Piątkowo I	7840
Czarne Piątkowo III	8463
Czarne Piątkowo JG	11198
Czarne Piątkowo MG	15027
Czarne Piątkowo ZM	17268
Grójec I	5663
Grójec T-M	10936
Kromolice ²³	12476
Kromolice S ²⁴	13324
Miłosław	19299
Nietrzanowo	7211
Nietrzanowo I	19891
Nietrzanowo DD	12057

²³ Położenie na terenie gminy Środa Wielkopolska w miejscowości Trzebisławki

²⁴ Jw.

Nazwa Złoża	Numer Złoża
Nietrzanowo KW	18210
Pierzchno DP	20156
Starkówiec II	18780
Starkówiec Piątkowski	16628
Starkówiec Piątkowski AW	16763
Szlachcin	7841
Szlachcin SK	13911
Szlachcin WB	18705
Szlachcin WB	18705
Środa IG-2	16556
Środa Wielkopolska	12079
Włostowo JZ	12188

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl>

Na terenie gminy znajdują się złoża, tereny i obszary górnicze – gazu ziemnego, kruszyw naturalnych i wód leczniczych.

W kolejnej tabeli przedstawiono aktualne przestrzenie górnicze na terenie gminy

Tabela 20. Przestrzenie górnicze na terenie gminy Środa Wielkopolska

Nr rejestru	Nazwa
10-15/1/68	Szlachcin
10-15/7/564	Czarne Piątkowo GS-II
2/2/268	Kromolice ²⁵
2/2/269	Kromolice S ²⁶
2/2/270	Środa Wielkopolska
10-15/8/685	Czarne Piątkowo MG
10-15/7/512	Czarne Piątkowo GS
10-15/10/922	Starkówiec Piątkowski
10-15/10/942	Czarne Piątkowo ZM
10-15/10/919	Szlachcin SK
10-15/10/920	Nietrzanowo DD
10-15/11/1031	Nietrzanowo KW
10-15/11/1099/a	Szlachcin WB Pole 1
10-15/11/1099/b	Szlachcin WB Pole 2
10-15/11/1099/c	Szlachcin WB Pole 3
10-15/11/983	Starkówiec Piątkowski AW

²⁵ Położenie na terenie gminy Środa Wielkopolska w miejscowości Trzebisławki

²⁶ Jw.

Nr rejestru	Nazwa
10-15/12/1160	Starkówiec II
XXXI/1/36	Grójec I - Pole Północne
XXXI/1/37	Grójec I - Pole Południowe

Źródło: Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl>

Na terenie gminy występują także złoża wód geotermalnych posiadające walory lecznicze. W latach 60-tych wody termalne rozpoznano wierceniami w miejscowości Koszuty:

- odwiert IG-2 „Środa” – głębokość użytkowa 1 040 m, temperatura samowypływu 40,5 °C, wydajność 40 m³ /h, jakość wody: 0,8% solanka chlorkowo-sodowo-bromkowa, średnio zmineralizowana, dyspozycyjna ilość wody 1000 m³ /d,
- odwiert IG-3 „Środa” – głębokość użytkowa 1 300 m, wydajność zbliżona do wydajności odwiertu IG-2. Wody termalne występujące na terenie Gminy Środa Wielkopolska to solanki chlorkowo – sodowe o temperaturze samowypływu nie przekraczającej 41°C i mineralizacji w granicach 8,0 g/l.

Wody tego typu są wykorzystywane bezpośrednio jako wody lecznicze, choć można je również wykorzystać do niskotemperaturowego ogrzewania płaszczonego lub gruntowego. Aktualnie wody termalne występujące na terenie gminy nie są eksploatowane i stanowią niewykorzystane dotychczas bogactwo naturalne.²⁷

OSUWISKA

Na terenie gminy Środa Wielkopolska stwierdzono występowanie osuwisk w rejonie doliny Rowu Topolskiego (zachodnia część miasta), Średzkiej Strugi (wschodnia część miasta), Moskawy (północno – wschodnia część miasta), Wielkiej, Jeziora Średzkiego, okolice miejscowości Winna Góra. Ponadto na terenie tym występuje 7 terenów zagrożonych ruchami masowymi.

²⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT**Tabela 21. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne**

Mocne strony	Słabe strony
— obecność złóż zasobów naturalnych, w tym zasobów energetycznych, — obecność złóż wód leczniczych.	— ryzyko obniżania się poziomu wód gruntowych w wyniku działalności wydobywczej, — obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych na terenie gminy
Szanse	Zagrożenia
— ochrona kopalin w planach zagospodarowania przestrzennego, — nacisk na rekultywację terenów po zakończonych eksploatacjach kopalin.	— zagrożenia wynikające z eksploatacji zasobów naturalnych (degradacja środowiska naturalnego), — presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin, — niewystarczające środki finansowe na inwestycję z zakresu ochrony powierzchni ziemi.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.7 Gleby

Na terenie gminy występują gleby dobre i bardzo dobre. Na gruntach ornych przeważają gleby brunatne wylugowane, bielice, czarne ziemie i czarne ziemie zdegradowane oraz mursze. Gleby słabe i najsłabsze związane są morfologicznie z występowaniem sandru oraz dolin rzecznych zbudowanych głównie z piasków różnoziarnistych. Są to gleby w kompleksach przeważnie 6 i 7 oraz 9. Dna dolin i obniżeń terenowych zajęte są przez łąki, a także gleby w 8 i 9 kompleksie zbożowo-pastewnym mocnym (kl. III i IV) i słabym (kl. V i VI) oraz gleby w 6 i 7 kompleksie żytnio-ziemniaczanym słabym (kl. V) i żytnio-lubinowym (kl. V i VI). Na terenie występowania wysoczyzny morenowej znajdują się gleby wysokich i średnich klas w kompleksie: 1 i 2 psennym bardzo dobrym i dobrym (klasy II - III), w 3 psennym wadliwym (klasy II - IVa), w 4 żytnim bardzo dobrym klasy (IVa - IVb) oraz w 5 żytnim dobrym - (klasy IVa - IVb). Gleby 3 kompleksu psennego wadliwego, położone głównie w południowej części gminy. W części zachodniej i południowej gminy występują gleby słabe i charakteryzują się znacznymi powierzchniami gleb żytnich słabych i bardzo słabych.

Przeważają tu gleby wykazujące w wierzchnich warstwach skład mechaniczny piasków gliniastych i piasków gliniastych. Drugą grupę stanowią gleby zawierające od powierzchni warstwę piasków słabogliniastych lub luźnych podścielone piaskami luźnymi, rzadko gliną. Użytki zielone położone są głównie w dolinach rzek i drobnych cieków. Występują często

gleby mułowo-torfowe lub torfiaste oraz stosunkowo duże powierzchnie gleb optymalnie uwilgotnionych, o dobrych wartościach retencyjnych (czarne ziemie).²⁸

Na terenie gminy Środa Wielkopolska były prowadzone badania składu fizyko-chemicznego gleby, konkretnie na terenie miejscowości Winna Góra. Wedle Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach w latach 2015-2017 sytuacja glebowa prezentowała się następująco.

Wyniki badań wskazują, że tereny Wielkopolski charakteryzuje zakwaszenie gleb na poziomie od 4,6 do 5,0 w skali wartości pH, co oznacza gleby kwaśne. Pod względem zawartości próchnicy, to jest istotnego składnika glebotwórczego, który przyczynia się do regulacji stosunków wodnych oraz utrzymania wilgotności gleby, jak również jej żyzności, określono, że gleby wielkopolskie zawierają do 1,5% tego składnika, co jest poziomem niskim. Gleby wielkopolskie odznaczają się także niskim poziomem azotu mineralnego, który to jest bezpośrednio wchłaniany przez rośliny, dla wspomnianych gleb jego poziom w punkcie kontrolnym w Winnej Górze wynosił zaledwie do 10 miligramów azotu mineralnego na kilogram gleby, co jest wartością bardzo niską. Wartością średnią w skali kraju dla gleb wielkopolskich jest natomiast zawartość przyswajalnego dla roślin fosforu, która waha się od 10 do 15 mg miligramów na kilogram gleby. Niestety gleby wielkopolskie są ubogie w potas, osiągając wartość na poziomie do 15 miligramów tego składnika na kilogram masy gleby. Podobnie wygląda sytuacja z magnezem, jednak tu, osiąganą wartością jest do 5 miligramów na kilogram gleby. Pokrzepiający jest natomiast fakt, że gleba w punkcie pomiarowym Winna Góra nie wykazywała oznak skażenia wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi. Ogólnie gleba w Winnej Górze przez Ministerstwo Środowiska została sklasyfikowana jako niezanieczyszczona, co oznacza jej zdolność do produkcji rolnej. Gleba w Winnej Górze jest także wolna od zanieczyszczeń środkami ochrony roślin oraz od obecności metali ciężkich.²⁹

Na podstawie powyższego można przypuszczać, że ogół gleb na terenie prezentuje zbliżony profil fizyko-chemiczny, co oznacza, że gleby orne na terenie gminy cierpią na niedobór składników mineralnych i próchnicznych, jednakże pozostają przy tym wolne od zanieczyszczeń, tym samym umożliwiając w dającej się przewidzieć perspektywie czasowej możliwość poprawy parametrów glebowych.

²⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska

²⁹ „Raport z III Etapu Realizacji Zamówienia „Monitoring Chemizmu gleb Ornych w Polsce w Latach 2015-2017”, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Państwowy Instytut Badawczy w Puławach

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT**Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby**

Mocne strony	Słabe strony
— gleby pozbawione lub o niskim poziomie zanieczyszczeń, — obecność punktu monitoringu gleb na obszarze gminy, — brak prowadzenia działalności szczególnie uciążliwej na środowisko na terenie gminy.	— niska lesistość terenu gminy, — zanieczyszczenia gleb spowodowane korzystaniem ze zbiorników bezodpływowych, — niska zawartość naturalnych składników mineralnych w glebach.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — popularyzacja rolnictwa ekologicznego, — stopniowa likwidacja szamb.	— postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu, — erozja wodna i wietrzna, — degradacja gleb w związku z działalnością rolniczą i używaniem sztucznych nawozów, — zanieczyszczenia gleb spowodowane korzystaniem ze zbiorników bezodpływowych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

W myśl ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r. poz. 888 ze zm.) gminy obejmują wszystkich właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy systemem gospodarki odpadami.

Na terenie gminy zasady postępowania z odpadami zostały wskazane w Regulaminie Utrzymania Czystości i Porządku. - uchwała Nr XXIII/431/2016 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 7 kwietnia 2016 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Środa Wielkopolska oraz Uchwała Nr VIII/156/2019 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 30 maja 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie

wprowadzenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Środa Wielkopolska oraz Uchwała Nr XIX/297/2020 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 27 lutego 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wprowadzenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Środa Wielkopolska.

Miejscem zagospodarowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania oraz odebranych od właścicieli nieruchomości

zamieszkałych

z terenu gminy Środa Wielkopolska, niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne jest: Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. w Jarocinie.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska znajduje się Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), który mieści się w Środzie Wielkopolskiej przy ul. Kilińskiego 22.

W poniższej tabeli przedstawiono informacje w zakresie zebranych selektywnie w latach 2017-2020 odpadów komunalnych. W analizowanych latach wzrosła ich liczba o 42,07%. Odpady komunalne selektywnie zbierane z gospodarstw domowych stanowią główne źródło wszystkich w ten sposób zebranych odpadów na terenie gminy.

Tabela 23. Dane dotyczące odpadów zebranych selektywnie na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2017-2020

Rodzaj odpadów w tonach / Rok		2017	2018	2019	2020
Ogół odpadów zebranych selektywnie	ogółem	1 987,59	1 664,02	1 677,15	2 823,75
	gospodarstwa domowe	1 932,66	1 648,07	1 627,4	2 783,25
	usługi komunalne, handel, mały biznes, biura i instytucje	54,93	15,95	49,75	40,5
Papier i tektura		12,15	36,81	47	460,9
Szkło		9,4	22,22	18,96	601,82
Tworzywa sztuczne		14,06	20,78	15,06	700,78
Metale		0	0	0,01	0,02
Tekstylia		0,11	0,55	0,33	4,9
Urządzenia elektryczne i elektroniczne		15,09	7,69	7,66	2,87
Odpady wielkogabarytowe		315,98	237,16	261,38	473,72
Odpady biodegradowalne		188,96	204,92	200	578,66
Baterie i akumulatory		0,06	0,13	0,07	0,08
Zmieszane odpady opakowaniowe		33,02	1 133,76	1 126,68	0
Pozostałe odpady		1 398,76	0	0	0
Baterie i akumulatory niebezpieczne		0,06	0,13	0	0
Niebezpieczne urządzenia elektryczne i elektroniczne		0	6,42	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W kolejnej tabeli przedstawiono informacje w zakresie zebranych zmieszanych odpadów komunalnych na terenie gminy. W latach 2017-2020 wzrosła również ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych o 13,63%.

Tabela 24. Odpady zmieszane zebrane na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2017-2020

Zmienna / Rok	2017	2018	2019	2020
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku w tonach	8 287,24	8 915,42	10 258,14	9 416,84
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych w tonach	6 304,14	6 893,82	8 145,16	7 391,06
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji w tonach	1 983,1	2 021,6	2 112,98	2 025,78
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku w przeliczeniu na mieszkańca w kg	259,1	276,6	315,9	287,2
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych w przeliczeniu na mieszkańca w kg	197,1	213,9	250,8	225,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W roku 2020 na terenie gminy Środa Wielkopolska masa odpadów powstałych po sortowaniu zmieszanych (niesegregowanych) odpadów komunalnych wyniosła 0,0 Mg. Również masa powstałych po sortowaniu odpadów selektywnie odebranych przekazanych do składowania wyniosła 0,0 Mg. Łączna masa odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi z odpadów odebranych i zebranych z terenu gminy w 2020 r. wyniosła 2 909,7303 Mg. Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w 2020 r. wyniósł 52,29%.

Łączna masa odpadów budowlanych i rozbiórkowych będącymi odpadami komunalnymi przygotowanych do ponownego użycia, podanych recyklingowi i innym procesom odzysku z odpadów odebranych i zebranych z terenu gminy w 2020 r. wyniosła 1 082,54 Mg. Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2020 r. wyniósł 100 %

W miejscowości Nadziejewo znajduje się gminne składowisko odpadów komunalnych o powierzchni 11,01 hektara, które zamknięto w roku 2015 po 20 latach eksploatacji.

Głównym zadaniem inwestycyjnym związanym z gospodarowaniem odpadami komunalnymi stanowi budowa nowej siedziby PSZOK w Kijewie oraz rekultywacja składowiska w Nadziejewie.³⁰

Według danych z Bazy Azbestowej na dzień 14 grudnia 2017 r. w gminie Środa Wielkopolska zinwentaryzowano 3 666 605 kg materiałów zawierających azbest, z czego jedynie 210 705 kg (ok 6%) unieszkodliwiono. Na terenie gminy głównymi wyrobami zawierającymi azbest są pokrycia dachowe. Najbliższym składowiskiem przyjmującym odpady azbestowe jest składowisko odpadów niebezpiecznych w Koninie (odległość od gminy ok 80 km).

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 25. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
— uporządkowany system gospodarki odpadami, — objęcie zorganizowanym zbieraniem odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy, — funkcjonujący punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) na terenie gminy, — realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy.	— wzrost ilości generowanych odpadów, — niewystarczający stopień usuniętych wyrobów azbestowych występujących na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, — pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury gospodarki odpadami, — powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów,	— problemy z gospodarką odpadami, — niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami, — rosnąca ilość odpadów.

Źródło: Opracowanie własne

³⁰ Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi na Terenie Gminy Środa Wielkopolska za rok 2020

3.2.9 Zasoby przyrodnicze

FLORA I FAUNA

Lasy na terenie gminy Środa Wielkopolska należą do zasięgu terytorialnego 3 Nadleśnictw: Nadleśnictwo Babki, Nadleśnictwo Czarniejewo i Nadleśnictwo Jarocin. Lesistość jest bardzo niska i wynosi 6,9%. Powierzchnia lasów wynosi 1 428,76 ha, w tym lasy Skarbu Państwa zajmują 84,33%, lasy publiczne gminne 0,35%, a lasy prywatne 15,32%. Lasy tworzą kompleksy głównie w południowej i północnej części gminy. Większość terenów leśnych koncentruje się w okolicy: Uniszewa – Podgaju – Bieganowa w północno zachodniej części gminy, Ulejna w północnej części gminy, Winnej Góry we wschodniej części gminy, Nietrzanowa w południowej części gminy.

W naturalnym drzewostanie przeważa sosna zwyczajna z domieszką dębu, brzozy i olszy, a mniejszym stopniu występuje las mieszany, gdzie w drzewostanie przeważa sosna z domieszką dębu, brzozy, topoli oraz las świeży z dębem, topolą, modrzewiem i świerkiem. W dolinach rzek występują lasy liściaste: olsy oraz łęgi olszowe, w których dominuje olszyna, osika i brzoza. W podszyciu występuje: jałowiec, jarzębina, leszczyna, tarnina, a na stanowiskach wilgotniejszych – kruszyna. W runie leśnym znajdują się: borówka czarna, jeżyna, paproć, konwalia, poziomka, orlica i inne. Na obszarze gminy występują również fragmenty borów mieszanych (świeżych, wilgotnych). W drzewostanie dominują gatunki drzew liściastych: dąb szypułkowy (*Quercus robur*) i bezszypułkowy (*Quercus sessilis*), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), buk (*Fagus*) oraz jesion (*Fraxinus*). Ponadto występują zbiorowiska drzew iglastych z udziałem sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris*), świerku (*Picea*) i modrzewia (*Larix*).

Roślinność nieleśna pełni ważną funkcję przyrodniczą. Szczególną rolę odgrywają zbiorowiska łąkowe, torfowe i szuwarowe w dolinach rzek, przede wszystkim Maskawy i Średzkiej Strugi. Najbogatsza florystycznie i najbardziej zróżnicowana, występująca nad brzegami jeziora i rzek. Z gatunków rzadkich flory wielkopolskiej wymienić można: wolffię bezkorzeniową, rdestnicę, świetlika, starca błotnego, goździka pysznego, oczeret, zamokrzycę ryżową.

Na terenie gminy w lasach występują takie zwierzęta jak: sarny, jelenie, dziki, daniel, lisy, zające, wydry, bobry, kuny, piżmaki. Na polach spotkać można bażanty, kuropatwy i słonki.

W związku z występowaniem obszarów chronionych na terenie gminy, w dolinie Strugi Średzkiej występują rzadkie gatunki ptaków wodnych, m. in.: kaczki siewki, łyski, brzęczki, chruścieli. Na obszarze tym znalazł się niewielki fragment wyznaczonych ostoi ptaków wodnych i błotnych rangi międzynarodowej i krajowej (według kryteriów opisanych przez A. Winieckiego i T. Wesołowskiego) obejmujący stawy miłosławskie. Na stawach tych

gniazdzą: łabędzie nieme, kilka gatunków kaczek, w tym wyjątkowo rzadkie w Polsce hełmiatki, perkozy dwuczube i rdzawoszyje, zauszniaki, perkozy, błotniaki stawowe. W okresach przelotów obserwuje się tu znaczną koncentrację kaczek i łysek.³¹

³¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Obecnie na obszarze gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- **Obszar Chronionego Krajobrazu „Bagna Średzkie”** - został ustanowiony uchwałą nr X/95/95 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 20 czerwca 1995 r. oraz uchwałą nr XXVII/367/2005 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 23 czerwca 2005 r. w sprawie wyznaczenia terenu „Bagien Średzkich” za obszar chronionego krajobrazu. Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest na terenie gminy Środa Wielkopolska, między szosą Poznań – Katowice, a nasypem kolejki wąskotorowej Środa Wielkopolska – Zaniemyśl i szosą Kórnicką. Zajmuje powierzchnię 120,32 ha. Został utworzony w celu ochrony rzadkich gatunków ptaków.
- **Obszar Natura 2000 „Lasy Żerkowsko-Czeszewskie”** (PLH300053) – obszar powstał Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) ostoja obejmuje fragment doliny zalewowej Warty i dolnego odcinka Lutyni, płynących w Pradolinie Warszawsko-Berlińskiej oraz sąsiadujące z nim od północy obszary moreny dennej. Krajobraz zdominowany jest przez rozległe połacie lasów łęgowych oraz łąk. W dolinach mniejszych cieków wodnych dość często spotyka się płaty olsów porzeczkowych oraz dobrze wykształcone fitocenozy łąk jesionowo-olszowych. Występują tu liczne i stosunkowo rozległe starorzecza z dobrze zachowaną roślinnością. Łącznie na terenie ostoi zidentyfikowano 11 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, pokrywających 38% powierzchni ostoi. Występuje tu też 12 gatunków zwierząt z załącznika II tej dyrektywy. Stwierdzono również występowanie 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Listy roślin oraz 34 gatunki uznawane za rzadkie i zagrożone w Wielkopolsce.
- **Obszar Natura 2000 „Dolina Średzkiej Strugi”** (PLH300057) – obszar ustanowiony został Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) zadań ochrony ani plan ochronny. Obszar obejmuje dolinę niewielkiej rzeki średzkiej Strugi. Dno doliny zajęte jest głównie przez zbiorowiska szuwarowe oraz przez łąki i pastwiska, na których prowadzona jest ekstensywna gospodarka rolnicza. Obszar ten jest ostoją łąkowej kumaka nizinnego *Bombina bombina* oraz gatunku płaza spoza załącznika Dyrektywy Siedliskowej - ropuchy zielonej. Jest także ważnym korytarzem ekologicznym dla dwóch gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to także cenna ostoja

dla ptaków szuwarowych i łąkowych, zarówno gatunków wymienianych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, jak i spoza Załącznika, a chronionych prawnie na obszarze naszego kraju.

Na obszarze tym obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych.

Cele działań ochronnych:

- obejmują utrzymanie właściwego stanu ochrony i jego monitorowanie kumaka nizinnego,
 - poprawy złego stanu ochrony poprzez przywrócenie użytkowania rolniczego siedliska, monitorowanie stanu ochrony, uzupełnienie wiedzy o źródle zasolenia siedliska przyrodniczego śródlądowych słonych łąk, pastwisk i szuwarów,
 - utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni nie mniejszej niż 2,93 ha i monitorowanie stanu ochrony zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych.
- **Obszar Natura „Dolina Środkowej Warty”** (PLB300002) – utworzony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Obejmuje dolinę Warty pomiędzy wsią Babin (koło Uniejowa) i Dębno n. Wartą (koło Nowego Miasta n. Wartą). Obszar zawiera ostoję ptasią o randze europejskiej E 36 (Dolina środkowej Warty). Występują co najmniej 42 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Jest bardzo ważną ostoją ptaków wodno-błotnych, przede wszystkim w okresie lęgowym.
- **Pomniki przyrody:**
- buk pospolity – rośnie w parku m. Strzeszki w pobliżu pałacu,
 - platan klonolistny - rośnie na skraju parku R.K.S. Szlachcin,
 - lipa drobnolistna - rośnie na terenie byłego gospodarstwa przy drodze lokalnej (m. Starkówiec Piątkowski),
 - wiąz szypułkowy - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
 - wiąz szypułkowy - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
 - dąb szypułkowy - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
 - platan klonolistny - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
 - jesion wyniosły (2 szt.) - rosną na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
 - lipa drobnolistna - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
 - sosna zwyczajna - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
 - grupa drzew (7 szt.) rośnie przy kościele w Winnej Górze.³²

Uwzględnione zakazy przy planowaniu działań na terenie gminy wskazanych w rozdziale 4.1.

³² <http://crfop.gdos.gov.pl>

- **Obszar Chronionego Krajobrazu „Bagna Średzkie”** - obowiązują zakazy zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zakazuje się:
- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
 - realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
 - likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
 - wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
 - wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
 - dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
 - likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
 - budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od inii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 obowiązek uzyskania pozwolenia wodnoprawnego ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.
- **Obszary Natura** - zgodnie z przepisami art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098) na obszarach Natura 2000 wprowadza się następującą zasadę: zakaz podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub

siedlisk gatunków roślin i zwierząt dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. Ponadto dla Obszaru Natura 2000 Dolina Średzkiej Strugi obowiązują zapisy i zakazy z Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych

— **Pomniki przyrody** - zakazy ujęte w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2021 poz. 1098.), zawarte w Art. 45.:

- niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzania i zanieczyszczania gleby,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- umieszczania tablic reklamowych.

Korytarze ekologiczne

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Na terenie gminy znajduje się korytarz ekologiczny „Dolina Obry” oraz korytarz ekologiczny „Dolina Warty”.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
— istniejące walory naturalne i krajobrazowe oraz baza turystyczna dająca warunki do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej, — występowanie licznych form ochrony przyrody, w tym obszar chronionego krajobrazu i obszary Natura 2000, — duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa.	— niski poziom zadrzewienia — podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska.
Szanse	Zagrożenia
— dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej, — programy i akcje edukacyjno-informacyjne w szkołach i wśród mieszkańców gminy o potrzebie ochrony przyrody.	— utrata siedlisk w wyniku zmian hydrologicznych, — postępująca urbanizacja, — zmiany klimatyczne, — ekspansja gatunków obcych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska (IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23).

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska, a także powiatu nie znajdują się zakłady zaliczone do ww. grup.

Przez obszar gminy transportowane są również materiały niebezpieczne przewożone z wykorzystaniem transportu drogowego i kolejowego, stwarzając potencjalną możliwość

wystąpienia NZŚ. Transportem drogowym przewozi się głównie substancje ropopochodne i gaz płynny oraz niewielkie ilości amoniaku i chloru. Do źródeł stwarzających potencjalne NZŚ należy również przebiegająca linia przesyłowa gazu ziemnego wysokiego ciśnienia (Kórnik – Środa Wielkopolska).

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej) oraz awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne).

Obowiązki w zakresie zapobiegania zdarzeniom mogącym powodować poważną awarię, a także ograniczanie skutków awarii dla ludzi i środowiska, dotyczą zarówno podmiotów prowadzących zakłady, których działalność może być przyczyną wystąpienia awarii, podmiotów transportujących substancje niebezpieczne, jak również organów administracji, w tym właściwych organów Państwowej Straży Pożarnej.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— brak zakładów ZDR i ZZR na terenie gminy, — regulacje prawne – wymagania dla zakładów i ich kontrola.	— funkcjonowanie dużego zakładu gazowego, — obecność linii przesyłowych gazu ziemnego — transport drogowy i kolejowy ładunków niebezpiecznych.
Szanse	Zagrożenia
— edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, — postęp technologiczny, — opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych	— zdarzenia losowe w zakładach pracy, — zbyt mała świadomość pracowników zakładów o potencjalnych skutkach wystąpienia awarii i potrzebie zapobiegania jej wystąpieniu, — małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości poważnej awarii,

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CELÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez gminę oraz podmioty gospodarcze funkcjonujące na jej terenie, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody, a także przez podmioty, gospodarujące infrastrukturą techniczną. Zgodnie z danymi GUS, zużycie wody w badanym okresie, uległo zwiększeniu. Ograniczenie zużycia wody będzie wymagało wzrostu świadomości mieszkańców, co do konieczności

racjonalnego gospodarowania wodą i przyjęcie przez nich odpowiednich nawyków w korzystaniu z tego zasobu. W celu dalszego zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znaczenie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców gminy. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie jednostki. Dotychczasowe doświadczenia (zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii”), wskazują że „najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych,
- zastąpieniu tradycyjnych spluczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody,
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczeltek,
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór,
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy,
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą,
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody.”³³

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII

Wzrastające ceny energii mogą stać się powodem zrównoważonego wykorzystania energii zarówno wśród przedsiębiorców, władz gminnych oraz mieszkańców gminy. Zmniejszenie zużycia energii jest, bowiem sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej, jak i ciepłej. O znaczącej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania świadczą:

- ograniczone zasoby paliw kopalnianych i ich dostępność,
- tendencja wzrostowa cen paliw kopalnianych,

³³ W.M.Lewandowski, E. Klugmann-Radziemska, „Proekologiczne odnawialne źródła energii : kompendium” Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2017

— potrzeba ograniczenia zanieczyszczeń środowiska produktami procesów spalania.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii cieplnej i elektrycznej mogą być prowadzone przez:

- podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji,
- władze samorządowe poprzez:
 - minimalizację kosztów związanych z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej,
 - organizację działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii.
- mieszkańców, m.in. poprzez energooszczędne budownictwo, termomodernizację istniejących budynków, energooszczędne systemy oświetleniowe i ogrzewania.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego - koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki”. Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw. Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

3.4 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają.

Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem, podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące zmian klimatu oraz adaptacji do nich.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

W związku z postępującymi zmianami klimatu nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości niekorzystnych jej skutków w postaci: wichur, ulewnych deszczy, mrozów, susz itp. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Również obszary wiejskie, na których brak centralnych systemów ciepłowniczych, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualne z kotłowni przydomowych, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza.

Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru, tak jak jest to w przypadku gminy Środa Wielkopolska.

Występujące zmiany klimatu wpływają na możliwość wzrostu częstotliwości i intensywności powodzi i susz, co powoduje duże szkody i ograniczenia w środowisku. Istotne jest prowadzenie właściwej gospodarki przestrzennej, w szczególności na terenach zagrożonych powodzią i strefach zalewowych, a także zwracanie uwagi na pojemność retencyjna

naturalnych i sztucznych zbiorników, w tym również retencja korytowa, leśna i gruntowa. Jednocześnie zjawiska ekstremalne będą wymuszały zmiany w zarządzaniu i gospodarowaniu zasobami wodnymi.

Rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są:

- zwiększenie ochrony gleb przed ekstremalnymi warunkami pogodowymi (m.in. susze) i erozją oraz oszacowanie możliwości upraw roślin ciepłolubnych (m.in. kukurydza, sorgo) w celu zwiększenia ilości pozyskiwanych wysokowydajnych pasz dla zwierząt;
- zwiększenie intensywności działań w kształtowaniu sieci osadniczej, uwzględniając przy tym zwiększenie obszarów zieleni i wodnych w ich planach rozwoju, zapewnienie przewietrzania miast oraz poprawę jakości powietrza;
- zabezpieczenie w wodę dobrej jakości, zwłaszcza mniejszych rzek, w czasie dłuższych okresów susz i niedoborów wody poprzez przygotowanie odpowiednich planów, programów i działań.³⁴

Zbyt niska pojemność retencyjna naturalnych oraz sztucznych zbiorników wpływa na brak ich skuteczności oraz ogranicza ich funkcjonowanie w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Na takich obszarach istnieje zwiększone prawdopodobieństwo występowania podtopień i powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami, zalewających obszary. Wobec tego, w celu adaptacji do zmian klimatu i ograniczenia negatywnych skutków związanych wystąpieniem ulewnych deszczy, czy roztopów po dużych opadach śniegu, a także dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego należy zwiększać pojemność retencyjną zlewni, w tym m.in. poprzez budowanie zbiorników retencyjnych. Ponadto oprócz budowy zbiorników istotne jest w celu przeciwdziałania wyłączenia lokalnych podtopień zwiększenie ilości wody przetrzymywanej w korytach cieków i rowach melioracyjnych. Systematyczna konserwacja, modernizację oraz budowa nowych urządzeń, a następnie ich właściwa eksploatacja ma wpływ na ograniczenie ich wystąpienia. W związku z tym, istotny jest rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej na obszarze gminy, który wpływa na łagodzenie zagrożeń naturalnych.

Jednym z istotnych aspektów jest lokalne zachowanie istniejących, zwłaszcza niewielkich obszarów wodno-błotnych lub ich odtworzenie poprzez działania małej retencji. Polega ona na gromadzeniu wody w niewielkich zbiornikach poprzez zatrzymywanie lub spowalnianie spływu wód, przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu rozwoju krajobrazu naturalnego. Działania te mają na celu likwidację przyczyn i skutków pogorszenia naturalnych stosunków wodnych poprzez spowalnianie odpływu wody, minimalizację skutków suszy oraz przeciwdziałanie powodzi. Ponadto mała retencja wpływa na odtworzenie lub zachowanie

³⁴ <http://klimada.mos.gov.pl/>

istniejących obszarów wodno-błotnych m.in. poprzez wspieranie prośrodowiskowych metod retencjonowania wody tj. zachowanie naturalnych „zbiorników retencyjnych”, renaturyzacja siedlisk podmokłych, czy integracja działań różnych podmiotów pozwalająca na uzyskanie efektu ekologicznego.³⁵

Do rozwiązań w zakresie adaptacji do zmian klimatu należy również kształtowanie odpowiedniej struktury użytkowania terenu. Ważne jest podejmowanie prac dotyczących renaturyzacji koryt cieków, zmierzających do przywrócenia ich naturalnych charakterystyk, (również poprzez roboty hydrotechniczne i prace utrzymaniowe), ograniczenie nadmiernego zagrożenia erozją, poprzez m.in. wsiewki poplonowe, międzyplony ścierniskowe, czy zwiększanie powierzchni zalesionych, wprowadzanie zadrzewień, w tym na terenach zniszczonych, niewykorzystanych rolniczo, czy gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradację.

Zjawisko suszy powoduje przesuszenie gleby, obniżenie poziomu wód oraz zmniejszenie przepływu wody w rzekach i rowach melioracyjnych. W okresie wegetacji roślin może spowodować duże straty w rolnictwie. Realizując postanowienia ustawy prawo wodne, tworzone są specjalne plany przeciwdziałania skutkom suszy. Plany zawierają przede wszystkim analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy, rozbudowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji oraz katalog działań służących ograniczeniu skutków suszy.

Zwiększenie możliwości zapobiegania ewentualnym zagrożeniom i reagowania na nie jest możliwe dzięki działalności straży pożarnej oraz odpowiedniego jej wyposażenia, umożliwiającego skuteczne prowadzenie akcji ratowniczych.

Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego coraz bardziej istotne jest przygotowanie gminy i jej infrastruktury na zmiany klimatu. Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację, adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie jej skutków.

3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1972) problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować

³⁵ <http://www.malaretencja.pl>

zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków,
- promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego,
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego,
- edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i negatywnych skutków promieniowanie elektromagnetycznego,
- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych,
- prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- edukacja mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia.

3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 w byłej ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, niebędącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

W chwili obecnej pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973). Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska, a także powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2021 poz. 869), która definiuje nadzwyczajne zagrożenie jako inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Na terenie gminy nie znajdują się zakłady przemysłowe zaliczanych do kategorii obiektów o zwiększonym lub dużym ryzyku poważnej awarii przemysłowej.

Należy też zaznaczyć, że ewentualne poważne zdarzenia mogą również mieć miejsce podczas transportu drogowego i kolejowego substancji niebezpiecznych przez teren gminy, niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, magazynowania substancji niebezpiecznych oraz zagrożenia pożarowego. Dodatkowym zagrożeniem są rurociągi gazowe przebiegające przez teren gminy.

W związku z powyższym, na terenie gminy zagrożenia dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu oraz wody, co może stanowić poważne zagrożenia dla środowiska i życia oraz dobrostanu ludzi. Dlatego też konieczne jest podejmowanie działań, m.in. z zakresu rozwoju systemów ostrzegania mieszkańców, konserwacji urządzeń infrastruktury energetycznej, przeciwdziałania skutkom suszy modernizacji i budowy infrastruktury uwzględniającej dynamiczne zmiany pogodowe, ze szczególnym naciskiem na zagrażające infrastrukturze zmiany poziomów wody w rzekach.

3.4.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2020 r. poz. 995 ze zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska.

Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu i Środowiska oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju, oraz innych programów i dokumentów programowych.

Program Ochrony Środowiska wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Gmina współpracuje z Inspekcją Ochrony Środowiska dotyczącą lokalnych miejsc występowania zanieczyszczeń wód czy gruntu. Przekazywane wyniki przeprowadzanych badań, ich analiza, wyniki ocen są dostępne na stronie internetowej WIOŚ oraz GIOŚ.

3.5 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

ROLNICTWO

Zrównoważone rolnictwo charakteryzuje się:

- optymalnym wykorzystaniem potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie terenów nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- podniesieniem dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,
- powszechnym wdrożeniem dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,
- wprowadzeniem na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,

— rozwojem infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

Jeśli działalność rolnicza nie jest prowadzona z uwzględnieniem odpowiednich zasad środowiskowych, może mieć negatywny wpływ na środowisko. Głównie dotyczy to emisji zanieczyszczeń do wód oraz gleb. Na terenie gminy znajdują się jednolite części wód powierzchniowych, które zostały wskazane w rozporządzeniu Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w regionie wodnym Warty. Są to: Moskawa do Wielkiej, Miłosławka od Kanału Połczyńskiego do ujścia, Moskawa od Wielkiej do ujścia, Kopel do Głuszynki, Głuszynka.

Gminę można wobec tego zaliczyć do obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotowymi pochodzenia organicznego i mineralnego ze względu na substancje nawozowe wykorzystywane w sektorze rolniczym.

Rada Ministrów rozporządzeniem z 12 lutego 2020 r. przyjęła „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. z 2020 r., poz. 243). Wdrożenie programu ma na celu doprowadzenie do ograniczenia rolniczego wykorzystania nawozów.

PRZEMYSŁ

Przemysł jest sektorem odpowiedzialnym w głównej mierze za degradację środowiska. Wraz z rozwojem działalności gospodarczej człowieka, ośrodków przemysłowych, do otoczenia zaczęto odprowadzać coraz więcej szkodliwych substancji. W największym stopniu środowisko zanieczyszczają emisje i odpady przemysłowe pochodzące z fabryk i elektrowni. Najczęściej obserwuje się pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych, powierzchni ziemi (gleby) i krajobrazu. Dodatkowo emitowany jest hałas oraz istnieje ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

- zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
- zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
- zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,

- zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,
- zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

Prowadzona działalność przemysłowa stanowi potencjalne zagrożenie dla środowiska. W tym przypadku, jak i w przypadku działalności rolniczej, konieczne jest dążenie do wdrożenia zrównoważonych i prośrodowiskowych modeli produkcji, zasad planowania przestrzennego oraz obowiązujących przepisów prawa. Będzie miało to wpływ na zapobieganie i minimalizację ewentualnych negatywnych oddziaływań produkcji. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” zakłady powinny ponosić odpowiedzialność za prowadzone działania, które mogłyby pogorszyć i wpłynąć negatywnie na stan środowiska na terenie gminy. Istotne jest, aby sprawcy zanieczyszczeń i przekształceń nie ograniczali się jedynie do naprawy zaistniałych szkód i spełniania wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale zmięrzali do zapobiegania i minimalizacji negatywnych oddziaływań.

TRANSPORT

Rozwój transportu w ostatnich dekadach jest istotnym czynnikiem rozwoju gospodarczego, ale jednocześnie stanowi również źródło uciążliwości i problemów, które są szczególnie istotne w skali lokalnej.

Transport na terenie gminy przyczynia się do emisji pyłów do powietrza atmosferycznego. Zanieczyszczenie ze źródeł transportowych składa się głównie z emisji gazów z systemów wydechowych samochodów i pociągów. Na jakość powietrza istotny wpływ ma stan techniczny pojazdów, który nie zawsze jest zgodny z obowiązującymi normami, przez co emitowane są niebezpieczne dla ludzi i środowiska zanieczyszczenia.

Transport jest źródłem wielu zagrożeń, stanowi źródło hałasu, zanieczyszczeń atmosferycznych i wypadków komunikacyjnych. Jednocześnie trudno wyobrazić sobie rzeczywistość bez możliwości swobodnego poruszania się, przemieszczania ludzi i przepływu towarów. Negatywny wpływ na stan środowiska ze względu na emisję hałasu, związany jest często z niewystarczającym stanem technicznym dróg. Stanowi również uciążliwość podczas odpoczynku, pracy i snu.

Kolejnym negatywnym aspektem rozwoju transportu jest jego szkodliwy wpływ na zwierzęta poprzez bezpośrednie oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na ich organizmy, jak również pośrednio wskutek spożywania zanieczyszczonych roślin. Wśród innych aspektów należy tu wymienić wspomniany powyżej hałas komunikacyjny, możliwość

przecinania szlaków migracyjnych i fragmentacji siedlisk, jak również wypadki komunikacyjne z udziałem zwierząt.

Szczególnie w ostatnich latach nastąpiła znaczna poprawa stanu technicznego dróg, ale nadal wymaga on poprawy. W wyniku stanu dróg oraz występowania dróg o znaczeniu krajowym, wojewódzkim i powiatowym obszar gminy narażony jest na wzmożony hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenia komunikacyjne, a także ewentualne wypadki drogowe. Są to zjawiska mające negatywne oddziaływania na stan środowiska na tym obszarze, stąd niezbędne jest podejmowanie działań minimalizujących ich występowanie.

Z uwagi na zwiększający się ruch pojazdów na terenie gminy proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu:

- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:
 - uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,
 - doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory” transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty,
 - poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),
- usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,
- rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

BUDOWNICTWO

Budownictwo jest ważną gałęzią gospodarki tworzącą wiele miejsc pracy i mającą potencjał rozwoju całego kraju, jednocześnie jest źródłem wielu zanieczyszczeń i zagrożeń. Zrównoważone podejście umożliwia zachowanie wzrostu wartości budownictwa w ogólnym rachunku gospodarczym z zachowaniem równowagi ekologicznej.

W wyniku realizacji prac budowlanych mogą mieć miejsce krótkotrwałe, tymczasowe i niegroźne negatywne oddziaływania głównie w zakresie emisji hałasów i pyłów. Prowadzone prace w zakresie budownictwa prowadzone są zawsze zgodnie z przepisami i normami w tym zakresie. W przypadku przystąpienia do prac w zakresie planowania i tworzenia dokumentacji dla inwestycji na obszarach chronionych wykonywana jest inwentaryzacja przyrodnicza oraz ocena możliwości wystąpienia zagrożonych gatunków chronionych, w tym ich korytarzy migracji lub cennych siedlisk oraz analizą rozwiązań

alternatywnych tj. np. zmiany lokalizacji. Obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy przed przystąpieniem do prac dokonać obserwacji budynków pod kątem występowania gatunków chronionych.

Wobec powyższego należy dążyć do:

1. Tworzenia bądź utrzymania ładu przestrzennego w gminie, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi; zaplanowany, zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno-urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek;
2. Całkowitego wyeliminowanie samowoli budowlanej;
3. Szerokiego wdrażania tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

TURYSTYKA I REKREACJA

Korzystanie z zasobów i walorów przyrodniczych w zakresie turystyki i rekreacji odbywa się na terenach już zurbanizowanych. Wyznaczone w tym celu zostały odpowiednie szlaki, które są eksploatowane przez osoby lubiące aktywnie spędzić czas i wypocząć obcując z naturą. Część powierzchni gminy została objęta ochroną w formie Obszaru Natura 2000, co potwierdza jak osobiliwe są walory przyrodnicze tego terenu.

Sektor turystyczno-rekreacyjny stanowi doskonały przykład dostosowania polityki zrównoważonego rozwoju w rozumieniu Unii Europejskiej, pozwala na zaspokojenie potrzeb obecnego, jak i przyszłych pokoleń z zachowaniem wartości kulturowych, obiektów i przyrody. Działania prowadzące do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju sektora rekreacji i turystyki obejmują:

- optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych do celów rekreacji i turystyki,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- wspieranie organizacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,
- wspieranie tworzenia szlaków pieszych, konnych i rowerowych,
- kontynuację i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców, organizacja turniejów i zawodów sportowych,
- rozszerzanie edukacji ekologicznej,
- ochronę dziedzictwa kulturowo-historycznego (program ochrony zabytków).

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego gminy, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram rzeczowo-finansowy, zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony, zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.).

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione w tym Obszary Natura 2000. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji planowanej do utworzenia infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinni każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 28. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Liczba kotłowni węglowych poddanych modernizacji (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery	Modernizacja kotłowni węglowych w budynkach stanowiących własność Gminy Środa Wielkopolska	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe
		Liczba pozytywnie rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery	Wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na proekologiczne	Gmina Środa Wielkopolska	Niedostateczny poziom poinformowania mieszkańców
		Liczba arów zasadzonych zielenią izolacyjną (ar) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery	Stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wokół dużych emitorów zanieczyszczeń	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe Brak dotarcia do wszystkich interesariuszy
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Wzrost efektywności energetycznej Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery	Termomodernizacja budynków stanowiących własność gminy Środa Wielkopolska	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe. Wydłużenie inwestycji w czasie
		Liczba wspartych latarni na energooszczędne (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Wzrost efektywności energetycznej	Poprawa efektywności oświetlenia ulicznego	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot	Ryzyka
		Długość wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych (km) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe, Wydłużenie inwestycji w czasie
ZAGROŻENIE HAŁASEM	Zmniejszenie uciążliwości hałasu i poprawa klimatu akustycznego	Długość dróg poddanych modernizacji nawierzchni (km) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Redukcja hałasu komunikacyjnego	Przebudowa i modernizacja nawierzchni dróg gminnych	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe Przeciąganie się prac budowlanych
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu	Liczba sporządzonych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających zagadnienia dotyczące znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych	Gmina Środa Wielkopolska	Zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko	Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia	Gmina Środa Wielkopolska	Zmiana uwarunkowań prawnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot	Ryzyka
GOSPODAROWANIE WODAMI	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy	Liczba jezior poddanych ochronie i rekultywacji (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	1	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Ochrona i rekultywacja wód Jeziora Średzkiego	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe Brak odpowiedniego planu opartego o ekspertyzę
		Liczba przeprowadzonych badań jakości wód (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	8	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Badania jakości wód Jeziora Średzkiego w ramach badań prowadzonych dla miejsca do kąpiei	Gmina Środa Wielkopolska	Nie zidentyfikowano
		Liczba stacji uzdatniania wody poddanych rozbudowie i modernizacji (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wg potrzeb	Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę	Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe Przeciąganie się prac budowlanych
		Długość sieci wodociągowej (km) Źródło: GUS	272,6	>272,6 Wzrost wartości	Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz wymiana wyeksploatowanych odcinków sieci, zwłaszcza sieci azbestowych w celu minimalizacji strat wody	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe Przeciąganie się prac budowlanych
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej	Liczba zmodernizowanych przepompowni ścieków (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków	Modernizacja lokalnych przepompowni ścieków	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe Przeciąganie się prac budowlanych
		Długość sieci kanalizacji sanitarnej (szt.) Źródło: GUS	159,4	>159,4 Wzrost wartości	Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków	Budowa kanalizacji sanitarnej	Gmina Środa Wielkopolska	Brak dotarcia do zainteresowanych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot	Ryzyka
Infrastruktura		Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.) Źródło: GUS	219	>219 Wzrost wartości	Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Środa Wielkopolska	Brak dotarcia do zainteresowanych
		Liczba zewidencjonowanych zbiorników bezodpływowych (szt.) Źródło: GUS	773	<773 Spadek wartości	Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków	Ewidencja wszystkich zbiorników bezodpływowych	Gmina Środa Wielkopolska	Brak dotarcia do zainteresowanych
		Długość kanalizacji deszczowej (km) Źródło: Dane UM w Środzie Wielkopolskiej	Bd.	Bd.	Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej	Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do urządzeń kanalizacji deszczowej	Gmina Środa Wielkopolska	Nagle nieprzewidziane zdarzenie
ZASOBY GEOLOGICZNE	Ochrona zasobów kopalin	Liczba zaktualizowanych dokumentów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Ochrona zasobów geologicznych	Objęcie terenów zagrożonych ruchami masowymi i osuwiskami miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Gmina Środa Wielkopolska	Brak dostatecznej wiedzy specjalistycznej
GLEBY	Poprawa jakości gleb	Liczba przeprowadzonych akcji promujących proekologiczne zasady gospodarki rolnej (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb	Promowanie proekologicznych zasad gospodarki rolnej systematycznie zmniejszającej negatywny wpływ na środowisko poprzez organizowania szkoleń, publikację ulotek, broszur	Gmina Środa Wielkopolska	Brak dotarcia do zainteresowanych
ODPADY I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU	Racjonalna gospodarka odpadami	Liczba usuniętych „dzikich” wysypisk z terenu gminy (szt.) Źródło: GUS	2	2	Usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów	Likwidacja „dzikich” wysypisk na terenie gminy	Gmina Środa Wielkopolska	Powstawanie kolejnych „dzikich” wysypisk

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot	Ryzyka
		Odsetek mieszkańców objętych systemem odbioru i zagospodarowania odpadów (%) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	100	100	Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego	Organizacja systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych i odbioru odpadów komunalnych selektywnie zebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy	Gmina Środa Wielkopolska	Zmiana urwaunkowań prawnych
		Liczba PSZOK (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	1	2	Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego	Prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów komunalnych (PSZOK)	Gmina Środa Wielkopolska	Nie zidentyfikowano
		Liczba zrekultywowanych składowisk odpadów (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	1	Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego	Rekultywacja i monitoring składowiska w Nadziejewie	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe
		Masa usuniętych wyrobów azbestowych (t) Źródło: Baza azbestowa	210,71	>210,71 Wzrost wartości	Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska	Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe
		Liczba działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	8	Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami. Zbiór baterii, nakrętek itp.	Gmina Środa Wielkopolska	Zbyt mały zasięg akcji informacyjnych i edukacyjnych
ZASOBY PRZYROD NICZE	ekosystemu i przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności	Powierzchnia terenów zielonych (ha) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	20,9	>20,9 Wzrost wartości	Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy	Prace pielęgnacyjne i bieżące utrzymanie terenów zieleni urządzonej na terenie gminy	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot	Ryzyka
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii	Liczba sadzonek drzew i krzewów (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy	Nasadzenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe
		Liczba sztuk sprzętu specjalistycznego przekazana Straży Pożarnej (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii	Dofinansowanie Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych w niezbędny sprzęt specjalistyczny i samochody specjalistycznej	Gmina Środa Wielkopolska	Niewystarczające środki finansowe

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 29. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania
			2022	2023	2024	2025	Razem	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Modernizacja kotłowni węglowych w budynkach stanowiących własność Gminy Środa Wielkopolska	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na proekologiczne	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wokół dużych emitorów zanieczyszczeń	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Termomodernizacja budynków stanowiących własność gminy Środa Wielkopolska	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Poprawa efektywności oświetlenia ulicznego	Gmina Środa Wielkopolska	178 000,00	b.d.	b.d.	b.d.	178 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Obszar	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania
	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych	Gmina Środa Wielkopolska	2 385 000,00	b.d.	b.d.	b.d.	2 385 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
ZAGROŻENIE HAŁASEM	Przebudowa i modernizacja nawierzchni dróg gminnych	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
POŁA ELEKTROMAG NETYCZNE	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych	Gmina Środa Wielkopolska	Wydatki w ramach opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego					Budżet Gminy
	Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia	Gmina Środa Wielkopolska	Koszty administracyjne					Budżet Gminy
GOSPODAROWANIE WODAMI	Ochrona i rekultywacja wód Jeziora Średzkiego	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Badania jakości wód Jeziora Średzkiego w ramach badań prowadzonych dla miejsca do kąpeli	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz wymiana wyeksploatowanych odcinków sieci, zwłaszcza sieci azbestowych w celu minimalizacji strat wody	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
POD ARK A WOD NO- ŚCIE KOW	Modernizacja lokalnych przepompowni ścieków	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne

WESTMOR CONSULTING

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Obszar	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania
INFRASTRUKTURA	Budowa kanalizacji sanitarnej	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Ewidencja wszystkich zbiorników bezodpływowych	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do urządzeń kanalizacji deszczowej	Gmina Środa Wielkopolska	566 918,00	566 918,00	566 918,00	566 918,00	2 267 672,00	Budżet Gminy
ZASOBY GEOLOGICZNE	Objęcie terenów zagrożonych ruchami masowymi i osuwiskami miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Gmina Środa Wielkopolska	Wydatki w ramach opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego					Budżet Gminy
GLEBY	Promowanie proekologicznych zasad gospodarki rolnej systematycznie zmniejszającej negatywny wpływ na środowisko poprzez organizowania szkoleń, publikację ulotek, broszur	Gmina Środa Wielkopolska	W ramach kosztów administracyjnych					Budżet Gminy Środki zewnętrzne
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Likwidacja „dzikich” wysypisk na terenie gminy	Gmina Środa Wielkopolska	15 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	75 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Organizacja systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych i odbioru odpadów komunalnych selektywnie zebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy	Gmina Środa Wielkopolska	11 079 000,00	b.d.	b.d.	b.d.	11 079 000,00	Budżet Gminy Środki właścicieli nieruchomości

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Obszar	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania
INFORMACJE	Prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów komunalnych (PSZOK)	Gmina Środa Wielkopolska	750 000,00	750 000,00	750 000,00	750 000,00	300 000,00	Budżet Gminy
	Rekultywacja i monitoring składowiska w Nadziejewie	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Finansowanie ze środków własnych
	Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska	Gmina Środa Wielkopolska	70 000,00	70 000,00	70 000,00	70 000,00	280 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami. Zbiór baterii, nakrętek itp.	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
ZASOBY PRZYRODNICZE	Prace pielęgnacyjne i bieżące utrzymanie terenów zieleni urządzonej na terenie gminy	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Nasadenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Dofinansowanie Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych w niezbędny sprzęt specjalistyczny i samochody specjalistycznej	Gmina Środa Wielkopolska	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Budżet Gminy Środki zewnętrzne

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 30. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu	Budżet Państwa, GIOŚ	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
		hałasu w środowisku		jednostek realizujących zadanie		
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG	-
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	-
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-

Źródło: Opracowanie własne

4.2 Instrumenty realizacji programu

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

- pozwolenie wodnoprawne,
- decyzję o emisji do powietrza,
- decyzję dotyczącą hałasu,
- decyzję o wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko,
- decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami.

Do instrumentów finansowych należy m. in.: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna. Źródłami pozyskiwania środków na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska są także:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- emisja obligacji komunalnych,
- budżet gminy,
- budżet powiatu,
- kredyty bankowe,
- fundusze unijne (strukturalne, programy pomocowo-operacyjne, pozostałe instrumenty finansowe unijne wspomagające ochronę środowiska np. Program LIFE).

Z kolei instrumenty społeczne można podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

Do instrumentów strukturalnych należą przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie

Sprawną i skuteczną realizacją planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Gmina musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

ZASOBY FINANSOWE

Realizacja zadań Programu Ochrony Środowiska wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych, jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Gminy.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

ZASOBY ORGANIZACYJNE

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie gminy. Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Urzędu i jednostek organizacyjnych Gminy oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej gminy. Jednostka samorządu terytorialnego dysponuje odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

ZASOBY INFRASTRUKTURALNE

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych gminy oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Gminy, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w programie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Gminy oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdyponowania środków finansowych.

PODMIOTY, DO KTÓRYCH SĄ KIEROWANE OBOWIĄZKI ZAWARTE W PROGRAMIE

Określone w Programie Ochrony Środowiska cele i wytyczne działania w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy wymagają wskazania podmiotów, do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie Programem,
- realizacja celów i zadań określonych w Programie,
- nadzór i monitoring realizacji Programu.

Ponadto, określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji Programu odgrywają mieszkańcy gminy. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w Programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie gminy.

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu Programem Ochrony Środowiska należy Burmistrz i Rada Miejska.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty Programu należą:

- GIOŚ, PSSE, IMGW, PGW Wody Polskie,
- RDOŚ, Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- podmioty finansujące realizację zadań.

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność na obszarze gminy.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących Program Ochrony Środowiska należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą Programu Ochrony Środowiska jest społeczeństwo gminy Środa Wielkopolska, które dokonuje jego oceny, akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

5.2 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021r., poz. 1973) organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach rady gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty programu ochrony środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego Programu Ochrony Środowiska powinien zostać przygotowany za lata 2022-2023, następny za lata 2024-2025 itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji Programu.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Radę Miejską w Środzie Wielkopolskiej.

Tabela 31. Wskaźniki monitorowania

Obszar interwencji	Cel	Wskaźniki realizacji zadań		Wskaźnik realizacji celów
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość docelowa	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Liczba kotłowni węglowych poddanych modernizacji (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	Zmniejszenie zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza
		Liczba pozytywnie rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	
		Liczba arów zasadzonych zielenią izolacyjną (ar) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	
		Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	Klasyfikacja strefy wielkopolskiej pod względem kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin
		Liczba wspartych latarni na energooszczędne (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	
		Długość wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych (km) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	
ZAGROŻENIE HAŁASEM	Zmniejszenie uciążliwości hałasu i poprawa klimatu akustycznego	Długość dróg poddanych modernizacji nawierzchni (km) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	Odsetek ludności narażonej na ponadnormatywny poziom dźwięku
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu	Liczba sporządzonych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających zagadnienia dotyczące znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	Liczba stwierdzonych przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego
		Liczba wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	

Obszar interwencji	Cel	Wskaźniki realizacji zadań		Wskaźnik realizacji celów
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość docelowa	
GOSPODAROWANIE WODAMI	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy	Liczba jezior poddanych ochronie i rekultywacji (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	1	Zużycie wody na terenie gminy Jakość/Stan JCWP i JCWPd znajdujących się na terenie gminy
		Liczba przeprowadzonych badań jakości wód (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	8	
		Liczba stacji uzdatniania wody poddanych rozbudowie i modernizacji (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wg potrzeb	
		Długość sieci wodociągowej (km) Źródło: GUS	>272,6 Wzrost wartości	
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Rozbudowa infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków	Liczba zmodernizowanych przepompowni ścieków (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	Jakość/Stan JCWP i JCWPd znajdujących się na terenie gminy Wartość ładunków zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu Stopień wyposażenia mieszkańców w kanalizację sanitarną Stopień wyposażenia mieszkańców w wodociąg
		Długość sieci kanalizacji sanitarnej (szt.) Źródło: GUS	>159,4 Wzrost wartości	
		Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.) Źródło: GUS	>219 Wzrost wartości	
		Liczba zewidencjonowanych zbiorników bezodpływowych (szt.) Źródło: GUS	<773 Spadek wartości	
		Długość kanalizacji deszczowej (km) Źródło: Dane UM w Środzie Wielkopolskiej	Bd.	
ZASOBY GEOLOGICZNE	Ochrona zasobów kopalin	Liczba zaktualizowanych dokumentów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	Liczba osuwisk na terenie gminy Liczba terenów zagrożonych ruchami masowymi na terenie gminy Liczba złóż kopalin na terenie gminy
GLEBY	Poprawa jakości gleb i	Liczba przeprowadzonych akcji promujących proekologiczne zasady gospodarki rolnej (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	Wyniki oceny chemizmu gleb

Obszar interwencji	Cel	Wskaźniki realizacji zadań		Wskaźnik realizacji celów
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość docelowa	
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Racjonalna gospodarka odpadami	Liczba usuniętych „dzikich” wysypisk z terenu gminy (szt.) Źródło: GUS	2	Ilość odpadów ogółem wytworzonych w ciągu roku Ilość odpadów selektywnie zebranych z terenu gminy % poziomy recyklingu Ilość wyrobów azbestowych na terenie gminy
		Odsetek mieszkańców objętych systemem odbioru i zagospodarowania odpadów (%) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	100	
		Liczba PSZOK (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	2	
		Liczba zrekultywowanych składowisk odpadów (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	1	
		Masa usuniętych wyrobów azbestowych (t) Źródło: Baza azbestowa	>210,71 Wzrost wartości	
		Liczba działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	8	
ZASOBY PRZYRODNICZE	Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów	Powierzchnia terenów zielonych (ha) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	>20,9 Wzrost wartości	Powierzchnia obszarów leśnych na terenie gminy
		Liczba sadzonek drzew i krzewów (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	Liczba form ochrony przyrody na terenie gminy
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii	Liczba sztuk sprzętu specjalistycznego przekazana Straży Pożarnej (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	Wzrost wartości	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Tekst niniejszego dokumentu nie stoi w sprzeczności z podanymi w poniższej tabeli aktami prawnymi na szczeblu międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim, powiatowym, jak również zgodny jest z aktami uchwalonymi przez samą Gminę Środa Wielkopolska.

Tabela 32. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	— Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. z 2017 r. poz. 260) w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony — Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia — Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju — Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko — Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód — Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego — Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi — Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami — Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	— W dniu 29.10.2013 r. Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska — Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
(spa 2020)	zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw.SPA2020.	klimatu: Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich — Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu; — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie) Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu — Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu	— Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	— Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.	Cel – Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990 Cel – Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	— Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
	gospodarki wodnej" (M.P. z 2019 r. poz. 794)	— Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania — Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska — Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa — Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska — Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz	Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		doskonalenie systemu finansowania.	ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	— Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2030 r.; M.P. z 2010 r. nr 2 poz. 11)	Kierunek – poprawa efektywności energetycznej — Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną, — Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15, — Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii — Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła — Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii, Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw — Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych, — Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach, Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko — Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, — Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych, — Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych, — Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce, — Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.	
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	— Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)	Cel szczegółowy: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych; Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	— Uchwała Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 roku (M.P. 2019 poz.	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
	1060)	— Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	— Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	Cel szczegółowy: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej,	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	— Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska — Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej - Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych - Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb - Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. - Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy - Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Strategia Rozwoju Kapitału społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	— Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r.	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne — 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	— Uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.	— Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)	— Komunikat Ministra Środowiska z dnia 17 września 2015 r.	Cele szczegółowe: — Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia. — Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej
Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	— Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r.	Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa — Kierunek interwencji 4.1.4. Wsparcie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia.
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022	— Uchwała nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r.	Cele wskazanymi w dokumencie są między innymi: — ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów), — Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów, — Osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych, — Zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów, — Osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych, — Zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.	— Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia.
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	— Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.	Cele główne: — usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest; — minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju; — likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji – Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	— Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy	Cele: — Rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii, — Budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych, — Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.	monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia.
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”	— Rada Ministrów przyjęła piątą aktualizację KPOŚK 31 lipca 2017 r.	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej
Program wodno-środowiskowy kraju	— Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele Programu: — niepogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym	Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		czynnikiem w ich ochronie), — zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	— Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.	— zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych, — zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych, — zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych — wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.	Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym	— Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru Wisły (Dz.U. 2016 r. poz. 1841) Ustawa z dnia 18 lipca	Cel główny: zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym, — Cel szczegółowy: wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, — Cel szczegółowy: określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami, — Cel szczegółowy: unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi; Cel główny: obniżenie istniejącego ryzyka	Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		powodziowego: — Cel szczegółowy: ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego, — Cel szczegółowy: ograniczenie istniejącego zagospodarowania,	
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	— Uchwała nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r	Cel strategiczny 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski — Cel operacyjny 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa — Kierunek interwencji – Rozwój transportu drogowego i ekomobilności — Kierunek interwencji – Rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego, w tym kolejowego — Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski — Kierunek interwencji – Zwiększenie i ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości — Poprawa jakości powietrza — Poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami — Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, w tym zasobów leśnych oraz zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego — Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa — Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych społeczeństwa, wzmacnianie bezpieczeństwa ekologicznego i środowiskowego — Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek interwencji – Optymalizacja gospodarowania energią	Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Plan zagospodarowania	— Uchwała nr V/70/19	Cel – Ochrona walorów przyrodniczych	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
przestrzennego województwa Wielkopolskiego	Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.	— Kierunek interwencji – Ochrona różnorodności biologicznej — Kierunek interwencji – Ochrona obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych — Kierunek interwencji – Zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa - Cel – Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów leśnych — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów wód — Kierunek interwencji – Ochrona powierzchni ziemi — Kierunek interwencji – Ochrona złóż kopalin - Cel – Ochrona potencjału kulturowego krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji — Kierunek interwencji – Rozwój zróżnicowanych form turystyki i rekreacji - Cel – Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom — Kierunek interwencji – Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	— Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej - Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego - Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko - Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę - Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej - Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych - Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Program ochrony środowiska dla województwa Wielkopolskiego do roku 2030	— Uchwała nr XXV/472/20 z dnia 21 grudnia 2020 r.	Cel 1.1. Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm w strefach Cel 1.2. Adaptacja do zmian klimatu Cel 1.3. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych Kierunki interwencji w ramach celów 1.1. – 1.3.: — ograniczenie emisji niskiej; - osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji: pyłu PM10, benzo(a)pirenu; - redukcja emisji gazów	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		cieplarnianych; — zwiększenie efektywności energetycznej budynków i systemów oświetlenia; — rozwój odnawialnych i alternatywnych źródeł wytwarzania oraz magazynowania energii; — rozwój zrównoważonego transportu; Cel 2.1 Dobry stan klimatu akustycznego, brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu Cel 2.2 Zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas Kierunki interwencji w ramach celów 2.1. – 2.2.: — ochrona przed hałasem — zmniejszanie hałasu Cel 3.1 Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości Kierunek interwencji w ramach celu 3.1.: — ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym Cel 4.1 Zwiększenie retencji wodnej województwa Cel 4.2 Racjonalizacja i ograniczenie zużycia wody Cel 4.3 Przeciwdziałanie skutkom suszy Cel 4.4 Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód Kierunki interwencji w ramach celów 4.1. – 4.4.: — zwiększenie retencji wodnej — ochrona przed powodzią — ograniczenie negatywnych skutków niedoboru wody — ochrona przed suszą i deficytem wody — rekultywacja wód Cel 5.1. Poprawa jakości wody	— Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Kierunki interwencji w ramach celu 5.1.: — rozbudowa infrastruktury zbierania i oczyszczania ścieków — zapewnienie dostępu do wody dobrej jakości Cel 6.1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas wydobywania kopalin Kierunek interwencji w ramach celu 6.1.: — Zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż Cel 7.1 Ochrona gleb przed degradacją, utrzymanie dobrej jakości gleb Cel 7.2 Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych Kierunki interwencji w ramach celów 7.1. – 7.2.: — ochrona gleb — zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi — rekultywacja gleb Cel 8.1 Redukcja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych Cel 8.2 Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania Cel 8.3 Ograniczenie nielegalnego obrotu odpadami Kierunki interwencji w ramach celów 8.1. – 8.3.: — zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez wspieranie wdrażania innowacyjnych i prośrodowiskowych technologii na etapie projektowania produktów — rozbudowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych — rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów	komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— ograniczenie oddziaływania odpadów na środowisko Cel 9.1 Zwiększenie lesistości województwa i zachowanie dobrego stanu terenów leśnych Cel 9.2 Zachowanie różnorodności biologicznej Kierunki interwencji w ramach celów 9.1. – 9.2.: — ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo, tworzenie nowych form ochrony przyrody — ochrona gatunkowa i opieka nad zwierzętami — trwale zrównoważona gospodarka leśna — ochrona korytarzy ekologicznych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej — ochrona krajobrazu — tworzenie zielonej infrastruktury Cel 10.1 Brak incydentów o znamionach poważnej awarii Kierunek interwencji w ramach celu 10.1.: — działania wspierające sprawność służb publicznych, w tym rozwój systemów ratownictwa chemiczno-ekologicznego Cel 11.1 Świadome ekologicznie społeczeństwo Kierunki interwencji w ramach celu 11.1.: — edukacja ekologiczna mieszkańców — tematyka dotycząca wszystkich obszarów interwencji Cel 12.1 Zapewnienie aktualnych i wiarygodnych informacji o stanie środowiska Kierunki interwencji w ramach celu 12.1.: — monitoring środowiska — kontrola podmiotów korzystających ze środowiska	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Program ochrony powietrza dla strefy Wielkopolskiej	— Uchwała nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.	— Kierunek interwencji – Ograniczenie emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno-bytowej i technologicznej) — Kierunek interwencji – Ograniczenie emisji liniowej (komunikacyjnej) — Kierunek interwencji – Planowanie działań i planowanie przestrzenne	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej
Plan gospodarki odpadami województwa Wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym	— Uchwała nr XXII/405/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 września 2020 r.	Cel 1 – Zmniejszenie ilości powstających odpadów Cel 2 – zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji Cel 3 – doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami Cel 4 – zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie) Cel 5 – zaprzestanie nielegalnego składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych oraz zbieranych nieselektywnie, które nie mogą być składowane od dnia 1 stycznia 2016 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz.U. z 2015 r., poz. 1277) Cel 6 – likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych Cel 7 – wdrażanie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi zgodnie z wymaganiami przepisów krajowych Cel 8 – monitorowanie i kontrola zgodnie z istniejącymi instrumentami prawnymi postępowania z frakcją	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12) zgodnie z wymaganiami przepisów krajowych	
Strategia Rozwoju Powiatu Średzkiego na lata 2015-2024	— 28 marca 2019 r. Rada Powiatu Średzkiego uchwałą nr IX/54/2019 przyjęła zaktualizowany dokument pod nazwą:	Cel strategiczny 1: Drogi i Komunikacja Cel strategiczny 6. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Średzkiego na lata 2021 - 2024	— Uchwałą nr XXXIX/292/2021 Rady Powiatu Średzkiego z dnia 27 kwietnia 2021 r.	Cel: Ochrona jakości powietrza — Kierunek interwencji: Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych Cel: Ochrona przed hałasem — Kierunek interwencji: Poprawa środowiska akustycznego – ograniczenie emisji hałasu i zminimalizowanie uciążliwego hałasu w środowisku Cel: Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym — Kierunek interwencji: Ochrona mieszkańców przed ponadnormatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych Cel: Ochrona wód — Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami wodnymi i ochrona jakości wód — Kierunek interwencji: Racjonalizacja zużycia wody — Kierunek interwencji: Ochrona przed powodzią i suszą, retencja wodna	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel: Ochrona ziemi — Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi i zasobów kopalin, — Kierunek interwencji: Ochrona gleb przed degradacją Cel: Prawidłowa gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: Prawidłowa gospodarka odpadami realizowana przez podmioty gospodarcze — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie powiatu średzkiego — Kierunek Interwencji: Właściwa gospodarka odpadami realizowana przez mieszkańców powiatu średzkiego Cel: Ochrona przyrody — Kierunek interwencji: Ochrona i rozwój walorów przyrodniczych powiatu — Kierunek interwencji: Ochrona i rozwój walorów przyrodniczych powiatu Cel: Edukacja ekologiczna Cel: Promocja walorów przyrodniczych i turystycznych powiatu Cel: Monitoring podmiotów korzystających ze środowiska Cel: Współpraca w zakresie ochrony środowiska z gminami powiatu średzkiego	— Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy - Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Strategia rozwoju Elektromobilności dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2019 – 2035	— Uchwała nr XXIV/377/2020 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 27 sierpnia 2020 r.	— Cel I. SAMORZĄD ELEKTROMOBILNY — Cel II. SAMORZĄD INTELIGENTNY — I EFEKTYWNY — Cel: III. MIESZKANIEC MOBILNY IV. MIESZKANIEC ELEKTROMOBILNY	- Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej - Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Środa Wielkopolska do 2032 roku	— Uchwała Nr XLVII/770/2017 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 18 maja 2017 roku	— Cel: Stymulowanie wzrostu świadomości mieszkańców miasta o szkodliwości azbestu dla zdrowia ludzkiego — Cel: oczyszczenie terenu miasta z azbestu oraz usunięcie stosowanych wyrobów zawierających azbest — Cel: Wyeliminowanie szkodliwego wpływu oddziaływania azbestu na zdrowie mieszkańców — Cel: Sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko oraz wypełnienie w określonym horyzoncie czasowym, wymogów dotyczących środowiska, — Cel: stworzenie optymalnych warunków do wdrażania przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest — Cel: określenie możliwości wsparcia finansowanego dla mieszkańców w utylizacji płyt azbestowo-	- Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		cementowanych w sposób zgodny z przepisami prawa.	
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Środa Wielkopolska do 2032 roku	— Uchwała Nr XLVII/770/2017 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 18 maja 2017 r.	Cel – Oczyszczanie terenu miasta z azbestu oraz usunięcie stosowanych wyrobów zawierających azbest Cel – Wyeliminowanie szkodliwego wpływu oddziaływania azbestu na zdrowie mieszkańców Cel – Sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko oraz spełnienie, w określonym horyzoncie czasowym, wymogów dotyczących ochrony środowiska	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji – Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Środa Wielkopolska	— Uchwała nr XXXVII/521/2021 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 24 czerwca 2021 r.	Cel Studium – określenie polityki przestrzennej gminy, kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, które mają doprowadzić do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru przy jednoczesnym zachowaniu zasobów środowiska naturalnego dla przyszłych pokoleń	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej - Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych - Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb - Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. - Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy - Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii

Źródło: Opracowanie własne

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego programu ochrony środowiska wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2021r., poz.1973). Niniejszy Program zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie gminy oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Środa Wielkopolska jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną w centrum województwa wielkopolskiego w powiecie średzkim w odległości ok 40 km od Poznania. W jej skład wchodzi 38 sołectw. Gmina graniczy z gminami: Dominowo, Kleszczewo, Krzykosy, Kostrzyn, Kórnik, Młosław oraz Zaniemyśl.

Na terenie gminy znajduje się sieć wodociągowa i kanalizacyjna. Mieszkańcy gminy Środa Wielkopolska, którzy nie są podłączeni do systemu kanalizacji sanitarnej korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Sieć dróg jest dobrze rozwinięta, dzięki czemu mieszkańcy, jak i turyści mogą korzystać z dogodnych połączeń komunikacyjnych. Przez gminę przebiega odcinek autostrady A2, drogi krajowej nr 11, drogi krajowej nr 15 oraz droga wojewódzka nr 432.

W mieście funkcjonuje sieć ciepłownicza. Budynki na terenie wsi ogrzewane są z indywidualnych kotłowni zasilanych głównie paliwami stałymi. Część mieszkańców ogrzewa się gazem ziemnym, gdyż przez część obszaru gminy przebiega sieć gazowa. Cały obszar jednostki jest zelektryfikowany.

Na obszarze tym istnieje uporządkowany system gospodarki odpadami. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości oraz porządku na terenach swoich posesji.

Na obszarze gminy występują następujące formy ochrony przyrody: Obszar Chronionego Krajobrazu „Bagna Średzkie”, Obszar Natura 2000 „Lasy Żerkowsko-Czeszewskie”, Obszar Natura 2000 „Dolina Średzkiej Strugi” , Obszar Natura „Dolina Środkowej Warty” i Pomniki przyrody.

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. w strefie wielkopolskiej wykazała przekroczenia pyłu PM_{2,5}, benzo(a)pirenu i ozonu.

W roku 2020 nie prowadzono badań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie gminy Środa Wielkopolska i nie zostały przekazane wyniki pomiarów prowadzonych w tym okresie przez inne podmioty. Ze względu na natężenie ruchu pojazdów droga krajowa nr 11 i Autostrada A2 na terenie gminy Środa Wielkopolska zostały objęte obowiązkiem sporządzenia mapy akustycznej.

Ostatnie badania poziomu PEM przeprowadzono na terenie miasta Środa Wielkopolska w roku 2018 i nie wykazały jednak one przekroczeń.

Ogólny stan wód na terenie gminy oceniany jest jako zły. Na terenie gminy występuje obszar zagrożenia powodzią od rzek Moskaw oraz Średzka Struga.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

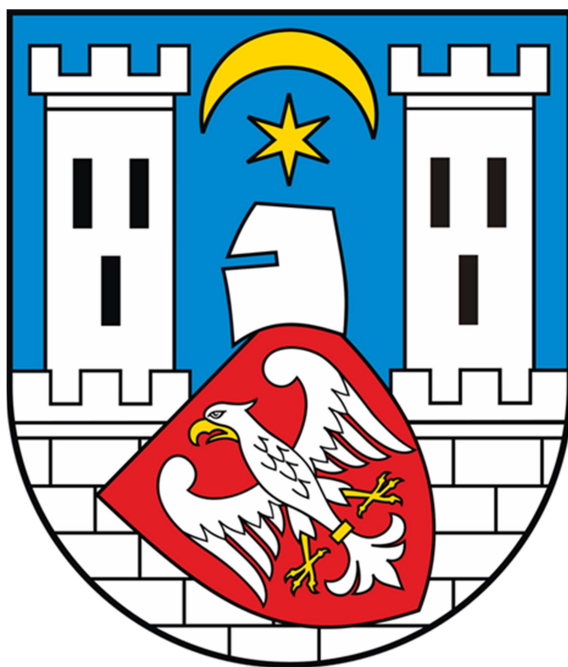
Następnie w ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele, kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy.

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów z realizacji planowanych działań. Organ wykonawczy Gminy Środa Wielkopolska odpowiedzialny będzie za sporządzanie i przedstawianie Radzie Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej raportu z wykonania Programu, co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w przedmiotowym Programie.

Spis tabel, rysunków

Tabela 1. Umieszczenie Gminy Środa Wielkopolska wedle podziału geologicznego.....	12
Tabela 2. Zmiany populacji Gminy Środa Wielkopolska na przestrzeni lat 2016-2020	12
Tabela 3. Liczba podmiotów gospodarczych w danej sekcji gospodarki narodowej na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2016-2020	13
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi.....	22
Tabela 5. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	22
Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	25
Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	27
Tabela 8. Wyniki pomiarów PEM w roku 2018 na terenie Środy Wielkopolskiej	29
Tabela 9. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	29
Tabela 10. Zestawianie wybranych cieków wodnych na terenie Gminy Środa Wielkopolska wraz z ich kodami	30
Tabela 11. Ocena jakości jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Środa Wielkopolska.....	32
Tabela 12. Kompleksowa ocena stanu JCWPd położonych na terenie gminy Środa Wielkopolska w 2019 r.....	34
Tabela 13. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami.....	38
Tabela 14. Statystyki sieci wodociągowej dla Gminy Środa Wielkopolska za lata 2016-2020	39
Tabela 15. Statystyki sieci kanalizacyjnej dla Gminy Środa Wielkopolska za lata 2016-2020	40
Tabela 16. Tabela wybranych zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczaniu za lata 2016-2020.....	40
Tabela 17. Liczba zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków oraz stacji zlewnych w Gminie Środa Wielkopolska w latach 2016-2020	43
Tabela 18. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	43
Tabela 19. Wykaz złóż na terenie gminy Środa Wielkopolska.....	45
Tabela 20. Przestrzenie górnicze na terenie gminy Środa Wielkopolska	46
Tabela 21. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	49
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby.....	52
Tabela 23. Dane dotyczące odpadów zebranych selektywnie na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2017-2020	53
Tabela 24. Odpady zmieszane zebrane na terenie gminy Środa Wielkopolska w latach 2017-2020 ..	54
Tabela 25. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	55
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	62
Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	63
Tabela 28. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025	78
Tabela 29. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	83
Tabela 30. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	86
Tabela 31. Wskaźniki monitorowania	93
Tabela 32. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	97
Rysunek 1. Położenie gminy Środa Wielkopolska w odniesieniu do powiatu średzkiego oraz województwa Wielkopolskiego	10
Rysunek 2. Położenie gminy Środa Wielkopolska w powiecie średzkim	11
Rysunek 3. Układ drogowy na terenie gminy Środa Wielkopolska	15
Rysunek 4. GZWP znajdujące się na terenie gminy Środa Wielkopolska	35
Rysunek 5. Mapa utworów powierzchniowych na terenie gminy Środa Wielkopolska	44

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

**GMINA ŚRODA WIELKOPOLSKA
POWIAT ŚREDZKI
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA ŚRODA WIELKOPOLSKA
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

ŚRODA WIELKOPOLSKA, 8 LUTEGO 2022 R.

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Autorzy:

Karolina Drzewiecka – Kierownik Projektu

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	5
1.1. Stan formalno-prawny i cel sporządzenia prognozy	5
1.2. Zakres merytoryczny Prognozy.....	6
2. Zastosowane metody i wykorzystane materiały	7
3. Informacje o zawartości, głównych celach Programu i powiązaniu jej z innymi dokumentami.....	9
3.1 Przedmiot i główne cele Programu.....	9
3.2. Powiązanie Programu z dokumentami szczebla międzynarodowego, wspólnotowego, krajowego, regionalnego i lokalnego	11
4. Charakterystyka ogólna gminy	36
5. Stan środowiska na obszarach objętych potencjalnym znaczącym oddziaływaniem	36
5.1. Jakość powietrza	36
5.2. Klimat akustyczny	40
5.3. Pola elektromagnetyczne	44
5.4. Wody powierzchniowe i podziemne	46
5.5. Gleby i zasoby geologiczne.....	51
5.6. Zasoby przyrodnicze	58
5.7. Zagrożenia poważnymi awariami	61
5.8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Programu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochrony przyrody.....	62
6. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji Programu	64
7. Przewidywane znaczące oddziaływania Programu na poszczególne komponenty środowiska	64
7.1. Wprowadzenie	64
7.2. Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu	65
7.2.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	66
7.2.2. Zagrożenia hałasem	70
7.2.3. Pola elektromagnetyczne	74
7.2.4. Gospodarowanie wodami	75
7.2.5. Gospodarka wodno-ściekowa	80
7.2.6. Zasoby geologiczne, gleby oraz gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	83
7.2.7. Zasoby przyrodnicze	86
7.2.8. Zagrożenia poważnymi awariami.....	88
7.3. Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii	89
7.4. Edukacja ekologiczna	92
7.5. Oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne przedsięwzięć określonych w Programie na środowisko przyrodnicze	93

7.6. Oddziaływania na etapie realizacji inwestycji – etap budowy	96
7.7. Oddziaływania na obszary i obiekty chronione oraz różnorodność biologiczną	103
7.7.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną oraz stan fauny i flory.....	103
7.7.2. Oddziaływanie na obszary i obiekty chronione	105
7.8. Relacje między oddziaływaniami.....	109
7.9. Oddziaływania wtórne i skumulowane.....	111
7.10. Decyzje środowiskowe dla poszczególnych inwestycji	112
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Programu .	113
9. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie Programu	117
10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	117
11. Napotkane trudności i luki w wiedzy	118
12. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego Programu oraz częstotliwości jej przeprowadzania – monitoring	118
13. Konsultacje społeczne	123
14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	124
15. Spis tabel, rysunków, wykresów	131

1. Wprowadzenie

1.1. Stan formalno-prawny i cel sporządzenia prognozy

Prognozę Oddziaływania na Środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 sporządzono w celu określenia wpływu na środowisko zaplanowanych w nim działań. Przedmiotowa Prognoza przedstawia możliwe do wystąpienia skutki realizacji Programu, wskazując jednocześnie zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym oddziaływaniom oraz sposoby ich minimalizacji. Prognoza jest dokumentem wspierającym proces decyzyjny i procedurę konsultacji ze znaczącym naciskiem na udział lokalnego społeczeństwa.

Określając cele Programu, wzięto pod uwagę postanowienia następujących dokumentów:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001);
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003);
3. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, ze zm.);
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003);
5. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r., poz. 2373 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973 ze zm.);
7. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r., poz. 1098 ze zm.).

Przepisy art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r., poz. 2373 ze zm.) zobowiązują organy zarządzające do przeprowadzenia procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dokumentów wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć

mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Jednym z dokumentów, dla których wymagane jest sporządzenie dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym, jest program ochrony środowiska.

Niniejsza Prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Projekt Programu Ochrony Środowiska podlega opiniowaniu przez właściwego Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz właściwego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, a także udostępnieniu społeczeństwu lokalnemu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.2. Zakres merytoryczny Prognozy

Przedmiotowa Prognoza została wykonana zgodnie z zakresem określonym art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r., poz. 247 ze zm.) oraz ustaleniami otrzymanymi od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismo z dnia 28 grudnia 2021 r. znak: WOO-III.410.854.2021.MM.1) i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pismo z dnia 25 stycznia 2022 r. znak: DN-NS.9011.1755.2021) określającymi zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie.

W związku z powyższym Prognoza powinna:

1) zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

2) określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

W Prognozie zidentyfikowano potencjalne oddziaływania na środowisko będące skutkiem realizacji Programu wraz z oceną ich natężenia. Określono również czy w Programie w należyty sposób uwzględniono interes środowiska przyrodniczego i kulturowego.

2. Zastosowane metody i wykorzystane materiały

Sporządzając Prognozę, oparto się głównie na:

- ustawie z dnia 3 października 2008 r. **o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (Dz.U. z 2021 r., poz. 2373 ze zm.), która określa sposób postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów,
- ustawie z dnia 3 października 2008 r. **o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw** (Dz.U. z 2008 r., nr 201, poz. 1237), która uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000,
- dokumentach strategicznych, odnoszących się bezpośrednio, jak i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi.

Celem przeprowadzonej analizy jest ocena, czy i w jaki sposób zaplanowane w Programie zadania mogą oddziaływać na środowisko. W pierwszej kolejności przeanalizowano czy zapisy ujęte w Programie będą wspierały realizację celów określonych w dokumentach strategicznych odnoszących się do problematyki środowiska i zrównoważonego rozwoju zarówno na szczeblu międzynarodowym, jak i krajowym, w tym również regionalnym i lokalnym. Następnie dokonano oceny obecnego stanu środowiska na terenie gminy oraz potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji Programu. Zidentyfikowano również potencjalne oddziaływania planowanych działań na środowisko, co zaprezentowano w postaci macierzy – w wierszach uwzględniono działania, a w kolumnach następujące elementy:

- obszary Natura 2000,
- różnorodność biologiczna,
- ludzie,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wody,
- powietrze,
- powierzchnia ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki i dobra materialne.

Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwnych osi zaznaczono symbolem:

- **(+)** – realizacja działania spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- **(-)** – realizacja działania spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- **(+/-)** – realizacja działania może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie różnych aspektów analizowanego zagadnienia,
- **(0)** – realizacja działania nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie,
- **(N)** – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków, są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

Pod uwagę wzięto nie tylko bezpośredni wpływ założeń Programu na środowisko, ale również oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko, średnio i długoterminowe, chwilowe, ciągłe, pozytywne i negatywne. Brano także pod uwagę minimalizację lub odwracalność skutków podjętych działań, skalę czasową oddziaływań oraz zasięg przestrzenny.

3. Informacje o zawartości, głównych celach Programu i powiązaniu jej z innymi dokumentami

3.1 Przedmiot i główne cele Programu

Przedmiotem Prognozy jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025, który porusza szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie gminy, opisuje stan oraz presję, jakiej podlegają poszczególne komponenty środowiska.

Program Ochrony Środowiska zawiera w szczególności:

- opis spójności założeń z dokumentami strategicznymi i programowymi,
- ocenę stanu środowiska w zakresie: jakości powietrza, klimatu akustycznego i zagrożeń hałasem, pól elektromagnetycznych, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych i gleb, gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawania odpadów, zasobów przyrodniczych, zagrożeń poważnymi awariami,
- informacje o zrównoważonym wykorzystaniu surowców, materiałów, wody i energii,
- zagadnienia horyzontalne,
- cele i planowane do realizacji działania z zakresu ochrony środowiska w poszczególnych obszarach interwencji.

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska określono następujące obszary interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia poważnymi awariami.

Realizacja celów określonych ww. obszarach dąży do poprawy środowiska, zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, ochrony dziedzictwa przyrodniczego, racjonalnego użytkowania zasobów przyrody oraz zrównoważonego wykorzystania surowców, materiałów, wody i energii na terenie gminy. Cele określone w poszczególnych obszarach interwencji zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 1. Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska

Obszar interwencji	Cel
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego
Zagrożenia hałasem	Zmniejszenie uciążliwości hałasu i poprawa klimatu akustycznego
Pola elektromagnetyczne	Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu
Gospodarowanie wodami	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej
Zasoby geologiczne	Ochrona zasobów kopalin
Gleby	Poprawa jakości gleb
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami
Zasoby przyrodnicze	Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów
Zagrożenia poważnymi awariami	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii

Źródło: Opracowanie własne

Analizując cele sformułowane w Programie, oprócz oceny ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań przedstawionych w dokumentach krajowych, wojewódzkich i powiatowych oraz dokumentach na szczeblu lokalnym. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy bowiem możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej gminy.

3.2. Powiązanie Programu z dokumentami szczebla międzynarodowego, wspólnotowego, krajowego, regionalnego i lokalnego

Tekst niniejszego dokumentu nie stoi w sprzeczności z podanymi w poniższej tabeli aktami prawnymi na szczeblu międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim, powiatowym, jak również zgodny jest z aktami uchwalonymi przez samą Gminę Środa Wielkopolska.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Tabela 2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Globalna Agenda 21	— Dokument został uchwalony w czerwcu 1992 r. na Konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Spraw Środowiska i Rozwoju w Rio de Janeiro na tzw. Szczycie Ziemi.	Agenda składa się z czterech zasadniczych części: — problemy socjalne i gospodarcze, — zachowanie i zagospodarowanie zasobów w celu zapewnienia rozwoju, — wzmocnienia znaczenia ważnych grup społecznych.	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy.
Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030	— Agenda 2030 została przyjęta przez 193 państwa członkowskie ONZ podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r.	W ramach Agendy zdefiniowano 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju. Program Ochrony Środowiska wpisuje się w następujące cele dotyczące środowiska naturalnego: — cel 2: Eliminacja głodu, osiągnięcie bezpieczeństwa żywnościowego i lepszego odżywiania oraz promowanie zrównoważonego rolnictwa: – utworzenie systemów zrównoważonej produkcji żywności oraz wdrożenie praktyk odpornego rolnictwa mające zwiększyć wydajność i produkcję, podtrzymywać ekosystemy, wzmocnić zdolność przystosowania się do zmian klimatycznych, ekstremalnych zjawisk pogodowych, suszy, powodzi i innych katastrof, a także mające stopniowo poprawiać jakość gleby i gruntów; — cel 3: Zapewnienie wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowego życia oraz promowanie dobrobytu: – znaczące obniżenie liczby zgonów i chorób spowodowanych przez niebezpieczne substancje chemiczne oraz zanieczyszczenie i skażenie powietrza, wody i gleby; — cel 6: Zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi: – poprawienie jakości wody poprzez redukcję zanieczyszczeń, likwidowanie wysypisk śmieci, ograniczenie stosowania szkodliwych substancji chemicznych i innych szkodliwych materiałów; zmniejszenie o połowę ilości nieoczyszczonych ścieków oraz znaczące podniesienie poziomu recyklingu i bezpiecznego ponownego użytkowania materiałów w skali globalnej; — cel 7: Zapewnienie wszystkim dostępu do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie: – znaczące zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii; — cel 11: Uczynienie miast i osiedli ludzkich bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu; — cel 13: Podjęcie pilnych działań w celu przeciwdziałania	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Ochrona zasobów kopalni — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		zmianom klimatu i ich skutkom; — cel 15: Ochrona, przywracanie oraz promowanie zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustoszenia, powstrzymanie i odwracanie procesu degradacji gleby oraz powstrzymywanie utraty różnorodności biologicznej.	Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy.
Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030	— Dokument opublikowany został przez Komisję Europejską w dniu 20 maja 2020 r.	Głównym celem strategii jest odbudowa bioróżnorodności w Europie do 2030 r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań. W strategii zawarto konkretne zobowiązania i działania, które należy zrealizować do 2030 r.: — Utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu, — Rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych, — Wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną zmianę transformacyjną, — Wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności.	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów: — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy,
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	— Ramy przyjęte zostały w październiku 2014 r. przez Radę UE.	Do najważniejszych celów na rok 2030 należą: — ograniczenie o co najmniej 40 proc. emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.), — zwiększenie do co najmniej 32 proc. udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii, — zwiększenie o co najmniej 32,5 proc. efektywności energetycznej.	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej.
Europejski Zielony Ład	— Komisja Europejska „Europejskie prawo o klimacie” z 04 marca 2020 r., ustanawiała przepisy dotyczące celów określonych w Europejskim Zielonym Ładzie, państwom członkowskim	Do głównych działań zaliczono: — neutralność klimatyczną, — ochronę środowiska, — przejście na czystą energię, — wydajny, bezpieczny i przyjazny dla środowiska transport, — zdrowy system żywnościowy dla ludzi i dla planety, — inwestycje w zieloną przyszłość, — strategię przemysłową na rzecz konkurencyjnej, ekologicznej i	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej, Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu: — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		cyfrowej Europy, — nadania i innowacje sprzyjające transformacji.	Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu: — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Europejska Konwencja Krajobrazowa	— Europejska Konwencja Krajobrazowa została sporządzona we Florencji 20 października 2000 r. 27 września 2004 r., została ratyfikowana przez Polskę, a weszła w życie 1 stycznia 2005 r.	Podstawowym celem Konwencji jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także organizowanie współpracy europejskiej w tym obszarze, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej.	Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów: — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy.
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	— Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. (M.P. z 2017 r. poz. 260) w sprawie przyjęcia <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony — Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich Obszar wpływający na osiągnięcie celów <i>Strategii</i> – Energia — Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju — Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej Obszar wpływający na osiągnięcie celów <i>Strategii</i> – Środowisko — Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód — Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego — Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi — Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami — Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Ochrona zasobów kopalin

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych - Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb - Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. - Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy - Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)	— W dniu 29.10.2013 r. Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw. SPA2020.	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska — Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu: Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich — Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu; — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie)	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej - Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego - Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb - Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu — Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu	— Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	— Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.	Cel – Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990 Cel – Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	— Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” (M.P. z 2019 r. poz. 794)	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód — Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania — Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska — Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		(wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa — Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska — Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.	komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	— Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2030 r.; M.P. z 2010 r. nr 2 poz. 11)	Kierunek – poprawa efektywności energetycznej — Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną, — Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15, — Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii — Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła — Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii, Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw — Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych, — Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach, Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko — Cel główny – ograniczenie emisji CO ₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, — Cel główny – ograniczenie emisji SO ₂ i NO _x oraz pyłów (w tym PM ₁₀ i PM _{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych, — Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych, — Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce, — Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.	
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	— Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)	Cel szczegółowy: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych; Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	— Uchwała Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 roku (M.P. 2019 poz. 1060)	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym — Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	— Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	Cel szczegółowy: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej,	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	— Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska — Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		i przeciwdziałanie tym zmianom	Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Strategia Rozwoju Kapitału społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	— Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r.	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne — 1.2. Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	— Uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.	— Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)	— Komunikat Ministra Środowiska z dnia 17 września 2015 r.	Cele szczegółowe: — Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM _{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia. — Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	— Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r.	Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa — Kierunek interwencji 4.1.4. Wsparcie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia.
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022	— Uchwała nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r.	Cele wskazanymi w dokumencie są między innymi: — ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów), — Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r., — Dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów, — Osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych, — Zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów, — Osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych, — Zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia.
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	— Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.	Cele główne: — usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest; — minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju; — likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji – Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	— Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy	Cele: — Rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz <i>umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii</i>, — Budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych, — Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia.
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”	— Rada Ministrów przyjęła piątą aktualizację KPOŚK 31 lipca 2017 r.	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej
Program wodno-środowiskowy kraju	— Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele Programu: — niepogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), — zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji	Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	— Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r.	— zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych, — zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych, — zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych — wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.	Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym	— Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru Wisły (Dz.U. 2016 r. poz. 1841) Ustawa z dnia 18 lipca	Cel główny: zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym, — Cel szczegółowy: wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, — Cel szczegółowy: określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami, — Cel szczegółowy: unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi; Cel główny: obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego, — Cel szczegółowy: ograniczenie istniejącego zagospodarowania,	Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	— Uchwała nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r	Cel strategiczny 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski — Cel operacyjny 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa — Kierunek interwencji – Rozwój transportu drogowego i ekomobilności — Kierunek interwencji – Rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego, w tym kolejowego	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski — Kierunek interwencji – Zwiększenie i ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości — Poprawa jakości powietrza — Poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami — Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, w tym zasobów leśnych oraz zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego — Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa — Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych społeczeństwa, wzmacnianie bezpieczeństwa ekologicznego i środowiskowego — Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej — Kierunek interwencji – Optymalizacja gospodarowania energią	- Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko - Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę - Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej - Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych - Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb - Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. - Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa Wielkopolskiego	— Uchwała nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.	Cel – Ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek interwencji – Ochrona różnorodności biologicznej — Kierunek interwencji – Ochrona obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych — Kierunek interwencji – Zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa Cel – Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów leśnych — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów wód — Kierunek interwencji – Ochrona powierzchni ziemi — Kierunek interwencji – Ochrona złóż kopalin Cel – Ochrona potencjału kulturowego krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji — Kierunek interwencji – Rozwój zróżnicowanych form turystyki i rekreacji Cel – Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom — Kierunek interwencji – Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Program ochrony środowiska dla województwa Wielkopolskiego do roku 2030	— Uchwała nr XXV/472/20 z dnia 21 grudnia 2020 r.	Cel 1.1. Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm w strefach Cel 1.2. Adaptacja do zmian klimatu Cel 1.3. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych Kierunki interwencji w ramach celów 1.1. – 1.3.: — ograniczenie emisji niskiej; - osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji: pyłu PM10, benzo(a)pirenu; - redukcja emisji gazów cieplarnianych; — zwiększenie efektywności energetycznej budynków i systemów oświetlenia; — rozwój odnawialnych i alternatywnych źródeł wytwarzania oraz magazynowania energii; — rozwój zrównoważonego transportu; Cel 2.1 Dobry stan klimatu akustycznego, brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu Cel 2.2 Zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas Kierunki interwencji w ramach celów 2.1. – 2.2.: — ochrona przed hałasem — zmniejszanie hałasu Cel 3.1 Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Kierunek interwencji w ramach celu 3.1.: — ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym Cel 4.1 Zwiększenie retencji wodnej województwa Cel 4.2 Racjonalizacja i ograniczenie zużycia wody Cel 4.3 Przeciwdziałanie skutkom suszy Cel 4.4 Osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód Kierunki interwencji w ramach celów 4.1. – 4.4.: — zwiększenie retencji wodnej — ochrona przed powodzią — ograniczenie negatywnych skutków niedoboru wody — ochrona przed suszą i deficytem wody — rekultywacja wód Cel 5.1. Poprawa jakości wody Kierunki interwencji w ramach celu 5.1.: — rozbudowa infrastruktury zbierania i oczyszczania ścieków — zapewnienie dostępu do wody dobrej jakości Cel 6.1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas wydobywania kopalin Kierunek interwencji w ramach celu 6.1.: — Zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż Cel 7.1 Ochrona gleb przed degradacją, utrzymanie dobrej jakości gleb Cel 7.2 Rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych Kierunki interwencji w ramach celów 7.1. – 7.2.: — ochrona gleb — zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi — rekultywacja gleb Cel 8.1 Redukcja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych Cel 8.2 Ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania Cel 8.3 Ograniczenie nielegalnego obrotu odpadami Kierunki interwencji w ramach celów 8.1. – 8.3.:	deszczowej Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez wspieranie wdrażania innowacyjnych i prośrodowiskowych technologii na etapie projektowania produktów — rozbudowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych — rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów — ograniczenie oddziaływania odpadów na środowisko Cel 9.1 Zwiększenie lesistości województwa i zachowanie dobrego stanu terenów leśnych Cel 9.2 Zachowanie różnorodności biologicznej Kierunki interwencji w ramach celów 9.1. – 9.2.: — ochrona form ochrony przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo, tworzenie nowych form ochrony przyrody — ochrona gatunkowa i opieka nad zwierzętami — trwale zrównoważona gospodarka leśna — ochrona korytarzy ekologicznych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej — ochrona krajobrazu — tworzenie zielonej infrastruktury Cel 10.1 Brak incydentów o znamionach poważnej awarii Kierunek interwencji w ramach celu 10.1.: — działania wspierające sprawność służb publicznych, w tym rozwój systemów ratownictwa chemiczno-ekologicznego Cel 11.1 Świadome ekologicznie społeczeństwo Kierunki interwencji w ramach celu 11.1.: — edukacja ekologiczna mieszkańców — tematyka dotycząca wszystkich obszarów interwencji Cel 12.1 Zapewnienie aktualnych i wiarygodnych informacji o stanie środowiska Kierunki interwencji w ramach celu 12.1.: — monitoring środowiska — kontrola podmiotów korzystających ze środowiska	
Program ochrony powietrza dla strefy Wielkopolskiej	— Uchwała nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r.	— Kierunek interwencji – Ograniczenie emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno-bytowej i technologicznej) — Kierunek interwencji – Ograniczenie emisji liniowej	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		(komunikacyjnej) — Kierunek interwencji – Planowanie działań i planowanie przestrzenne	— Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej
Plan gospodarki odpadami województwa Wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym	— Uchwała nr XXII/405/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 września 2020 r.	Cel 1 – Zmniejszenie ilości powstających odpadów Cel 2 – zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji Cel 3 – doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami Cel 4 – zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie) Cel 5 – zaprzestanie nielegalnego składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych oraz zbieranych nieselegtywnie, które nie mogą być składowane od dnia 1 stycznia 2016 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz.U. z 2015 r., poz. 1277) Cel 6 – likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych Cel 7 – wdrażanie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi zgodnie z wymaganiami przepisów krajowych Cel 8 – monitorowanie i kontrola zgodnie z istniejącymi instrumentami prawnymi postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12) zgodnie z wymaganiami przepisów krajowych	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia.
Strategia Rozwoju Powiatu Średzkiego na lata 2015-2024	— 28 marca 2019 r. Rada Powiatu Średzkiego uchwałą nr IX/54/2019 przyjęła zaktualizowany dokument pod nazwą:	Cel strategiczny 1: Drogi i Komunikacja Cel strategiczny 6. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Średzkiego na lata 2021 - 2024	— Uchwałą nr XXXIX/292/2021 Rady Powiatu Średzkiego z dnia 27 kwietnia 2021 r.	Cel: Ochrona jakości powietrza — Kierunek interwencji: Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		cieplarnianych Cel: Ochrona przed hałasem — Kierunek interwencji: Poprawa środowiska akustycznego – ograniczenie emisji hałasu i zminimalizowanie uciążliwego hałasu w środowisku Cel: Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym — Kierunek interwencji: Ochrona mieszkańców przed ponadnormatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych Cel: Ochrona wód — Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami wodnymi i ochrona jakości wód — Kierunek interwencji: Racjonalizacja zużycia wody — Kierunek interwencji: Ochrona przed powodzią i suszą, retencja wodna Cel: Ochrona ziemi — Kierunek interwencji: Ochrona powierzchni ziemi i zasobów kopalin, — Kierunek interwencji: Ochrona gleb przed degradacją Cel: Prawidłowa gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: Prawidłowa gospodarka odpadami realizowana przez podmioty gospodarcze — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie powiatu średzkiego — Kierunek interwencji: Właściwa gospodarka odpadami realizowana przez mieszkańców powiatu średzkiego Cel: Ochrona przyrody — Kierunek interwencji: Ochrona i rozwój walorów przyrodniczych powiatu — Kierunek interwencji: Ochrona i rozwój walorów przyrodniczych powiatu Cel: Edukacja ekologiczna Cel: Promocja walorów przyrodniczych i turystycznych powiatu Cel: Monitoring podmiotów korzystających ze	atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		środowiska Cel: Współpraca w zakresie ochrony środowiska z gminami powiatu średzkiego	komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii
Strategia rozwoju Elektromobilności dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2019 – 2035	— Uchwała nr XXIV/377/2020 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 27 sierpnia 2020 r.	— Cel I. SAMORZĄD ELEKTROMOBILNY — Cel II. SAMORZĄD INTELIGENTNY — I EFEKTYWNY — Cel: III. MIESZKANIEC MOBILNY IV. MIESZKANIEC ELEKTROMOBILNY	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Środa Wielkopolska do 2032 roku	— Uchwała Nr XLVII/770/2017 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 18 maja 2017 roku	— Cel: Stymulowanie wzrostu świadomości mieszkańców miasta o szkodliwości azbestu dla zdrowia ludzkiego — Cel: oczyszczenie terenu miasta z azbestu oraz usunięcie stosowanych wyrobów zawierających azbest — Cel: Wyeliminowanie szkodliwego wpływu oddziaływania azbestu na zdrowie mieszkańców — Cel: Sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko oraz wypełnienie w określonym horyzoncie czasowym, wymogów dotyczących środowiska, — Cel: stworzenie optymalnych warunków do wdrażania przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest — Cel: określenie możliwości wsparcia finansowanego dla mieszkańców w utylizacji płyt azbestowo-cementowanych w sposób zgodny z przepisami prawa.	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Środa Wielkopolska do 2032 roku	— Uchwała Nr XLVII/770/2017 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 18 maja 2017 r.	Cel – Oczyszczanie terenu miasta z azbestu oraz usunięcie stosowanych wyrobów zawierających azbest Cel – Wyeliminowanie szkodliwego wpływu oddziaływania azbestu na zdrowie mieszkańców Cel – Sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko oraz spełnienie, w określonym horyzoncie czasowym, wymogów dotyczących ochrony środowiska	Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji – Likwidacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy Środa Wielkopolska	— Uchwała nr XXXVII/521/2021 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 24 czerwca 2021 r.	Cel Studium – określenie polityki przestrzennej gminy, kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, które mają doprowadzić do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru przy jednoczesnym zachowaniu zasobów środowiska naturalnego dla przyszłych pokoleń	Cel – Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek interwencji – Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery — Kierunek interwencji – Wzrost efektywności energetycznej Cel – Zmniejszenie uciążliwości hałasu — Kierunek interwencji – Redukcja hałasu komunikacyjnego Cel – Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu — Kierunek interwencji – Ograniczenie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na mieszkańców i środowisko Cel – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych gminy — Kierunek interwencji – Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek interwencji – Poprawa skuteczności zaopatrzenia w wodę Cel – Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej — Kierunek interwencji – Wsparcie infrastruktury oczyszczania ścieków — Kierunek interwencji – Wsparcie systemu kanalizacji deszczowej Cel – Ochrona zasobów kopalin — Kierunek interwencji – Ochrona zasobów geologicznych Cel – Poprawa jakości gleb — Kierunek interwencji: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania gleb Cel – Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek interwencji: usuwanie nieusankcjonowanych prawnie wysypisk odpadów, — Kierunek interwencji: Objęcie mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych w tym zbierania selektywnego — Kierunek interwencji: Rekultywacja i monitoring składowiska komunalnego — Kierunek interwencji: Likwidacja wyrobów zawierających

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska — Kierunek interwencji: Akcje edukacyjne i społeczne mające na celu ograniczenie ilości odpadów komunalnych i przygotowania ich do ponownego użycia. Cel – Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilność ekosystemów — Kierunek interwencji – Poprawa jakości terenów zielonych na obszarze gminy Cel – Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii — Kierunek interwencji – Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii

Źródło: Opracowanie własne

4. Charakterystyka ogólna gminy

Gmina Środa Wielkopolska jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną w centrum województwa wielkopolskiego w powiecie średzkim w odległości ok. 40 km od Poznania. W jej skład wchodzi 38 sołectw. Gmina graniczy z gminami: Dominowo, Kleszczewo, Krzykosy, Kostrzyn, Kórnik, Miłosław oraz Zaniemyśl.

Gmina Środa Wielkopolska zajmuje powierzchnię 20 741 ha, w której największy udział stanowią użytki rolne, następnie grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione lasy, a następnie grunty zabudowane i zurbanizowane razem.

Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Kondrackiego, który został zaktualizowany w 2018 r. przez grupę naukowców, m.in. przez Jerzego Solona, gmina Środa Wielkopolska położona jest w obrębie dwóch mezoregionów: Równina Wrzesińska i Kotlina Śremska.

Tabela 3. Umiejscowienie Gminy Środa Wielkopolska według podziału fizycznogeograficznego

Gmina Środa Wielkopolska		
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa	
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	
Podprowincja	Pojezierza Południowobałtyckie	
Makroregion	Pojezierze Wielkopolskie	Pradolina Warciańsko-Odrzańska
Mezoregion	Równina Wrzesińska	Kotlina Śremska

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl>

5. Stan środowiska na obszarach objętych potencjalnym znaczącym oddziaływaniem

5.1. Jakość powietrza

Województwo Wielkopolskie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Środa Wielkopolska należy do strefy wielkopolskiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- dwutlenek azotu (NO₂),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C₆H₆),

- ozon troposferyczny (O_3),
- pył zawieszony PM₁₀, oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył PM_{2,5}.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O_3).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

Ocena jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonywana została przeprowadzona dla całej strefy wielkopolskiej (PL3003), której elementem jest gmina Środa Wielkopolska, na podstawie pomiarów substancji w powietrzu, z wykorzystaniem modelowania matematycznego oraz obiektywnego szacowania.¹

Na terenie miasta Środa Wielkopolska znajdują się również 4 szt. sensorów mierzących jakość powietrza.

¹ Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
					Faza I	Faza II									
Strefa Wielkopolska	PL3003	A	A	A	A	C1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2020

Tabela 5. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO _x		
Strefa Wielkopolska	PL3003	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2020

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. w strefie wielkopolskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- ☐ dla poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} fazy II (rok),
- ☐ dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe - benzo(a)piren B(a)P (rok),
- ☐ dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego – ozon (O₃).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy wielkopolskiej były dotrzymane.

Obecnie obowiązujący Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej uchwalony został uchwałą nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020 r. *w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej.*

Do działań naprawczych, dotyczących obszaru gminy Środa Wielkopolska, należą w szczególności te dotyczące ograniczenia emisji z ogrzewania indywidualnego w komunalnym zasobie mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej, zachęt finansowych na modernizację budynków mieszkalnych oraz na wymianę kotłów, pieców i palenisk, inwentaryzacji źródeł ogrzewania indywidualnego na terenie gminy, kontroli realizacji uchwały ograniczającej stosowanie paliw stałych, termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, obniżenia emisji komunikacyjnej poprzez regularne utrzymywanie czystości ulic, edukacji ekologicznej oraz zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego.

5.2. Klimat akustyczny

Rozwój gospodarczy charakteryzuje się m.in. budową nowych zakładów przemysłowych, modernizacją już istniejących oraz rozbudową infrastruktury komunikacyjnej. Sytuacja ta wpływa na wzrost zagrożenia hałasem. Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r. poz. 112). Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy:

- hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej

charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze,

- hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Wysokie częstotliwości i natężenia dźwięków są zjawiskiem niepożądanym, dokuczliwym i szkodliwie działającym na zdrowie i komfort życia. Skutkami przebywania w otoczeniu narażonym na hałas mogą być uszkodzenie słuchu, niepokój, zmęczenie układu nerwowego, obniżenie czułości wzroku, utrudnienie porozumiewania się, niekorzystne wpływanie na sen i odpoczynek człowieka, a także zmniejszenie wydajności w środowisku pracy.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

Niewielki hałas mogą generować liczne zakłady usługowe, które na terenie gminy działają przede wszystkim w budownictwie oraz handlu. Stanowią one jednak niewielkie źródło hałasu i nie są mocno uciążliwe dla mieszkańców. Do potencjalnych emitentów hałasu przemysłowego można zaliczyć cukrownię, wraz ze swoją bazą zaopatrzenia w surowce oraz koniecznością wywozu gotowych produktów, jak również infrastrukturę techniczną PGNiG.

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych, na których rośnie natężenie ruchu. Hałas dokuczliwy jest dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich przebywających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej.

Głównym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego do środowiska na obszarze gminy jest ruch na autostradzie A2, drodze krajowej nr 11, drodze krajowej nr 15 oraz drodze wojewódzkiej nr 432.

BADANIA NATĘŻENIA HAŁASU

Ochroną akustyczną objęte są tylko określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w *sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*, wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny zamieszkałe, rekreacyjne, szpitale).

W roku 2020 nie prowadzono badań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie gminy Środa Wielkopolska i nie zostały przekazane wyniki pomiarów prowadzonych w tym okresie przez inne podmioty. Ze względu na natężenie ruchu pojazdów droga krajowa nr 11 i Autostrada A2 na terenie gminy Środa Wielkopolska zostały objęte obowiązkiem sporządzenia mapy akustycznej. Mapy akustyczne dróg krajowych zrealizowane w ostatniej edycji, tj. w 2018 r.

W przypadku autostrady A2 mapa akustyczna na odcinku węzeł Nowy Tomyśl-węzeł Konin została zrealizowana w 2017 roku.

W otoczeniu drogi krajowej nr 11 w miejscowościach: Koszuty Huby, Koszuty, Żabikowo stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych długookresowych wskaźników oceny hałasu wynoszące do 15 dB. W Kijewie dla wskaźnika LN oraz w Brodowie dla LDWN i LN przekroczenia sięgają 20 dB.

Mapa akustyczna autostrady A2 na odcinku przebiegającym przez obszar gminy Środa Wielkopolska nie dokumentuje przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika LDWN i LN.²

Zgodnie z danymi Generalnego Pomiaru Ruchu, przeprowadzonego przez GDDKiA, na przestrzeni lat 2005-2020, średni dobowy ruch roczny pojazdów na obszarze gminy, który utożsamiać można z natężeniem hałasu komunikacyjnego, zwiększył się w ciągu drogi krajowej nr 11 o ok. 40-45%, w ciągu drogi krajowej nr 15 o ok. 100%, w ciągu drogi wojewódzkiej nr 432 na odcinku przechodzącym przez miasto oraz w kierunku Śremu o ok. 20-30%, natomiast na odcinku od Środy Wielkopolskiej w kierunku Wrześni zmniejszył się o ok. 15%.

Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na drogach krajowych w Polsce w roku 2020 wyniósł 13 574 poj./dobę, co pokazuje oddziaływanie powyżej średniej drogi krajowej nr 11 na stan klimatu akustycznego na terenie gminy. Natomiast w przypadku dróg wojewódzkich średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na terenie kraju w roku 2020 wyniósł 4 231 poj./dobę, co również obrazuje znaczny wpływ powyżej średniej drogi wojewódzkiej nr 432 na stan klimatu akustycznego na terenie gminy.

² GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu

Tabela 6. Wyniki pomiarów natężenia ruchu samochodowego na DK11

Numer punktu pomiar.	Pikietaż pocz.	Pikietaż końc.	Długość [km]	Nazwa odcinka	Średni Dobowy Ruch Roczny poj. silnik. ogółem [poj./dobę]				Zmiana 2005 - 2020
					2005	2010	2015	2020	
90911	302,928	311,152	8,879	Kórnik /węzeł Kórnik Południe z S11/ – Środa Wlkp. /ul. Kórnicka/	15 999	17 735	18 177	23 338	+45,87%
90910	311,152	314,520	3,368	Środa Wlkp. /Obwodnica: ul. Kórnicka – ul. Zaniemyska (DW432)/	11 143	12 128	13 252	15 561	+39,65%
90909	314,520	323,277	8,757	Środa Wlkp. /ul. Zaniemyska (DW432) – Miąskowo /DK15/	13 993	15 312	15 577	20 412	+45,87%

Źródło: GDDKiA, Generalny Pomiar Ruchu w 2005, 2010, 2015 i 2020 roku

Tabela 7. Wyniki pomiarów natężenia ruchu samochodowego na DK15

Numer punktu pomiar.	Pikietaż pocz.	Pikietaż końc.	Długość [km]	Nazwa odcinka	Średni Dobowy Ruch Roczny poj. silnik. ogółem [poj./dobę]				Zmiana 2005 - 2020
					2005	2010	2015	2020	
90902	88,472	96,749	8,277	Miąskowo /DK11/ – Miłosław /ul. Zamkowa (DW441)/	2 573	4 099	4 773	5 122	+99,07%

Źródło: GDDKiA, Generalny Pomiar Ruchu w 2005, 2010, 2015 i 2020 roku

Tabela 8. Wyniki pomiarów natężenia ruchu samochodowego na DW432

Numer punktu pomiar.	Pikietaż pocz.	Pikietaż końc.	Długość [km]	Nazwa odcinka	Średni Dobowy Ruch Roczny poj. silnik. ogółem [poj./dobę]				Zmiana 2005 - 2020
					2005	2010	2015	2020	
30182	54,800	64,100	9,300	Zaniemyśl – Środa Wlkp.	3 865	6 828	5 259	4 714 ³	+21,97%
30183	64,100	66,500	2,400	Środa Wlkp. /przejście/	8 080	8 747	7 065	10 529	+30,31%
30184	66,500	76,800	10,300	Środa Wlkp. – Murzynowo	4 082	4 686	3 276	3 501 ⁴	-14,23%

Źródło: GDDKiA, Generalny Pomiar Ruchu w 2005, 2010, 2015 i 2020 roku

³ W roku 2020 pomiary wykonano dla odcinka Śrem – Środa Wlkp. /DK11/ (nr. punktu pomiar. 30181).

⁴ W roku 2020 pomiary wykonano dla odcinka Środa Wlkp. /gr. miasta/ - Obłaczkowo /DK15/ (nr. punktu pomiar. 30185).

Przebiegające przez obszar gminy odcinki linii kolejowych, zakwalifikowane zostały do grupy odcinków linii kolejowych, po których nie przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie, wobec czego dla powyższych odcinków nie zostały sporządzone mapy akustyczne.

Biorąc powyższe pod uwagę, głównymi obszarami zagrożonymi nadmierną emisją hałasu komunikacyjnego są tereny w pobliżu drogi krajowej nr 11, po której porusza się ponadprzeciętna liczba pojazdów w stosunku do średniej wartości dla dróg krajowych w kraju i przy której stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości krótkookresowego wskaźnika poziomu hałasu w porze dnia i nocy.

5.3. Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 623 z późn. zm.),
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973), w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Na obszarze gminy Środa Wielkopolska występują:

- linie napowietrzne 110 kV relacji: GPZ Środa (SRO) – SE Kromolice (KRM), GPZ Środa (SRO) – GPZ Śrem HCP (SRE), GPZ Środa (SRO) – GPZ Miłosław (MAW),
- stacja elektroenergetyczna 110 kV GPZ Środa (SRO),
- linie napowietrzne i kablowe średniego napięcia (SN) (15kV),
- linie napowietrzne i kablowe niskiego napięcia (nn-0,4 kV),
- stacje elektroenergetyczne SN/nn,
- fragmenty elektroenergetycznych linii przesyłowych: 2x400 kV relacji Kromolice-Pątnów oraz 400 kV relacji Kromolice – Ostrów.⁵

INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

Na terenie gminy Środa Wielkopolska znajdują się stacje bazowe telefonii komórkowej różnych nadawców sygnałów, typu GSM, UMTS i LTE. Są to stacje w miejscowości Pławce, Brodowo, Januszewo, Środa Wielkopolska, takich sieci jak: Orange, T-Mobile, Play, Areo2 i Plus.

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r., poz. 2311).

W roku 2020 na terenie gminy Środa Wielkopolska nie prowadzono pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenach dostępnych dla ludności. Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2020 r. w trakcie pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w przedziale

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska.

częstotliwości od 3 MHz do 3000 MHz, prowadzonych w 45 punktach na obszarze Wielkopolski, nie stwierdzono przekroczeń poziomu dopuszczalnego.⁶

Ostatnie badania poziomu PEM przeprowadzono na terenie miasta Środa Wielkopolska w roku 2018. Nie wykazały jednak one przekroczeń. Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

Tabela 9. Wyniki pomiarów PEM w roku 2018 na terenie Środy Wielkopolskiej

Współrzędne punktów		Data pomiaru	Badania		
Długość geograficzna	Szerokość geograficzna		Parametr pomiaru	Niepewność pomiaru	Średnia
17° 15' 47"	52° 13' 41"	12.06.2018	Składowa elektryczna 3[MHz]-300[GHz]	0,3 [V/m]	0,33 [V/m]

Źródło: <https://www.gios.gov.pl>

5.4. Wody powierzchniowe i podziemne

WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina położona jest w Dorzeczu Odry, zlewni rzeki Moskawy. Niewielka część gminy w rejonie Trzebisławek i Koszut oraz Pławiec należy również do zlewni rzeki Kopli. Miasto położone jest natomiast w zasięgu zlewni rzek Moskawy oraz Średzkiej Strugi. Na terenie gminy nie występują większe zbiorniki wodne.

Na rzece Maskawie znajduje się sztuczny zbiornik wodny – zbiornik retencyjny „Jezioro Średzkie”. Powierzchnia zalewu wynosi 45 ha. Zbiornik wybudowany został do celów rolniczych, przemysłowych i rekreacyjnych.

Na terenie gminy znajdują się jednolite części wód powierzchniowych rzecznych.

Tabela 10. Zestawianie wybranych cieków wodnych na terenie gminy Środa Wielkopolska wraz z ich kodami

Nazwa Cieku Wodnego	Kod
Moskawa do Wielkiej	PLRW600016185469
Miłosławka do Kanału Połczyńskiego	PLRW600017185484
Miłosławka od Kanału Połczyńskiego do ujścia	PLRW600017185489
Brodek	PLRW600016185492
Moskawa od Wielkiej do ujścia	PLRW600020185499
Kopel do Głuszczyнки	PLRW600016185747

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl>

W ostatnich latach prowadzono badania następujących jednolitych części wód powierzchniowych:

— **Moskawa do Wielkiej** – badania prowadzone w latach 2017–2019, w punkcie reprezentatywnym Moskawa - Nietrzanowo (gmina Środa Wielkopolska). Stan

⁶ GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu.

ekologiczny oceniono jako słaby, o czym zdecydowała klasyfikacja elementów biologicznych – makrobezkręgowce bentosowe i makrofity (IV klasa). O klasyfikacji stanu chemicznego – poniżej dobrego – zdecydowało przekroczenie wartości granicznych stanu dobrego dla difenyloeterów bromowanych i heptachloru – oznaczonych w biocie oraz benzo(a)pirenu, benzo(b)fluorantenu, benzo(g,h,i)perylenu – oznaczonych w wodzie. Stan wód oceniono jako zły.

- **Moskawa od Wielkiej do ujścia** – badania prowadzone w latach 2018–2019, w punkcie reprezentatywnym Moskawa - Kępa Wielka (powiat średzki, gmina Zaniemyśl). Potencjał ekologiczny oceniono jako słaby, o czym zdecydowała klasyfikacja elementów biologicznych – makrobezkręgowce bentosowe oraz ichtiofauna (IV klasa). O klasyfikacji stanu chemicznego – poniżej dobrego – zdecydowało przekroczenie wartości granicznych stanu dobrego dla difenyloeterów bromowanych i rtęci – oznaczonych w biocie oraz benzo(b)fluorantenu, benzo(k)fluorantenu, benzo(g,h,i)perylenu – oznaczonych w wodzie. Stan wód oceniono jako zły.
- **Miłosławka od Kanału Połczyńskiego do ujścia** – badania prowadzone w roku 2018, w punkcie reprezentatywnym Miłosławka - Garby (powiat średzki, gmina Krzykosy). Potencjał ekologiczny oceniono jako zły, o czym zdecydowała klasyfikacja elementów biologicznych – makrobezkręgowce bentosowe oraz ichtiofauna (V klasa). O klasyfikacji stanu chemicznego – poniżej dobrego – zdecydowało przekroczenie wartości granicznych stanu dobrego dla difenyloeterów bromowanych i heptachloru – oznaczonych w biocie oraz fluorantenu, benzo(a)pirenu, benzo(b)fluorantenu, benzo(k)fluorantenu, benzo(g,h,i)perylenu – oznaczonych w wodzie. Stan wód oceniono jako zły.⁷

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki stanu jednolitych części wód powierzchniowych, które zostały poddane badaniom w ostatnich latach udostępnionych na stronie GIOŚ.

⁷ GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Poznaniu

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Tabela 11. Ocena jakości jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Środa Wielkopolska

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Moskawa do Wielkiej	PLRW600016185469	MO	4 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	2 (2018)	Słaby stan ekologiczny (2018)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)
Miłosławka od Kanału Połczyńskiego do ujścia	PLRW600017185489	MD/MO	5 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	2 (2018)	Zły potencjał ekologiczny (2018)	Słaby stan chemiczny (2018)	Zły stan wód (2018)
Moskawa od Wielkiej do ujścia	PLRW600020185499	MO	4 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	2 (2018)	Słaby stan ekologiczny (2018)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)
Kopel do Głuszczyнки	PLRW600016185747	MO	3 (2019)	3 (2019)	>2 (2019)	—	Umiarkowany stan ekologiczny (2019)	—	Zły stan wód (2019)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy występuje obszar zagrożenia powodzią od rzek. Obszary zagrożenia powodziowego położone są w obrębie rzeki Moskawy oraz Średzka Struga.

WODY PODZIEMNE

Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej (2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., jednolite części wód podziemnych (dalej JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren gminy leży w granicach dwóch jednolitych części wód podziemnych (JCWPd):

- nr 60 (PLGW600060) - stanowi wielopoziomowy, niezwykle złożony system wodonośny, którego tworzą struktury hydrogeologiczne różnej genezy i fragment basenu (niecki) neogeńsko – paleogeńskiej o różnej rozciągłości przestrzennej oraz związkach hydraulicznych między sobą i wodami powierzchniowymi.
- nr 61 (PLGW600061) - w piętrze wodonośnym czwartorzędu wyróżniono dwa główne poziomy: gruntowy poziom wodonośny Q1 o charakterze dolinnym i pradolinym zasilany jest infiltracyjnie w obrębie dolin i pradolin (na tarasach wysokich na drodze infiltracji opadów oraz drenażu i spływu z sąsiednich wysoczyzn, a na tarasach niskich również przez drenaż z poziomów wgłębnych. Okresowo, przy wysokich stanach rzek, zasilanie może pochodzić z wód powierzchniowych) oraz poziom wód wgłębnych międzyglinowy dolny Q2 zasilany jest na drodze infiltracji opadów i przesączania się wód z poziomu gruntowego głównie przez okna hydrauliczne.⁸

W poniższej tabeli przedstawiono kompleksową ocenę stanu powyżej opisanych JCWPd. Odnaczają się one dobrym stanem jakościowym.

⁸ <https://www.pgi.gov.pl>

Tabela 12. Kompleksowa ocena stanu JCWPd położonych na terenie gminy Środa Wielkopolska w 2019 r.

JCWPd nr 60	
Chemiczny	Dobry
Ilościowy	Dobry
Ogólny	Dobry
JCWPd nr 61	
Chemiczny	Dobry
Ilościowy	Dobry
Ogólny	Dobry

Źródło: PIG – PIB, Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019
W latach 2018-2020 na terenie gminy w miejscowości Trzebisławki przebadano JCWPd nr 60. Klasa jakości tych wód zaliczona została do II.

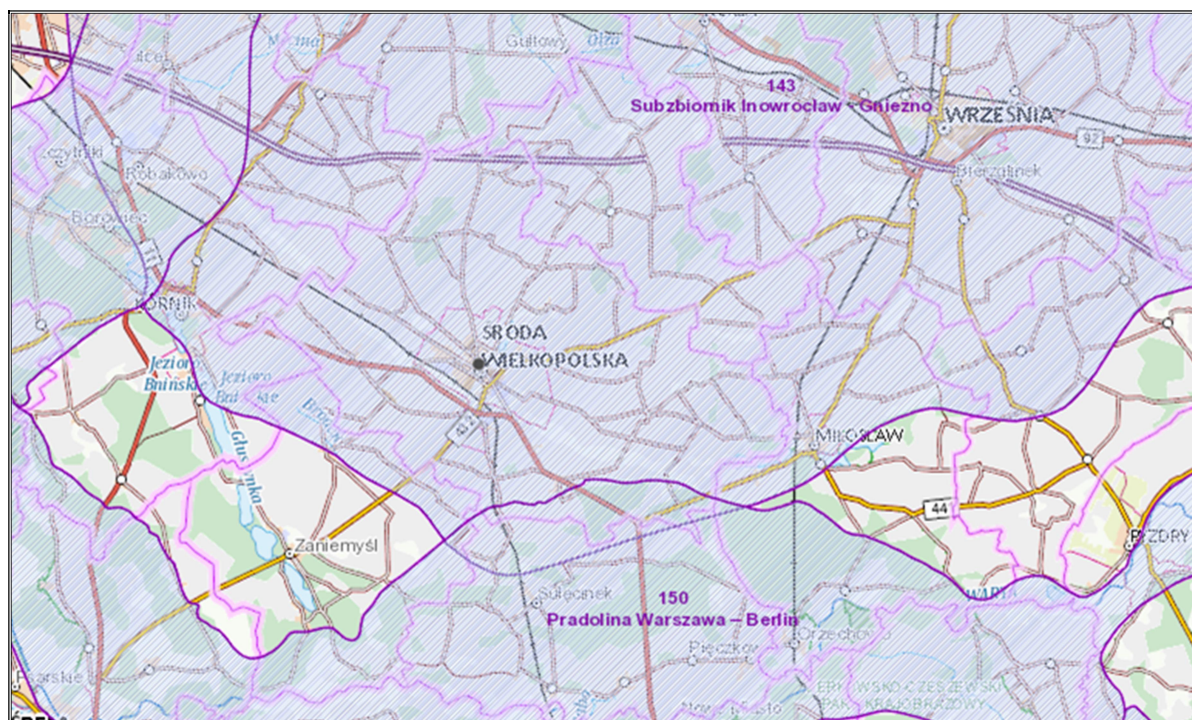
GŁÓWNY ZBIORNIK WÓD PODZIEMNYCH

W granicach gminy zlokalizowane są dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP). Są to:

- udokumentowany GZWP nr 143 Subzbiornik Inowrocław – Gniezno – jest to zbiornik porowy, a warstwy wodonośne tworzą piaski drobne i pylaste neogenu (miocenu) i paleogenu (oligocenu). Subzbiornik należy do głębokich struktur hydrogeologicznych i ma dobrą izolację od powierzchni terenu utworami słabo przepuszczalnymi, które skutecznie chronią go przed zanieczyszczeniem z powierzchni terenu i poziomów wodonośnych czwartorzędu. Dla subzbiornika nie wyznaczono obszaru ochronnego ze względu na niską podatność na zanieczyszczenie z powierzchni terenu warunkowaną głębokim usytuowaniem i dobrą izolacją utworami słabo przepuszczalnymi. Zagrożenia antropogeniczne, jakie mogą oddziaływać na zbiornik, są związane ze zubożeniem zasobów w wyniku intensywnej eksploatacji oraz pogorszeniem jakości wód zbiornika (wzbudzenie ascenzyjnego dopływu wód gorszej jakości).
- udokumentowany GZWP nr 150 Pradolina Warszawa - Berlin – jest to zbiornik porowy, który znajduje się w strefie regionalnego drenażu wód w strukturze erozyjnej pradolin wypełnionej piaszczysto- żwirowymi osadami z okresu zlodowaceń południowopolskich i środkowopolskich oraz zlodowacenia Wisły ,oraz akumulacją w okresach interglacjalnych oraz holocenie. Ze względu na odkryty charakter zbiornika, silną jego podatność na zanieczyszczenia z powierzchni terenu, sposób zagospodarowania terenu oraz uwarunkowania hydrogeologiczne wyznaczono obszar ochronny o powierzchni 1926,5 km². Proponowane zakazy i nakazy nie przewidują likwidacji zakładów

istniejących ani ograniczenia powierzchni produkcji rolnej, raczej wprowadzanie zmian sposobu użytkowania ukierunkowanych na zmianę technologii, ograniczenie emisji itp.⁹

Rysunek 1. GZWP znajdujące się na terenie gminy Środa Wielkopolska

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl>

5.5. Gleby i zasoby geologiczne

GLEBY

Na terenie gminy występują gleby dobre i bardzo dobre. Na gruntach ornych przeważają gleby brunatne wylugowane, bielice, czarne ziemie i czarne ziemie zdegradowane oraz mursze. Gleby słabe i najslabsze związane są morfologicznie z występowaniem sandru oraz dolin rzecznych zbudowanych głównie z piasków różnoziarnistych. Są to gleby w kompleksach przeważnie 6 i 7 oraz 9. Dna dolin i obniżen terenowych zajęte są przez łąki, a także gleby w 8 i 9 kompleksie zbożowo-pastewnym mocnym (kl. III i IV) i słabym (kl. V i VI) oraz gleby w 6 i 7 kompleksie żytnio-ziemniaczanym słabym (kl. V) i żytnio-lubinowym (kl. V i VI). Na terenie występowania wysoczyzny morenowej znajdują się gleby wysokich i średnich klas w kompleksie: 1 i 2 psennym bardzo dobrym i dobrym (klasy II - III), w 3 psennym wadliwym (klasy II - IVa), w 4 żytnim bardzo dobrym klasy (IVa - IVb) oraz w 5 żytnim dobrym - (klasy IVa - IVb). Gleby 3 kompleksu psennego wadliwego, położone głównie w południowej części gminy. W części zachodniej i południowej gminy występują gleby słabe i charakteryzują się znacznymi powierzchniami gleb żytnich słabych i bardzo słabych.

⁹PIG-PIB, *Informator PSH – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce*, Warszawa 2017

Przeważają tu gleby wykazujące w wierzchnich warstwach skład mechaniczny piasków gliniastych i piasków gliniastych. Drugą grupę stanowią gleby zawierające od powierzchni warstwę piasków słabogliniastych lub luźnych podścielone piaskami luźnymi, rzadko gliną. Użytki zielone położone są głównie w dolinach rzek i drobnych cieków. Występują często gleby mułowo-torfowe lub torfiaste oraz stosunkowo duże powierzchnie gleb optymalnie uwilgotnionych, o dobrych wartościach retencyjnych (czarne ziemie).¹⁰

BADANIA MONITORINGOWE GLEB

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973 z późn. zm.).

Na terenie gminy Środa Wielkopolska były prowadzone badania składu fizyko-chemicznego gleby, konkretnie na terenie miejscowości Winna Góra. Wedle Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach w latach 2015-2017 sytuacja glebowa prezentowała się następująco.

Wyniki badań wskazują, że tereny Wielkopolski charakteryzuje zakwaszenie gleb na poziomie od 4,6 do 5,0 w skali wartości pH, co oznacza gleby kwaśne. Pod względem zawartości próchnicy, to jest istotnego składnika glebotwórczego, który przyczynia się do regulacji stosunków wodnych oraz utrzymania wilgotności gleby, jak również jej żyzności, określono, że gleby wielkopolskie zawierają do 1,5% tego składnika, co jest poziomem niskim. Gleby wielkopolskie odznaczają się także niskim poziomem azotu mineralnego, który to jest bezpośrednio wchłaniany przez rośliny, dla wspomnianych gleb jego poziom w punkcie kontrolnym w Winnej Górze wynosił zaledwie do 10 miligramów azotu mineralnego na kilogram gleby, co jest wartością bardzo niską. Wartością średnią w skali kraju dla gleb wielkopolskich jest natomiast zawartość przyswajalnego dla roślin fosforu, która waha się od 10 do 15 mg miligramów na kilogram gleby. Niestety gleby wielkopolskie są ubogie w potas, osiągając wartość na poziomie do 15 miligramów tego składnika na kilogram masy gleby. Podobnie wygląda sytuacja z magnezem, jednak tu, osiąganą wartością jest do 5 miligramów na kilogram gleby. Pokrzepiający jest natomiast fakt, że gleba w punkcie pomiarowym Winna Góra nie wykazywała oznak skażenia wielopierścieniowymi węglowodarami aromatycznymi. Ogólnie gleba w Winnej Górze przez Ministerstwo

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska.

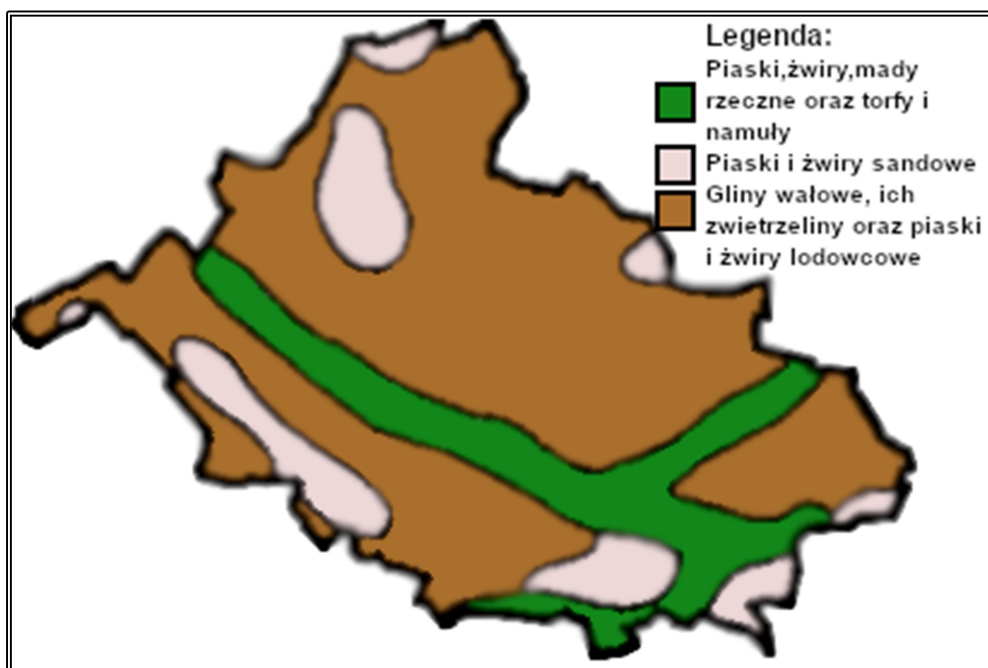
Środowiska została sklasyfikowana jako niezanieczyszczona, co oznacza jej zdolność do produkcji rolnej. Gleba w Winnej Górze jest także wolna od zanieczyszczeń środkami ochrony roślin oraz od obecności metali ciężkich.¹¹

Na podstawie powyższego można przypuszczać, że ogół gleb na terenie prezentuje zbliżony profil fizyko-chemiczny, co oznacza, że gleby orne na terenie gminy cierpią na niedobór składników mineralnych i próchnicznych, jednakże pozostają przy tym wolne od zanieczyszczeń, tym samym umożliwiając w dającej się przewidzieć perspektywie czasowej możliwość poprawy parametrów glebowych.

RZĘŻBA TERENU I GEOLOGIA

Na terenie gminy występuje zróżnicowana forma terenu. Jej obszar zbudowany jest z utworów czwartorzędowych - osadów plejstocénskich oraz osadów holocénskich o niewielkiej miąższości. Osady plejstocénskie występują w postaci glin zwałowych lokalnie rozdzielonych piaszczysto-żwirowymi utworami wodnolodowcowymi. Utwory fluwioglacjalne zalegają na glinach zwałowych we wschodniej części gminy. Utwory piaszczyste, rzeczne występują w południowowschodniej części gminy, na południe od miejscowości Czarne Piątkowo i Nietrzanowo. W dolinach rzek Średzkiej Strugi oraz Moskawy, a także w dolinach drobnych cieków lub w zagłębieniach bezodpływowych występują gytie oraz mady i piaski rzeczne.¹²

Rysunek 2. Mapa utworów powierzchniowych na terenie gminy Środa Wielkopolska

¹¹ „Raport z III Etapu Realizacji Zamówienia „Monitoring Chemizmu gleb Ornych w Polsce w Latach 2015-2017”, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Państwowy Instytut Badawczy w Puławach.

¹² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geologia.pgi.gov.pl>

OBSZARY GÓRNICZE I ZŁOŻA KOPALIN

Gmina Środa Wielkopolska jest obszarem zasobnym w surowce mineralne. Podstawową kopaliną dla jej obszaru jest gaz ziemny. Obecnie na terenie gminy w zarządzie Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S. A., znajduje się:

- udokumentowane złoża gazu ziemnego „Środa Wielkopolska”, dla którego utworzono obszar i teren górniczy „Środa Wielkopolska” (koncesja nr 8/2010 z dnia 09.07.2010 r., wydana przez Ministra Środowiska – ważna do dnia 09.07.2030 r.);
- część udokumentowanego złoża gazu ziemnego „Kromolice”, dla którego utworzono obszar i teren górniczy „Kromolice” (koncesja nr 9/2010 z dnia 09.07.2010 r., wydana przez Ministra Środowiska – ważna do dnia 09.07.2030 r.);
- część udokumentowane złoża gazu ziemnego „Kromolice S”, dla którego utworzono obszar i teren górniczy „Kromolice S” (koncesja nr 10/2010 z dnia 09.07.2010 r., wydana przez Ministra Środowiska – ważna do dnia 09.07.2035 r.);
- część udokumentowanego złoża gazu ziemnego „Miłosław”, dla którego będzie utworzony obszar i teren górniczy „Miłosław” (aktualnie projektowany). PGNiG SA w Warszawie wystąpiło z wnioskiem do Ministra Środowiska o wydanie koncesji na wydobywanie gazu ziemnego ze złoża „Miłosław”.

W poniższej tabeli przedstawiono wszystkie złoża (z wyjątkiem tych wykreślonych z bilansu) na terenie gminy Środa Wielkopolska.

Tabela 13. Wykaz złóż na terenie gminy Środa Wielkopolska

Nazwa Złoża	Numer Złoża
Czarne Piątkowo	3757
Czarne Piątkowo DW	7910
Czarne Piątkowo GS	9100
Czarne Piątkowo GS-II	10582
Czarne Piątkowo I	7840
Czarne Piątkowo III	8463
Czarne Piątkowo JG	11198
Czarne Piątkowo MG	15027
Czarne Piątkowo ZM	17268
Grójec I	5663
Grójec T-M	10936
Kromolice ¹³	12476

¹³ Położenie na terenie gminy Środa Wielkopolska w miejscowości Trzebislawki

Nazwa Złoża	Numer Złoża
Kromolice S ¹⁴	13324
Mirosław	19299
Nietrzanowo	7211
Nietrzanowo I	19891
Nietrzanowo DD	12057
Nietrzanowo KW	18210
Pierzchno DP	20156
Starkówiec II	18780
Starkówiec Piątkowski	16628
Starkówiec Piątkowski AW	16763
Szlachcin	7841
Szlachcin SK	13911
Szlachcin WB	18705
Szlachcin WB	18705
Środa IG-2	16556
Środa Wielkopolska	12079
Włostowo JZ	12188

Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl>

Na terenie gminy znajdują się złoża, tereny i obszary górnicze – gazu ziemnego, kruszyw naturalnych i wód leczniczych.

W kolejnej tabeli przedstawiono aktualne przestrzenie górnicze na terenie gminy.

Tabela 14. Przestrzenie górnicze na terenie gminy Środa Wielkopolska

Nr rejestru	Nazwa
10-15/1/68	Szlachcin
10-15/7/564	Czarne Piątkowo GS-II
2/2/268	Kromolice ¹⁵
2/2/269	Kromolice S ¹⁶
2/2/270	Środa Wielkopolska
10-15/8/685	Czarne Piątkowo MG
10-15/7/512	Czarne Piątkowo GS
10-15/10/922	Starkówiec Piątkowski
10-15/10/942	Czarne Piątkowo ZM
10-15/10/919	Szlachcin SK

¹⁴ jw.

¹⁵ Położenie na terenie gminy Środa Wielkopolska w miejscowości Trzebisławki

¹⁶ Jw.

Nr rejestru	Nazwa
10-15/10/920	Nietrzanowo DD
10-15/11/1031	Nietrzanowo KW
10-15/11/1099/a	Szlachcin WB Pole 1
10-15/11/1099/b	Szlachcin WB Pole 2
10-15/11/1099/c	Szlachcin WB Pole 3
10-15/11/983	Starkówiec Piątkowski AW
10-15/12/1160	Starkówiec II
XXXI/1/36	Grójec I - Pole Północne
XXXI/1/37	Grójec I - Pole Południowe

Źródło: Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl>

Na terenie gminy występują także złoża wód geotermalnych posiadające walory lecznicze. W latach 60-tych wody termalne rozpoznano wierceniami w miejscowości Koszuty:

- odwiert IG-2 „Środa” – głębokość użytkowa 1 040 m, temperatura samowypływu 40,5 °C, wydajność 40 m³ /h, jakość wody: 0,8% solanka chlorkowo-sodowo-bromkowa, średnio zmineralizowana, dyspozycyjna ilość wody 1 000 m³ /d,
- odwiert IG-3 „Środa” – głębokość użytkowa 1 300 m, wydajność zbliżona do wydajności odwiertu IG-2. Wody termalne występujące na terenie gminy Środa Wielkopolska to solanki chlorkowo – sodowe o temperaturze samowypływu nieprzekraczającej 41°C i mineralizacji w granicach 8,0 g/l.

Wody tego typu są wykorzystywane bezpośrednio jako wody lecznicze, choć można je również wykorzystać do niskotemperaturowego ogrzewania płaszczowego lub gruntowego. Aktualnie wody termalne występujące na terenie gminy nie są eksploatowane i stanowią niewykorzystane dotychczas bogactwo naturalne.¹⁷

OSUWISKA

Na terenie gminy Środa Wielkopolska stwierdzono występowanie osuwisk w rejonie doliny Rowu Topolskiego (zachodnia część miasta), Średzkiej Strugi (wschodnia część miasta), Moskawy (północno – wschodnia część miasta), Wielkiej, Jeziora Średzkiego, okolice miejscowości Winna Góra. Ponadto na terenie tym występuje 7 terenów zagrożonych ruchami masowymi.

¹⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska.

5.6. Zasoby przyrodnicze

FLORA I FAUNA

Lasy na terenie gminy Środa Wielkopolska należą do zasięgu terytorialnego 3 Nadleśnictw: Nadleśnictwo Babki, Nadleśnictwo Czarniejewo i Nadleśnictwo Jarocin. Lesistość jest bardzo niska i wynosi 6,9%. Powierzchnia lasów wynosi 1 428,76 ha, w tym lasy Skarbu Państwa zajmują 84,33%, lasy publiczne gminne 0,35%, a lasy prywatne 15,32%. Lasy tworzą kompleksy głównie w południowej i północnej części gminy. Większość terenów leśnych koncentruje się w okolicy: Uniszewa – Podgaju – Bieganowa w północno zachodniej części gminy, Ulejna w północnej części gminy, Winnej Góry we wschodniej części gminy, Nietrzanowa w południowej części gminy.

W naturalnym drzewostanie przeważa sosna zwyczajna z domieszką dębu, brzozy i olszy, a mniejszym stopniu występuje las mieszany, gdzie w drzewostanie przeważa sosna z domieszką dębu, brzozy, topoli oraz las świeży z dębem, topolą, modrzewiem i świerkiem. W dolinach rzek występują lasy liściaste: olsy oraz łęgi olszowe, w których dominuje olszyna, osika i brzoza. W podszyciu występuje: jałowiec, jarzębina, leszczyna, tarnina, a na stanowiskach wilgotniejszych – kruszyna. W runie leśnym znajdują się: borówka czarna, jeżyna, paproć, konwalia, poziomka, orlica i inne. Na obszarze gminy występują również fragmenty borów mieszanych (świeżych, wilgotnych). W drzewostanie dominują gatunki drzew liściastych: dąb szypułkowy (*Quercus robur*) i bezszypułkowy (*Quercus sessilis*), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), buk (*Fagus*) oraz jesion (*Fraxinus*). Ponadto występują zbiorowiska drzew iglastych z udziałem sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris*), świerku (*Picea*) i modrzewia (*Larix*).

Roślinność nieleśna pełni ważną funkcję przyrodniczą. Szczególną rolę odgrywają zbiorowiska łąkowe, torfowe i szuwarowe w dolinach rzek, przede wszystkim Maskawy i Średzkiej Strugi. Najbogatsza florystycznie i najbardziej zróżnicowana, występująca nad brzegami jeziora i rzek. Z gatunków rzadkich flory wielkopolskiej wymienić można: wolffię bezkorzeniową, rdestnicę, świetlika, starca błotnego, goździka pysznego, oczeret, zamokrzycę ryżową.

Na terenie gminy w lasach występują takie zwierzęta jak: sarny, jelenie, dziki, daniiele, lisy, zające, wydry, bobry, kuny, piżmaki. Na polach spotkać można bażanty, kuropatwy i słonki.

W związku z występowaniem obszarów chronionych na terenie gminy, w dolinie Strugi Średzkiej występują rzadkie gatunki ptaków wodnych, m.in.: kaczki siewki, łyski, brzęczki, chruścieli. Na obszarze tym znalazł się niewielki fragment wyznaczonych ostoi ptaków wodnych i błotnych rangi międzynarodowej i krajowej (według kryteriów opisanych przez A. Winieckiego i T. Wesołowskiego) obejmujący stawy miłosławskie. Na stawach tych

gniazdzą: łabędzie nieme, kilka gatunków kaczek, w tym wyjątkowo rzadkie w Polsce hełmiatki, perkozy dwuczube i rdzawoszyje, zauszniaki, perkozki, błotniaki stawowe. W okresach przelotów obserwuje się tu znaczną koncentrację kaczek i tysek.¹⁸

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Obecnie na obszarze gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- **Obszar Chronionego Krajobrazu „Bagna Średzkie”** - został ustanowiony uchwałą nr X/95/95 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 20 czerwca 1995 r. oraz uchwałą nr XXVII/367/2005 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 23 czerwca 2005 r. w sprawie wyznaczenia terenu „Bagien Średzkich” za obszar chronionego krajobrazu. Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest na terenie gminy Środa Wielkopolska, między szosą Poznań – Katowice, a nasypem kolejki wąskotorowej Środa Wielkopolska – Zaniemyśl i szosą Kórnicką. Zajmuje powierzchnię 120,32 ha. Został utworzony w celu ochrony rzadkich gatunków ptaków.
- **Obszar Natura 2000 „Lasy Żerkowsko-Czeszewskie”** (PLH300053) – obszar powstał Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) ostoja obejmuje fragment doliny zalewowej Warty i dolnego odcinka Lutyni, płynących w Pradolinie Warszawsko-Berlińskiej oraz sąsiadujące z nim od północy obszary moreny dennej. Krajobraz zdominowany jest przez rozległe połacie lasów łęgowych oraz grądów. W dolinach mniejszych cieków wodnych dość często spotyka się płaty olsów porzeczkowych oraz dobrze wykształcone fitocenozy łągów jesionowo-olszowych. Występują tu liczne i stosunkowo rozległe starorzecza z dobrze zachowaną roślinnością. Łącznie na terenie ostoi zidentyfikowano 11 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, pokrywających 38% powierzchni ostoi. Występuje tu też 12 gatunków zwierząt z załącznika II tej dyrektywy. Stwierdzono również występowanie 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Listy roślin oraz 34 gatunki uznawane za rzadkie i zagrożone w Wielkopolsce.
- **Obszar Natura 2000 „Dolina Średzkiej Strugi”** (PLH300057) – obszar ustanowiony został Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE) zadań ochrony ani plan ochronny. Obszar obejmuje dolinę niewielkiej rzeki średzkiej Strugi. Dno doliny zajęte jest głównie przez

¹⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Środa Wielkopolska

zbiorowiska szuwarowe oraz przez łąki i pastwiska, na których prowadzona jest ekstensywna gospodarka rolnicza. Obszar ten jest ostoją lęgową kumaka nizinnego *Bombina orientalis* oraz gatunku płaza spoza załącznika Dyrektywy Siedliskowej - ropuchy zielonej. Jest także ważnym korytarzem ekologicznym dla dwóch gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to także cenna ostoja dla ptaków szuwarowych i łąkowych, zarówno gatunków wymienianych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, jak i spoza Załącznika, a chronionych prawnie na obszarze naszego kraju.

- **Obszar Natura „Dolina Środkowej Warty”** (PLB300002) – utworzony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Obejmuje dolinę Warty pomiędzy wsią Babin (koło Uniejowa) i Dębno n. Wartą (koło Nowego Miasta n. Wartą). Obszar zawiera ostoję ptasią o randze europejskiej E 36 (Dolina środkowej Warty). Występują co najmniej 42 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Jest bardzo ważną ostoją ptaków wodno-błotnych, przede wszystkim w okresie lęgowym.

— **Pomniki przyrody:**

- buk pospolity – rośnie w parku m. Strzeszki w pobliżu pałacu,
- platan klonolistny - rośnie na skraju parku R.K.S. Szlachcin,
- lipa drobnolistna - rośnie na terenie byłego gospodarstwa przy drodze lokalnej (m. Starkówiec Piątkowski),
- wiąz szypułkowy - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- wiąz szypułkowy - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- dąb szypułkowy - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- platan klonolistny - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- jesion wyniosły (2 szt.) - rosną na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- lipa drobnolistna - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- sosna zwyczajna - rośnie na terenie parku pałacowego w Winnej Górze,
- grupa drzew (7 szt.) rośnie przy kościele w Winnej Górze.¹⁹

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

¹⁹ <http://crfop.gdos.gov.pl>

Na terenie gminy znajduje się korytarz ekologiczny „Dolina Obry” oraz korytarz ekologiczny „Dolina Warty”.

5.7. Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska (IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23).

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska, a także powiatu nie znajdują się zakłady zaliczone do ww. grup.

Przez obszar ten transportowane są również materiały niebezpieczne przewożone z wykorzystaniem transportu drogowego i kolejowego, stwarzając możliwość wystąpienia NZŚ. Transportem drogowym przewozi się głównie substancje ropopochodne i gaz płynny oraz niewielkie ilości amoniaku i chloru. Do źródeł stwarzających potencjalne NZŚ należy również przebiegająca linia przesyłowa gazu ziemnego wysokiego ciśnienia (Kórnik – Środa Wielkopolska).

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej) oraz awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne).

Obowiązki w zakresie zapobiegania zdarzeniom mogącym powodować poważną awarię, a także ograniczanie skutków awarii dla ludzi i środowiska, dotyczą zarówno podmiotów prowadzących zakłady, których działalność może być przyczyną wystąpienia awarii, podmiotów transportujących substancje niebezpieczne, jak również organów administracji, w tym właściwych organów Państwowej Straży Pożarnej.

5.8. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Programu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochrony przyrody

Poniżej przedstawiono najistotniejsze problemy w zakresie ochrony środowiska występujące na terenie gminy Środa Wielkopolska w poszczególnych obszarach interwencji:

Ochrona klimatu i jakości powietrza:

Istotnym problem w zakresie zanieczyszczeń powietrza jest: położenie gminy Środa Wielkopolska w strefie wielkopolskiej, dla której odnotowano przekroczenie poziomów pyłu PM_{2,5} (poziom dopuszczalny II faza), benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ (poziom docelowy), oraz ozonu (poziom docelowy i poziom celu długoterminowego, znaczna ilość indywidualnych źródeł ciepła, wykorzystujących w celach grzewczych paliwa stałe o niekorzystnych parametrach, emisja liniowa pochodząca ze środków transportu spowodowana złym stanem dróg oraz rosnąca ilość pojazdów.

Do źródeł emisji liniowej na terenie gminy należą odcinek Autostrady A2, drogi krajowe nr 11 i 15 oraz droga wojewódzka nr 432.

Zagrożenia hałasem:

Do istniejących problemów środowiska w zakresie hałasu na terenie gminy należy przede wszystkim przekroczenie wartości dopuszczalnych długookresowych wskaźników oceny hałasu przy drodze krajowej nr 11, obecność licznych ciągów komunikacyjnych o dużej przepustowości oraz niedostateczny stan techniczny części dróg publicznych przebiegających przez gminę.

Pola elektromagnetyczne:

Problemy środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych występujące na terenie gminy to: dynamiczny rozwój telefonii komórkowej, wzrost liczby stacji bazowych telefonii i urządzeń Wi-Fi, co wpływa na zwiększenie się ilość źródeł promieniowania i obszar ich oddziaływania, linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia przebiegające przez obszar gminy, niska świadomość społeczeństwa odnośnie zagrożeń płynących z pól elektromagnetycznych na życie i zdrowie człowieka oraz wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet).

Gospodarowanie wodami:

Do istniejących problemów w zakresie wód powierzchniowych i podziemnych na tym terenie należy: zły stan wód powierzchniowych, nieszczelne zbiorniki na nieczystości płynne i obszarowe źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych oraz podziemnych stanowiące głównie zanieczyszczenia spływające z pól, niedostateczny rozwój infrastruktury

kanalizacyjnej, awarie i wypadki mogące spowodować emisję niebezpiecznych substancji do środowiska oraz występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Gospodarka wodno-ściekowa:

Do głównych problemów z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej należy: rosnące zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca, wzrost fosforu ogólnego w ściekach po oczyszczeniu, obecność zbiorników bezodpływowych oraz niewystarczający stopień skanalizowania gminy.

Zasoby geologiczne i gleby:

Z zakresu zasobów geologicznych i gleb na obszarze gminy Środa Wielkopolska zdiagnozowano takie problemy, jak: ryzyko obniżania się poziomu wód gruntowych w wyniku działalności wydobywczej, obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych na terenie gminy, niska lesistość terenu gminy, zanieczyszczenia gleb spowodowane korzystaniem ze zbiorników bezodpływowych oraz niska zawartość naturalnych składników mineralnych w glebach.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:

Do istniejących problemów w zakresie stanu powierzchni ziemi oraz gospodarki odpadami na terenie gminy jest: wzrost ilości generowanych odpadów, oraz niewystarczający stopień usuniętych wyrobów azbestowych występujących na terenie gminy.

Zasoby przyrodnicze:

Zasoby przyrodnicze stanowią istotny obszar ochrony przyrody. Bardzo ważne jest utrzymanie spójności sieci powiązań przyrodniczych, przy jednoczesnym założeniu rozwoju gminy. Zachowanie drożności korytarzy ekologicznych jest ważnym aspektem, szczególnie w kontekście rozwoju infrastruktury liniowej transportowej.

Zdiagnozowane istniejące problemy w zakresie zasobów przyrody na terenie gminy Środa Wielkopolska to: niski poziom zadrzewienia oraz podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska.

Zagrożenie poważnymi awariami:

Do istniejących problemów w zakresie zagrożenia poważnymi awariami na tym terenie należą: funkcjonowanie dużego zakładu gazowego, obecność linii przesyłowych gazu ziemnego oraz transport drogowy i kolejowy ładunków niebezpiecznych, któremu sprzyja zły stan techniczny dróg oraz wzrastające natężenie ruchu.

6. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji Programu

Brak realizacji zapisów Programu, a dokładniej zaplanowanych w ramach jego działań, może skutkować stopniowym pogarszaniem się wszystkich elementów środowiska przyrodniczego.

Brak realizacji założeń Programu spowoduje:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprzez m.in. zwiększenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód,
- wzrost zużycia zasobów wody,
- pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego poprzez pogłębienie problemu niskiej emisji,
- pogorszenie klimatu akustycznego i zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywne natężenie dźwięku,
- degradację gleb,
- problemy w zakresie spełnienia wymogów prawnych dotyczących gospodarki odpadami
- zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na niekorzystne działanie promieniowania elektromagnetycznego,
- zmniejszenie różnorodności biologicznej cennych przyrodniczo terenów,
- pogorszenie zdrowia i jakości życia mieszkańców,
- wzrost zagrożenia poważnymi awariami,
- zwiększone negatywne oddziaływanie zanieczyszczenia powietrza na dobra kultury.

Analizując powyższe podpunkty, można stwierdzić, iż brak podjęcia działań zaplanowanych w Programie będzie powodować negatywną presję na środowisko przyrodnicze, co w końcowym efekcie spowoduje jego postępującą degradację.

7. Przewidywane znaczące oddziaływania Programu na poszczególne komponenty środowiska

7.1. Wprowadzenie

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022--2025. W stosunku do każdego przedsięwzięcia zaplanowanego w ramach Programu przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (obszary Natura 2000, różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne).

Próbę oceny i identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabelach (w tzw. macierzach skutków środowiskowych), które są syntetycznym

zestawieniem możliwych skutków środowiskowych (pozytywnych i negatywnych) oraz bezpośrednich, pośrednich, krótkoterminowych i długoterminowych oddziaływań.

Stopień i zakres oddziaływania każdego z zaplanowanych zadań zależą będzie przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, tzn. od tego, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych. Biorąc pod uwagę fakt, że większość z zaplanowanych działań jest na etapie określania wstępnych koncepcji ich realizacji, wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

Głównym założeniem Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022--2025 jest ograniczenie zanieczyszczenia środowiska na terenie gminy oraz sukcesywne dążenie do poprawy jego stanu. Nie przewiduje się, aby realizacja założeń Programu przyczyniła się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska przyrodniczego. Rokuje się, że prawidłowa realizacja Programu przyniesie wymierny efekt ekologiczny w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko.

Ponadto należy zauważyć, że analizę i ocenę oddziaływania działań na poszczególne komponenty środowiska dokonano przede wszystkim pod kątem ich oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji powstałej infrastruktury bądź na etapie wdrożenia pozostałych działań, (w ramach których nie powstanie nowa infrastruktura). Uciążliwości występujące w fazie budowy wiążą się zazwyczaj z przejściową podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych czy też zwiększoną emisją pyłów. Negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o lokalnym charakterze.

7.2. Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Przy ocenie wpływu poszczególnych działań na środowisko wzięto pod uwagę przede wszystkim końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływania na etapie eksploatacji powstałej infrastruktury lub wdrażania danego działania. Szczegółowa analiza oddziaływań na etapie budowy została przedstawiona w podrozdziale 7.6. „Oddziaływania na etapie realizacji inwestycji – etap budowy” niniejszej Prognozy.

W kolejnych tabelach zastosowano następujące oznaczenia:

- **(+)** – realizacja działania spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- **(-)** – realizacja działania spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

- **(+/-)** – realizacja działania może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie różnych aspektów analizowanego zagadnienia,
- **(0)** – realizacja działania nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie,
- **(N)** – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków, są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

Za pomocą ww. oznaczeń przeanalizowano skutki środowiskowe wdrożenia działań na następujące elementy:

- obszary Natura 2000,
- różnorodność biologiczna,
- ludzie,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wody,
- powietrze,
- powierzchnia ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki i dobra materialne.

7.2.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

Niestety nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości ww. niekorzystnych skutków zmiany klimatu. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Również obszary wiejskie, na których brak centralnych systemów ciepłowniczych, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualne z kotłowni przydomowych, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza. Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru, tak jak jest to w przypadku gminy Środa Wielkopolska.

Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego coraz bardziej istotne jest przygotowanie infrastruktury na zmiany klimatu. Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację, adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie jego skutków. Należą do nich m.in. działania służące przede wszystkim ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń w zakresie: modernizacji kotłowni węglowych w budynkach stanowiących własność Gminy Środa Wielkopolska, wsparcia finansowego dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na proekologiczne, stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wokół dużych emitorów zanieczyszczeń, termomodernizacji budynków stanowiących własność gminy Środa Wielkopolska, poprawy efektywności oświetlenia ulicznego oraz budowy ścieżek pieszo-rowerowych.

Zadania zaplanowane do realizacji w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska nie spowodują przyspieszenia/pogłębienia zmian klimatycznych. Wręcz przeciwnie, realizacja powyższych zadań w obszarze ochrony klimatu i jakości powietrza, wpłynie na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery i minimalizację problemu niskiej emisji na przedmiotowym terenie. W konsekwencji przyczyni się to do ograniczenia

efektu cieplarnianego i wpłynie na zahamowanie zmian klimatycznych. Efektem tego będzie wzrost komfortu zamieszkania na terenie gminy oraz poprawa stanu zdrowia mieszkańców.

Podczas realizacji zaplanowanych prac termomodernizacyjnych w poszczególnych budynkach przestrzegane będą zakazy obowiązujące w odniesieniu do zwierząt chronionych, wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016 r. poz. 2183), tj. m.in. zakaz: umyślnego zabijania zwierząt, umyślnego okaleczania lub chwytania, umyślnego niszczenia ich jaj lub form rozwojowych, transportu, chowu, zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków, niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania, niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień, umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków, wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca, umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

Zaplanowane do realizacji działania z zakresu termomodernizacji w celu ograniczenia i zapobiegania negatywnego oddziaływania na zwierzęta powinny być dostosowane do terminów rozrodu zwierząt. Zgodnie z par. 6 ust. 1 pkt 6 i 7 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania oraz zakaz niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk, lub innych schronień. Ponadto przed wykonaniem prac związanych z termomodernizacją budynków, należy przeprowadzić ich inwentaryzację oraz ekspertyzę przyrodniczą pod kątem występowania ptaków, w tym jerzyka (*Apus apus*) i wróbla (*Passer domesticus*) oraz nietoperzy. W razie stwierdzenia występowania ww. gatunków, termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych i rozrodczych oraz zgodnie ze wskazaniem w ekspertyzie przyrodniczej.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 15. Wpływ zadań z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne

L.p.	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
1.	Modernizacja kotłowni węglowych w budynkach stanowiących własność Gminy Środa Wielkopolska	0	0	+	+	+	0	+	0/+	0	+	0	0
2.	Wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na proekologiczne	0	0	+	0	0	0	+	0/+	0	+	0	0
3.	Stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wokół dużych emitorów zanieczyszczeń	0	0	0	0	0	0	+	0/+	+	+	0	0
4.	Termomodernizacja budynków stanowiących własność gminy Środa Wielkopolska	0	0	+	+	+	0	+	0/+	0	+	0	0
5.	Poprawa efektywności oświetlenia ulicznego	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0
6.	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych	0	0	+	0	0	0	+	0/+	0	+	0	0

Oznaczenia:

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-” oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

Źródło: Opracowanie własne

Zaproponowane do realizacji zadania będą miały pozytywny lub neutralny wpływ na komponenty środowiska. Wszystkie zadania mają pozytywny wpływ na aspekt jakości powietrza i ochronę klimatu. Modernizacja kotłowni węglowych w budynkach stanowiących własność Gminy Środa Wielkopolska, wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na proekologiczne, stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wokół dużych emitorów zanieczyszczeń, termomodernizacja budynków stanowiących własność gminy Środa Wielkopolska, poprawa efektywności oświetlenia ulicznego oraz budowa ścieżek pieszo-rowerowych wpłyną na eliminację niskiej emisji, zmniejszenie zużycia energii, w tym energii na ogrzewanie, co spowoduje spadek zanieczyszczeń emisji szkodliwych substancji do atmosfery. Wobec powyższego zaplanowane działania będą miały najbardziej pozytywny wpływ na poprawę jakości powietrza na terenie gminy oraz na zahamowanie

postępującego zjawiska zmiany klimatu. Ponadto poprawa jakości powietrza oddziałuje z kolei również na inne komponenty środowiska, tj. zdrowie ludzi, roślin i zwierząt. W wyniku spalania nadmiernej ilości paliw oraz paliw nieekologicznych jednym z negatywnych zjawisk są kwaśne deszcze które, przyczyniając się do niszczenia lasów oraz zakwaszania gleby i wód. Wobec tego zaplanowane zadania ograniczające emisję szkodliwych substancji hamują postępującą degradację środowiska.

Realizacja powyższych inwestycji nie wpłynie na Obszary Natura 2000 i pozostałe formy ochrony przyrody oraz nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na gatunki roślin i zwierząt znajdujące się w cennych przyrodniczo siedliskach na obszarze gminy. Podczas realizacji zadań uwzględnione zostaną założenia Planów Ochrony oraz przestrzegane będą obowiązujące na tych obszarach zakazy oraz uwzględniane istniejące i potencjalne zagrożenia.

Zaplanowane działania z zakresu poprawy infrastruktury około drogowej wpłyną na poprawę krajobrazu oraz ograniczenie zanieczyszczeń z emisji liniowej. Choć od emisji powierzchniowej dzieli ją rząd wielkości, jest ona szczególnie istotna ze względu na niskie źródło emisji, prowadzące często do powstania wysokich stężeń w strefie przebywania ludzi. Zaplanowane inwestycje obejmą tereny w ciągu istniejących dróg, w związku z czym, nie będą znacząco zmieniały powierzchnie ziemi. Mogą wystąpić okresowe negatywne oddziaływania na etapie budowy, jednak ustąpią one wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Ze względu na m.in. brak korelacji na pozostałe komponenty środowiska, tj. zasoby naturalne i zabytki, zaplanowane zadania w obszarze interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza nie będą wywierały znaczącego oddziaływania oraz nie będą stanowiły dla nich zagrożenia.

7.2.2. Zagrożenia hałasem

Na terenie gminy głównym problemem jest hałas komunikacyjny, natomiast hałas przemysłowy ma mniejsze znaczenie.

Hałas komunikacyjny związany jest przede wszystkim ze stałym wzrostem natężenia ruchu i rozwojem sieci drogowej. W Programie zaplanowano do realizacji zadanie dotyczące przebudowy i modernizacji nawierzchni dróg gminnych.

Należy nadmienić, iż przedsięwzięcia zwiększające płynność ruchu, zwłaszcza na obszarach zwartej zabudowy, przyczyniają się bezpośrednio do istotnego zmniejszenia ryzyka zdrowotnego powodowanego przez hałas. Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego można uzyskać m.in. poprzez poprawę stanu nawierzchni dróg. Jednak należy pamiętać, że

korzystne efekty w tym zakresie mogą być jednocześnie niwelowane przez wzrost płynności ruchu, któremu towarzyszy jednoczesny wzrost jego natężenia.

W związku z powyższym zaplanowane do realizacji zadania mają pozytywny wpływ na klimat akustyczny, oraz również ze względu na ograniczenie niskiej emisji, gdyż w jej skład wchodzi zanieczyszczenia pochodzące z transportu drogowego, pozytywny wpływ na zdrowie ludzi, rośliny i zwierzęta. Odpowiednia nawierzchnia dróg będzie miała pozytywny wpływ na jakość powietrza ze względu na zmniejszenie emisji szkodliwych substancji.

Zaplanowane inwestycje obejmują tereny już przekształcone w wyniku działalności człowieka. W związku z czym, zadanie nie będzie znacząco zmieniało krajobraz.

Infrastruktura drogowa stanowi pewną barierę dla przemieszczających się zwierząt, wpływając na zagrożenie dla ich życia lub powodując zmianę ich tras migracyjnych. Planowane działania jednak nie będą powodować przekształceń siedlisk, mają one charakter lokalny stąd oddziaływanie, także będzie miejscowe.

Ewentualne niedogodności podczas tych prac dla ludności mogą wystąpić w chwili realizacji inwestycji, co spowodowane będzie ograniczeniami dla ruchu samochodowego bądź pieszego, które zakończy się w momencie zrealizowania inwestycji. W związku z tym zaplanowane inwestycje zostaną odpowiednio przygotowane i oznakowane. Finalnie poprawa stanu technicznego dróg wpłynie na polepszenie bezpieczeństwa, komfortu przejazdu oraz zwiększenie komfortu życia mieszkańców.

Podczas prac budowlanych związanych z udoskonalaniem sieci komunikacyjnej może wystąpić wzmożona emisja hałasu, jednak niedogodność ta będzie tymczasowa i ustąpi po zakończeniu realizacji zadań.

Realizacja zadań z zakresu infrastruktury liniowej powinna zostać poprzedzona odpowiednią organizacją. Wykorzystywanie sprzętu spełniającego odpowiednie normy i prowadzenia prac zgodnie z przepisami, przyczyni się do zmniejszenia emisji szkodliwych substancji. Kompensacja przyrodnicza w przypadku realizacji inwestycji drogowych związana jest z prowadzeniem nasadzeń zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

W celu minimalizacji ewentualnego negatywnego oddziaływania wycinki drzew na ptaki, ich przeprowadzenie powinna być zaplanowane poza sezonem lęgowym. Dodatkowo w ramach rekompensaty za wycięte drzewa, powinny zostać wykonane nasadzenia rekompensacyjne, uzupełniające. Ponadto podczas realizacji inwestycji liniowych przestrzegane powinny być zapisy art. 87a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Prace ziemne i inne prace wykonywane ręcznie z wykorzystaniem mechanicznego lub urządzeń technicznych, wykonywane w

obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa lub w obrębie korzeni lub pędów krzewu przeprowadzane powinny być w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom.

Kompensacja przyrodnicza w przypadku realizacji inwestycji drogowych związana jest z prowadzeniem nasadzeń zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Uwzględnione przy tym zostaną zakazy dotyczące wprowadzanie do środowiska przyrodniczego i przemieszczanie w nim gatunków obcych, zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1718), w związku z tym nie wprowadzane będą nasadzenia drzew, które uzyskały status inwazyjnych w ostatnich dziesięcioleciach, tj. np. jesion pensylwański, dąb czerwony, a regionalnie i lokalnie także bożodrzew gruczołowaty, wiązowiec zachodni czy orzech włoski.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 16. Wpływ zadań z zakresu ochrony przed hałasem na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne

L.p.	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
1.	Przebudowa i modernizacja nawierzchni dróg gminnych	0	0	+	0	0	0	+	0/-	0	+	0	0

Oznaczenia:

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-” oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

Źródło: Opracowanie własne

Planowane przebudowy i modernizacje odcinków dróg powinny być prowadzone w sposób eliminujący negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub w uzasadnionych przypadkach w sposób minimalizujący tego rodzaju oddziaływania. Ze względu na ogólne założenia Programu Ochrony Środowiska trudno określić stopień oddziaływań dla tego przedsięwzięcia. Opracowania projektowe będą realizowane na bieżąco, a następnie zostanie złożony wniosek o wydanie decyzji środowiskowej w celu zatwierdzenia realizacji konkretnej inwestycji. Tereny cenne pod względem przyrodniczym, co do zasady powinny zostać całkowicie wyłączone z jakichkolwiek prac inwestycyjnych (jak organizowanie zaplecza budowlanego, składów materiałów). Drzewa, krzewy oraz trawniki powinny być zabezpieczone przez uszkodzenia mechaniczne i chemiczne zanieczyszczenia. W

przypadku, gdy konieczna okaże się wycinka drzew i krzewów, powinna ona zostać przeprowadzona poza okresem lęgowym ptaków. Poprawa stanu technicznego dróg spowoduje upłynnienie ruchu samochodowego, a w efekcie ograniczenie emisji spalin i pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego oraz na stan klimatu akustycznego i w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na organizmy żywe.

Podstawowe działania minimalizujące negatywny wpływ inwestycji na obszary siedlisk, to:

- minimalizacja zajętości terenu, aby w jak najmniejszym stopniu ingerować w siedliska przyrodnicze,
- nieniszczenie płątów siedlisk,
- unikanie fragmentacji siedlisk,
- odpowiednia organizacja prac budowlanych
- oznaczenie w terenie w sposób widoczny, przylegających do obszaru przeznaczonego pod plac budowy, granic siedlisk przyrodniczych,
- ograniczenie do minimum usuwania krzewów i drzew oraz zabezpieczenie przed uszkodzeniami pozostałej roślinności drzewiastej i krzewiastej, znajdującej się w bezpośrednim sąsiedztwie pasa robót,
- zabezpieczanie siedlisk przed pogorszeniem ich jakości (np. minimalizacja zmian stosunków gruntowo – wodnych, które mają olbrzymie znaczenie dla hydrogeniczných siedlisk przyrodniczych, tj. łągi, wilgotne łąki, torfowiska),
- zapewnienie nadzoru przyrodniczego,
- dążenie do projektowania i budowania elementów stabilizacji brzegów z naturalnych materiałów, sprzyjających renaturalizacji ekosystemów wodnych.

Zaplanowane do realizacji zadania nie będą wywierały znaczącego wpływu na Obszary Natura 2000. Realizacja inwestycji prowadzona będzie wzdłuż istniejących dróg i ciągów komunikacyjnych i nie wpłynie na naturalny zasięg i obszary mieszczące się w obrębie siedlisk przyrodniczych. Podczas realizacji zadań uwzględnione zostaną założenia Planów Ochrony oraz przestrzegane będą obowiązujące na tych obszarach zakazy oraz uwzględniane istniejące, oraz potencjalne zagrożenia. Wobec tego powyższe zadania nie będą miały również znaczącego wpływu na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny. Powstała infrastruktura nie wpłynie na zagrożenie dla fauny i flory regionu. Powierzchnie, które mogą ulec ewentualnemu zniszczeniu na skutek prac ziemnych, zostaną poddane kompensacji przyrodniczej, a sama inwestycja będzie umożliwiać swobodną migrację zwierząt oraz bytowanie występujących dotychczas gatunków zwierząt. Poprawa jakości infrastruktury drogowej i okołodrogowej będzie miała pozytywny wpływ na ludzi. Zapewnione

zostanie im lepsze bezpieczeństwo i komfort użytkowania. Poprawie ulegną również walory krajobrazu, gdyż zapewniony zostanie odpowiedni stan infrastruktury.

Przebudowa i modernizacja nawierzchni dróg gminnych nie będzie oddziaływać na stan wód. Pozytywny wpływ zadania wystąpi w zakresie poprawy jakości powietrza oraz klimatu. Dobry stan infrastruktury drogowej wpływa na niższą emisję szkodliwych zanieczyszczeń komunikacyjnych do atmosfery.

Realizacja zadań związana jest z dużą ingerencją człowieka na powierzchnię ziemi. Przebieg remontowanych dróg wyznaczony jest na istniejących śladach dróg, co zmniejszy stopień oddziaływania na tereny sąsiadujące oraz jest zgodny z planami zagospodarowania przestrzennego.

Na pozostałe komponenty środowiska, tj. zasoby naturalne i zabytki, zaplanowane zadania w zakresie infrastruktury drogowej nie będą wywierały znaczącego oddziaływania oraz nie będą stanowiły dla nich zagrożenia.

7.2.3. Pola elektromagnetyczne

W celu ograniczania negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko Gmina Środa Wielkopolska zaplanowała uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych oraz wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia. Zadania te nie będą oddziaływać negatywnie na środowisko i nie spowoduje jego przekształcenia.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 17. Wpływ zadań z zakresu ochrony przed polami elektromagnetycznymi na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne

L.p.	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
1.	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych	0	0	+	0	0	0	0	0	0/+	0	0	0

L.p.	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
2.	Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia	0	0	+	0	0	0	0	0	0/+	0	0	0

Oznaczenia:

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-” oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

Źródło: Opracowanie własne

Zaplanowane do realizacji zadanie w obszarze pól elektromagnetycznych to zadania nie inwestycyjne, w związku z czym nie wpływa na Obszary Natura 2000, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, wody, powietrze, powierzchnie ziemi, klimat, zasoby naturalne oraz zabytki i dobra materialne. Jego wpływ pozytywny wykazywany jest w oddziaływaniu na ludzi. Pośrednio zadania chronią komponenty przyrody przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, w tym przede wszystkim ma pozytywny wpływ w oddziaływaniu na ludzi i krajobraz. Infrastruktura emitująca pola elektromagnetyczne nie jest atrakcyjna pod względem krajobrazowym, stąd prowadzone działania administracyjne mają na celu weryfikację ich niezbędności, chroniąc w ten sposób niekontrolowane pojawianie się instalacji i ochronę krajobrazu.

7.2.4. Gospodarowanie wodami

Z zakresu gospodarowania wodami planowana jest realizacja takich działań jak: ochrona i rekultywacja wód Jeziora Średzkiego, badania jakości wód Jeziora Średzkiego w ramach badań prowadzonych dla miejsca do kąpeli, modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz wymiana wyeksploatowanych odcinków sieci, zwłaszcza sieci azbestowych w celu minimalizacji strat wody.

Nie przewiduje się, aby zaplanowane przedsięwzięcia miały negatywne znaczące oddziaływania realizacji ustaleń projektu Programu na jednolite części wód. Nie spowodują ona również nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

Wręcz przeciwnie, ich realizacja prowadzić będzie do poprawy stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz pozwoli na przybliżenie i osiągnięcie celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” przyjętym rozporządzeniem

Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1967) i jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie gminy Środa Wielkopolska tj.:

1. Określenie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych;
2. Zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych;
3. Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW);
4. Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych;
5. Wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Zadania z zakresu gospodarowania wodami pozwolą zapewnić równowagę pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych oraz wpłyną na poprawę jakości wód przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Ochrona i rekultywacja wód Jeziora Średzkiego pozwoli natomiast zgromadzić zasoby wodne i przetrzymać je na czas m.in. niedoboru wody. Retencja wody chroni także przez powodzią oraz wykorzystywana jest w celach irygacyjnych. Zadanie to wpłynie również na zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych oraz również na poprawę jakości stanu wód. Powyższe inwestycje, nie wpływają negatywnie na osiągnięcie dobrego stanu wód lub nie pogarszają stanu wód, w związku z tym ich realizacja będzie możliwa bez dalszych obostrzeń.

W poniższej tabeli zamieszczono wykaz ujęć wód na obszarze gminy Środa Wielkopolska, które mają ustanowione strefy ochronne.

Tabela 18. Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Środa Wielkopolska, które mają ustanowione strefy ochronne

Lp.	Nr ujęcia	Nr ujęcia w banku hydrologicznym	Miejscowość	Działka nr ewid.	Strefa ochronna	Stan otworu
1.	32120401	5090119	Babin	142/2	bezpośrednia	czynny
2.	32120402	brak	Babin	142/2	bezpośrednia	czynny
3.	32121401	5080118	Trzebisławki	98/1	bezpośrednia	czynny
4.	32121402	5080185	Trzebisławki	98/1	bezpośrednia	czynny
5.	32121501	5080186	Koszuty	73/7	bezpośrednia	czynny
6.	32122101	1D	Środa Wielkopolska	1196/1	bezpośrednia	czynny
7.	32122102	1E	Środa Wielkopolska	1196/1	bezpośrednia	czynny
8.	32122103	S1B	Jarosławiec	53/1	bezpośrednia	czynny
9.	32122104	S1C	Jarosławiec	53/1	bezpośrednia	czynny
10.	32122105	S2B	Jarosławiec	53/2	bezpośrednia	czynny
11.	32122106	S2C	Jarosławiec	53/2	bezpośrednia	czynny

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Lp.	Nr ujęcia	Nr ujęcia w banku hydrologicznym	Miejscowość	Działka nr ewid.	Strefa ochronna	Stan otworu
12.	32122107	7C	Środa Wielkopolska	1199/2	bezpośrednia	czynny
13.	32122109	9AW	Jarosławiec	53/3	bezpośrednia	czynny
14.	32122110	9B/5080169	Jarosławiec	53/3	bezpośrednia	czynny
15.	32122111	9C	Jarosławiec	53/4	bezpośrednia	czynny
16.	32122112	10C	Środa Wielkopolska	3677	bezpośrednia	czynny
17.	32122113	10D	Środa Wielkopolska	3677	bezpośrednia	czynny
18.	32122114	11AW	Jarosławiec	53/6	bezpośrednia	czynny
19.	32122115	11B/5080170	Jarosławiec	53/6	bezpośrednia	czynny
20.	32122116	12B	Środa Wielkopolska	1196/2	bezpośrednia	czynny
21.	32122117	12C	Środa Wielkopolska	1196/2	bezpośrednia	czynny
22.	32122118	13AW	Jarosławiec	53/5	bezpośrednia	czynny
23.	32122119	7B	Środa Wielkopolska	1199/2	bezpośrednia	czynny
24.	32122301	b.d.	Środa Wielkopolska	2001/6	bezpośrednia	czynny
25.	32123101	b.d.	Chwałkowo	59/33	bezpośrednia	czynny
26.	32124001	b.d.	Szlachcin	69/10	bezpośrednia	czynny
27.	32124101	5090123	Starkówiec Piątkowski	15/2	bezpośrednia	czynny
28.	32124102	5090168	Starkówiec Piątkowski	15/2	bezpośrednia	czynny
29.	32124401	5090045	Brodowo	219/2	pośrednia	czynny
30.	32124402	b.d.	Brodowo	219/2	pośrednia	czynny
31.	32124501	5090175	Brodowo	188/4	bezpośrednia	czynny
32.	b.d.	b.d.	Środa Wielkopolska	3080/1	bezpośrednia	czynny
33.	b.d.	b.d.	Topola	3/15	bezpośrednia	czynny
34.	b.d.	b.d.	Pętkowo	145/36	bezpośrednia	czynny
35.	b.d.	b.d.	Zdziechowice	42/43	bezpośrednia	czynny
36.	b.d.	b.d.	Winna Góra	7043/1	bezpośrednia	czynny
37.	b.d.	b.d.	Środa Wielkopolska	2765/3	bezpośrednia	czynny

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Środa Wielkopolska

Na terenie ochrony pośredniej w strefie ochronnej ujęcia wód podziemnych, może być zakazane lub ograniczone wykonywanie robót lub czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia, obejmujących:

- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi;
- rolnicze wykorzystanie ścieków;
- przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych;
- stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin;
- budowę nowych dróg, linii kolejowych, lotnisk lub lądowisk;
- wykonywanie urządzeń melioracji wodnych oraz wykopów ziemnych;
- lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt;
- lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji, a także rurociągów do ich transportu;

-
- lokalizowanie składowisk odpadów niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
 - mycie pojazdów mechanicznych;
 - urządzenie parkingów, obozowisk oraz kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli;
 - lokalizowanie nowych ujęć wody;
 - lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie martwych zwierząt;
 - wydobywanie kopalin;
 - wykonywanie odwodnień budowlanych lub górniczych;
 - lokalizowanie budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych związanych z turystyką;
 - używanie statków powietrznych do przeprowadzania zabiegów rolniczych;
 - urządzenie przyrz. kiszunkowych;
 - chów lub hodowlę ryb, ich dokarmianie lub zanęcanie;
 - pojenie oraz wypasanie zwierząt;
 - wydobywanie kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów, a także wycinanie roślin z wód lub brzegu;
 - uprawianie sportów wodnych;
 - użytkowanie statków o napędzie spalinowym;
 - lokalizowanie nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
 - składowanie opakowań po nawozach i środkach ochrony roślin;
 - stosowanie i składowanie chemicznych środków zimowego utrzymania dróg.

Ponadto na gruntach rolnych lub leśnych położonych na terenach ochrony pośredniej może być wprowadzony obowiązek stosowania odpowiednich upraw rolnych lub leśnych.

W celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców Gminy Środa Wielkopolska, woda na cele bytowe i gospodarcze jest pobierana z ujęć podziemnych. Gmina utrzymuje 7 stacji uzdatniania wody tj. SUW Kórnicka, SUW Szpital, SUW Babin, SUW Brodowo, SUW Koszut, SUW Starkówiec Piątkowski oraz SUW Trzebisławki.

Realizacja zaplanowanych zadań będzie miała bezpośredni, długoterminowy i pozytywny wpływ na wody podziemne, co przełoży się także pośrednio, pozytywnie na stan wód powierzchniowych. Działania są zgodne z ustaleniami i przepisami dotyczącymi stref ochronnej, uwzględniają zakazy, ograniczenia i nakazy obowiązujące na terenie ochrony pośredniej ujęć wody na obszarze gminy Środa Wielkopolska.

Tabela 19. Wpływ zadań z zakresu gospodarowania wodami na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

L.p.	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
1.	Ochrona i rekultywacja wód Jeziora Średzkiego	0	+	+	0	+	+	0	0	0/+	0	0	0
2.	Badania jakości wód Jeziora Średzkiego w ramach badań prowadzonych dla miejsca do kąpiel	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	0	0
3.	Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	0	0
4.	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz wymiana wyeksploatowanych odcinków sieci, zwłaszcza sieci azbestowych w celu minimalizacji strat wody	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	0	0

Oznaczenia:

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-” oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

Źródło: Opracowanie własne

Zaplanowane zadania realizowane będą w już istniejących obiektach, wobec czego nie przewiduje się wywierania wpływu na Obszary Natura 2000 oraz pozostałe formy ochrony przyrody na terenie gminy. Przedsięwzięcia nie będą oddziaływać na cele ochrony obszarów Natura 2000, w tym w szczególności na: stan siedlisk, stan gatunków fauny i flory oraz integralność obszarów Natura 2000.

Ze względu na poprawę jakości wody, zaplanowane zadania pozytywnie wpłyną na ludzi, różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta. Na te komponenty pozytywny wpływ ma: ochrona i rekultywacja wód Jeziora Średzkiego, badania jakości wód Jeziora Średzkiego w ramach badań prowadzonych dla miejsca do kąpiel oraz modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody.

Zadania nie mają wpływu na jakość powietrza. Ewentualna emisja zanieczyszczeń może wystąpić podczas realizacji inwestycji. Będzie ona jednak krótkotrwała i nie przewiduje się przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń do atmosfery w jej wyniku.

Jeżeli chodzi o wpływ na powierzchnie ziemi, to będzie on krótkoterminowy, występujący jedynie w okresie robót budowlanych w postaci nieznacznych przekształceń powierzchni

ziemi na terenach objętych realizacją przedsięwzięć. Wpływ ten będzie jednak odwracalny i po zakończeniu realizacji inwestycji teren zostanie przywrócony do stanu sprzed realizacji zadania.

Na pozostałe komponenty środowiska, tj. klimat, zasoby naturalne i zabytki, zaplanowane zadania w obszarze interwencji gospodarowanie wodami nie będą wywierały znaczącego oddziaływania oraz nie będą stanowiły dla nich zagrożenia.

7.2.5. Gospodarka wodno-ściekowa

W ramach gospodarki wodno-ściekowej zaplanowane zostały zadania w zakresie: modernizacji lokalnych przepompowni ścieków, budowy kanalizacji sanitarnej, budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, ewidencji wszystkich zbiorników bezodpływowych oraz odprowadzania wód opadowych i roztopowych do urządzeń kanalizacji deszczowej. Planowany zakres inwestycji przyczyni się do zmniejszenia negatywnego oddziaływania gospodarki ściekowej na środowisko naturalne oraz poprawi czystość wód i gleb. Ich realizacja przyczyni się również do podniesienia standardu życia mieszkańców gminy.

Realizacja inwestycji dotyczącej kanalizacji sanitarnej wpłynie na zapewnienie odpowiedniej jakości oczyszczania ścieków i funkcjonowania infrastruktury. Na etapie prac związanych z powyższymi zadaniami nieunikniona jest ingerencja w pokrywę glebową. Działanie to jest niezbędne, ale nie spowoduje pogorszenia stanu środowiska, wręcz przeciwnie – w perspektywie długoterminowej przyczyni się do jego polepszenia. Wdrożenie zadań określonych w Programie jest konieczne i korzystne dla środowiska naturalnego i jego poszczególnych składników, pośrednio oddziałując również na funkcjonowanie flory i fauny.

Działania z zakresu rozbudowy sieci wodociągowej mają na celu podniesienie jakości życia mieszkańców. Infrastruktura wodociągowa w dobrym stanie technicznym wpłynie na zapewnienie odpowiedniej jakości wody przeznaczonej do spożycia oraz na ograniczenie ewentualnych strat wody w wyniku jej dostarczania do gospodarstw domowych.

W kategorii negatywnych oddziaływań pośrednich można wskazać wzrost presji urbanizacyjnej na tereny dotychczas nieuzebrojne w sieć kanalizacyjną. Poza tym na etapie budowy mogą być odczuwalne negatywne efekty związane z prowadzonymi pracami budowlanymi. Funkcjonowanie sieci kanalizacyjnej natomiast nie powoduje żadnych negatywnych oddziaływań na środowisko podczas jej eksploatacji.

Pomimo przewidywanych krótkotrwałych, przemijających zagrożeń środowiska przyrodniczego podczas realizacji przedmiotowych inwestycji, tj. nadmierny hałas, wzmożony ruch środków transportu, okresowa ingerencja w faunę i florę, wywrą one długotrwałe korzyści w trakcie ich eksploatacji, m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniej

jakości i sprawności funkcjonowania systemu gospodarki wodno-ściekowej, podniesienie jakości dostarczanej wody oraz zapewnienie odpowiedniego, bezawaryjnego oczyszczania przekazywanych do oczyszczalni ścieków. Elementy te niewątpliwie wywrą pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, zdrowie mieszkańców oraz poprawę jakości ich życia.

Realizacja założeń programu pozwoli również na przybliżenie i osiągnięcie celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry i jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na terenie gminy. Wpływ na to będą miały m.in. działania z zakresu rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Jednym z zagrożeń dla wód powierzchniowych i podziemnych jest niski stopień skanalizowania gospodarstw domowych oraz występowanie nieszczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe. W związku z tym, zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego tych systemów oraz ich rozbudowa wpływa na poprawę czystości wód powierzchniowych i zapobieganie pogarszaniu się stanu wód podziemnych. Realizacja zadań wpłynie na wyeliminowanie niekontrolowanego wprowadzania do środowiska ścieków ze zbiorników bezodpływowych oraz poprawi stan sanitarny gminy Środa Wielkopolska.

Realizacja zaplanowanych zadań będzie miała bezpośredni, długoterminowy i pozytywny wpływ na wody podziemne, co przełoży się także pośrednio, pozytywnie na stan wód powierzchniowych. Działania są zgodne z ustaleniami i przepisami dotyczącymi stref ochronnej, uwzględniają zakazy, ograniczenia i nakazy obowiązujące na terenie ochrony pośredniej ujęć wody na obszarze gminy.

Ponadto podczas realizacji inwestycji liniowych przestrzegane powinny być zapisy art. 87a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Prace ziemne i inne prace wykonywane ręcznie z wykorzystaniem mechanicznego lub urządzeń technicznych, wykonywane w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa lub w obrębie korzeni lub pędów krzewu przeprowadzane powinny być w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom. Stosowany będzie sprzęt, który w jak najmniejszym stopniu powoduje ewentualne zanieczyszczenia środowiska. Materiały wykorzystywane do przeprowadzenia inwestycji spełniać będą odpowiednie normy jakościowe i środowiskowe. W uzasadnionych przypadkach, tam gdzie takie działania będą wskazane, prowadzenie prac budowlanych odbywać się będzie poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne. Inwestycje w tym zakresie będą miały neutralny bądź pozytywny wpływ na wskazane komponenty środowiska. Pozytywne oddziaływanie zadań z zakresu rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej dotyczy przede wszystkim jakości wody, powierzchni ziemi, życia ludzi, roślin, zwierząt. Działania te wpływają na mniejszy udział

zanieczyszczeń kierowanych bezpośrednio do gleb, zapewniając lepszą jej żyzność oraz większą urodzajność. Planowane inwestycje odbywać się będą już na obszarach przekształconych w wyniku działalności człowieka, w związku z tym nie będą miały negatywnego oddziaływania na obszary chronione. Eksploatacja sieci wodno-kanalizacyjnej, podnosi standard życia mieszkańców, natomiast rozbudowa sieci kanalizacyjnej pozwoli ograniczyć ilość zbiorników bezodpływowych i zmniejszy ilość zanieczyszczeń wód, co pośrednio wpłynie na polepszenie stanu zdrowia mieszkańców. Poniższe działania przyczynią do polepszenia jakości części wód i osiągnięcia ich dobrego stanu chemicznego i potencjału ekologicznego.

Tabela 20. Wpływ zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne

L.p.	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
1.	Modernizacja lokalnych przepompowni ścieków	0	0	+	+	+	+	0	0/-	0	0	0	0
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej	0	0	+	+	+	+	0	0/-	0	0	0	0
3.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	0	0	+	+	+	+	0	0/-	0	0	0	0
4.	Ewidencja wszystkich zbiorników bezodpływowych	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	0	0
5.	Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do urządzeń kanalizacji deszczowej	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	0	0

Oznaczenia:

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-” oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

Źródło: Opracowanie własne

Przedsięwzięcia nie będą oddziaływać na cele ochrony obszarów Natura 2000 i pozostałych form ochrony przyrody, w tym w szczególności na: stan siedlisk, stan gatunków fauny i flory oraz integralność obszarów Natura 2000, gdyż ich realizacja będzie odbywać albo poza ww. obszarami albo uwzględniając zakazy obowiązujące na obszarach chronionych.

Inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej na terenie gminy polepszą stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych. W związku z tym pozytywnie wpłyną m.in. na jakość wód

powierzchniowych oraz rośliny i zwierzęta ze względu na poprawę jakości wód na terenie gminy.

Zadania nie mają wpływu na jakość powietrza. Ewentualna emisja zanieczyszczeń może wystąpić podczas realizacji inwestycji. Będzie ona jednak krótkotrwała i nie przewiduje się przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń do atmosfery w jej wyniku.

Jeśli chodzi o oddziaływanie na powierzchnię ziemi przypuszczalne skutki oddziaływania na podłoże, wystąpią ewentualnie na etapie budowy, jednakże w związku z tym, iż działania te będą miały charakter lokalny i odwracalny, a po zakończeniu prac powierzchnia, która narażona była na działanie szkodliwych czynników, zostanie przywrócona do stanu sprzed budowy. Pozytywny wpływ w tym aspekcie, będą miały zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, które poprawią jej stan, hamując ewentualne, przedostanie się zanieczyszczeń do gruntu w wyniku nieodpowiedniej jakości i ilości infrastruktury kanalizacyjnej spełniającej odpowiednie normy techniczne i ekologiczne.

Wszystkie wymienione zadania w powyższej tabeli będą miały oddziaływanie pozytywne na ludzi, ze względu na poprawę dostępu do dobrej jakości infrastruktury kanalizacyjnej, a co za tym idzie poprawę stanu środowiska i zdrowia mieszkańców.

Na pozostałe komponenty środowiska, tj. krajobraz, klimat, zasoby naturalne i zabytki, zaplanowane zadania w obszarze interwencji gospodarki wodno-ściekowej nie będą wywierały znaczącego oddziaływania oraz nie będą stanowiły dla nich zagrożenia.

Zapisy i zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 wzmacniają cele środowiskowe określone dla jednolitych części wód.

7.2.6. Zasoby geologiczne, gleby oraz gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Na degradację gleb ma wpływ prowadzona przez człowieka działalność (przede wszystkim jej nasilenie na danym terenie), do której należy m.in. nieodpowiednio prowadzone prace rolnicze, leśne, działalność przemysłowa, niekontrolowany rozwój obszarów oraz niewłaściwe zagospodarowanie terenu. Do głównych procesów degradacji gleb należą: erozja, spadek zawartości materii organicznej, zasolenie, zanieczyszczenie, zasklepianie gleby, utrata różnorodności biologicznej gleby, osuwanie się terenu oraz powodzie. Ma to negatywne oddziaływanie na jakość wód, różnorodność biologiczną i zmiany klimatyczne. Może mieć również szkodliwy wpływ na zdrowie istot żywych i zagrażać bezpieczeństwu ekologicznemu żywności i paszy.

W celu zapobiegania degradacji gleb wyznaczono zadanie z zakresu promowania proekologicznych zasad gospodarki rolnej systematycznie zmniejszającej negatywny wpływ na środowisko poprzez organizowania szkoleń, publikację ulotek i broszur.

W celu ochrony prawidłowego gospodarowania odpadami i zapobiegania jego powstawaniu Gmina Środa Wielkopolska zaplanowała do realizacji następujące zadania: likwidacja „dzikich” wysypisk na terenie gminy, organizacja systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych i odbioru odpadów komunalnych selektywnie zebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy, prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów komunalnych (PSZOK), rekultywacja i monitoring składowiska w Nadziejewie, realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska oraz prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami. Zbiór baterii, nakrętek itp.

Zapewnienie sprawnego systemu gospodarowania odpadami przez gminę ma na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu gospodarki odpadami oraz zapewnienie selektywnej zbiórki odpadów. Działania przyczyniają się również do uświadamiania mieszkańców na temat istoty i wagi odpowiedniego postępowania z odpadami, co wpływa na hamowanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczenia na większy obszar. Odpowiedni system gospodarowania odpadami eliminuje wystąpienie potencjalnego zagrożenia dla ludzi, zwierząt i roślin.

Gospodarka odpadami wywiera ogromny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, bezpośrednio wpływając na jego wszystkie elementy (m.in. powietrze atmosferyczne, wody, powierzchnię ziemi, faunę i florę). W związku z tym, należy nie tylko zapobiegać powstawaniu odpadów, ale również wprowadzać odpowiednie metody ich segregacji, w celu możliwości ich późniejszego odzysku lub unieszkodliwienia.

Działania z zakresu usuwania azbestu, będą miały niewątpliwie korzystny wpływ na poprawę środowiska na tym obszarze. Usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie miało wpływ na poprawę zdrowia ludzi, natomiast rozbudowana gospodarka odpadami wraz ze wdrożeniem selektywnej zbiórki odpadów umożliwi obniżenia poziomu zanieczyszczeń emitowanych do środowiska oraz zwiększenie poziomu recyklingu.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 21. Wpływ zadań z zakresu ochrony gleb, gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne

L.p.	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:
------	---------	--

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
1.	Objęcie terenów zagrożonych ruchami masowymi i osuwiskami miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	0	0	+	0	0	0	0	+	0/+	0	+	0
2.	Promowanie proekologicznych zasad gospodarki rolnej systematycznie zmniejszającej negatywny wpływ na środowisko poprzez organizowania szkoleń, publikację ulotek, broszur	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0
3.	Likwidacja „dzikich” wysypisk na terenie gminy	+	+	+	0/+	0/+	0/+	0	+	+	0	0	0
4.	Organizacja systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych i odbioru odpadów komunalnych selektywnie zebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy	+	+	+	0/+	0/+	0/+	0	0	0	0	0	0
5.	Prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów komunalnych (PSZOK)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
6.	Rekultywacja i monitoring składowiska w Nadziejewie	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0/+	0	+	+	0	0	0
7.	Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska	0	0	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0
8.	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami. Zbiór baterii, nakrętek itp.	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Oznaczenia:

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-” oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

Źródło: Opracowanie własne

Objęcie terenów zagrożonych ruchami masowymi i osuwiskami miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wpłynie pozytywnie na ludzi, powierzchnie ziemi, krajobraz oraz zasoby naturalne, ponieważ pozwoli to kontrolować tereny osuwiskowe oraz zapobiegać ich przemieszczaniu.

Zadanie z zakresu gleb dąży w kierunku poprawy świadomości ekologicznej w zakresie rolnictwa proekologicznego i systematycznego zmniejszania przez nie negatywnego wpływu na środowisko, co wpłynie m.in. na poprawę jakości gleb.

Sprawny systemu gospodarowania odpadami ograniczy natomiast ilość odpadów i szkodliwych substancji, trafiających do środowiska, co z kolei również może przyczynić się do stworzenia warunków sprzyjających zachowaniu cennych gatunków oraz osiedlaniu się nowych niewystępujących dotychczas na analizowanym terenie. W związku z powyższym zadania z tego zakresu wywierają na ogół pozytywny wpływ na obszary chronione położone na terenie gminy, w tym Obszary Natura 2000 i różnorodność biologiczną.

Realizacja zadań wskazanych w tabeli umożliwi mieszkańcom selektywną zbiórkę odpadów oraz ograniczy ilość odpadów trafiających do środowiska, co z kolei będzie miało wpływ na polepszenie standardów życia mieszkańców oraz ich zdrowia, m.in. poprzez ograniczenie potencjalnych źródeł chorobotwórczych.

Poprawa gospodarki odpadami poprzez odpowiednio dostosowaną infrastrukturę do obowiązujących wymogów będzie miała pozytywny wpływ na wody i powierzchnię ziemi. Ograniczy to bowiem ilość zanieczyszczeń przedostających się do wód powierzchniowych i podziemnych, m.in. poprzez ograniczenie ilości odcieków dostających się do wód, gleb powstających, chociażby na skutek nieprawidłowego składowania odpadów.

Jeśli chodzi o wpływ na powietrze, również powyższe działania będą miały pozytywny wpływ. Odpowiednie składowanie odpadów wpłynie na eliminację ewentualnych odorów.

Sprawny system gospodarki odpadami, w tym działania propagujące utylizację azbestu będą miały korzystne oddziaływanie na aspekt wizualny istniejącego krajobrazu.

Na pozostałe komponenty środowiska, tj. klimat i zabytki, zaplanowane zadania nie będą wywierały znaczącego oddziaływania, stąd wskazano w tabeli przy nich „brak oddziaływania”.

7.2.7. Zasoby przyrodnicze

Na terenie gminy Środa Wielkopolska w obszarze zasobów przyrodniczych przewiduje się działania z zakresu prac pielęgnacyjnych i bieżącego utrzymania terenów zieleni urządzonej na terenie gminy oraz nasadzenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych.

Realizacja zaplanowanych zadań nie naruszy w sposób niewłaściwy stanu środowiska. Zadania wpłyną pozytywnie na środowisko, gdyż podjęte prace mają na celu zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych. Ich realizacja pozwoli na zachowanie szaty roślinnej oraz nie spowoduje niewłaściwego naruszenia ekosystemów.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko naturalne.

Tabela 22. Wpływ zadań z zakresu ochrony zasobów przyrodniczych na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne

L.p.	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
1.	Prace pielęgnacyjne i bieżące utrzymanie terenów zieleni urządzonej na terenie gminy	+	+	0	+	+	+	0	+	+	0	0	0
2.	Nasadzenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych	+	+	0	+	+	+	0	+	+	0/+	0	0

Oznaczenia:

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-” oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe zadania z zakresu prac pielęgnacyjnych i bieżącego utrzymania terenów zieleni urządzonej oraz nasadzenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych będą miały pozytywny wpływ na Obszary Natura 2000, różnorodność biologiczną, świat zwierząt i roślin oraz wody, ponieważ ma na celu ochronę zasobów przyrodniczych, co przyczyni się do odtwarzania ekosystemów, zwiększenia różnorodności biologicznej roślin oraz powiększenia miejsc bytowania zwierząt. Ochrona siedlisk i gatunków flory i fauny wpłynie również na poprawę krajobrazu gminy.

Na pozostałe komponenty środowiska, tj. ludzi, powietrze, klimat, zasoby naturalne i zabytki, zaplanowane zadania nie będą wywierały znaczącego oddziaływania, stąd wskazano w tabeli przy nich „brak oddziaływania”.

7.2.8. Zagrożenia poważnymi awariami

Wszelkie działania mające na celu ograniczanie i zwalczanie oraz przeciwdziałanie skutkom poważnych awarii przemysłowych czy też zagrożeniom naturalnym są z pewnością korzystne dla środowiska i zdrowia człowieka.

W tym obszarze interwencji w programie wskazano do realizacji zadanie dofinansowania Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych w niezbędny sprzęt specjalistyczny i samochody specjalistycznej. Działanie te nie spowoduje przekształcenia przestrzeni, emisji hałasu oraz emisji zanieczyszczeń do atmosfery, a jest niezwykle istotne, mające wpływ na bezpieczeństwo ludzi i miejsca, gdzie może wystąpić ewentualna awaria.

W poniższej tabeli wskazano możliwe oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko naturalne.

Tabela 23. Wpływ zadań z zakresu ochrony przed poważnymi awariami na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne

L.p.	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Wody	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
1.	Dofinansowanie Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych w niezbędny sprzęt specjalistyczny i samochody specjalistycznej	0	0	+	+	+	+	0	0/+	0/+	0/+	+	+

Oznaczenia:

„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-” oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

Źródło: Opracowanie własne

Dofinansowanie Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych w niezbędny sprzęt specjalistyczny i samochody specjalistycznej wpływa pozytywnie na ludzi, zwierzęta, rośliny, wody, zasoby naturalne oraz zabytki i dobra materialne. Na pozostałe komponenty środowiska wykazuje bezpośrednio brak oddziaływania lub ewentualny pośredni pozytywny wpływ. Sprawny sprzęt, którym dysponują jednostki, zapewnia odpowiednie bezpieczeństwo oraz szybkość reagowania podczas wystąpienia zagrożenia. Stąd działanie to ma również na ogół pozytywny wpływ na środowisko, chroniąc i minimalizując negatywne skutki wystąpienia nieplanowanych zagrożeń dla wskazanych w tabeli komponentów.

7.3. Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 zostały wskazane zadania mające na celu racjonalizację użytkowania wody do celów konsumpcyjnych i produkcyjnych, zrównoważone wykorzystanie energii na cele produkcyjne i komunalno-bytowe, wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji.

RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CELÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez gminę oraz podmioty gospodarcze funkcjonujące na jej terenie, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody, a także przez podmioty, gospodarujące infrastrukturą techniczną.

Zgodnie z danymi GUS, zużycie wody w badanym okresie, uległo zwiększeniu. Ograniczenie zużycia wody będzie wymagało wzrostu świadomości mieszkańców, co do konieczności racjonalnego gospodarowania wodą i przyjęcie przez nich odpowiednich nawyków w korzystaniu z tego zasobu. W celu dalszego zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znaczenie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców gminy. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie jednostki. Dotychczasowe doświadczenia (zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii”), wskazują że „najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych,
- zastąpieniu tradycyjnych spłuczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody,
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczelek,
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór,
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy,
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą,
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody.”²⁰

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy. Zmniejszenie zużycia energii jest jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej i ciepłej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia

²⁰ W.M.Lewandowski, E. Klugmann-Radziemska, „Proekologiczne odnawialne źródła energii: kompendium” Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2017

energii w różnych procesach. Dotyczy to także ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji i podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,
- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania,

świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich, korzystania z urządzeń gospodarstwa domowego czy zaprzestaniem korzystania ze środków transportu. Energię można zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne, zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu,
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych,
- promując oszczędzanie energii za pomocą akcji edukacyjnych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii będą w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji, władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych będzie także organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii. Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ indywidualne gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony środowiska poprzez energooszczędne budownictwo i wymianę systemów grzewczych na ekologiczne.

WYKORZYSTANIE ENERGII ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH (OZE)

Realizacja działań z wykorzystaniem OZE ma na celu zwiększenie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł. Do działań tych należą np. dotacje dla mieszkańców na kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła itp.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska możliwa jest budowa instalacji fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych oraz pomp ciepła. Budowa lub montaż pojedynczych instalacji

w budynkach oraz na dachach budynków nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Ewentualne zagrożenie może wystąpić dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. nietoperze, jerzyki, jaskółki, wróble). W związku z tym przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków, na podstawie której sporządzana jest następnie ekspertyza przyrodnicza. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego – koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki. Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie gminy. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw. Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

7.4. Edukacja ekologiczna

Zgodnie z art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021 r. poz. 1973 ze zm.), problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska, oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie gminy prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. W szkołach przeprowadzane są m.in.: konkursy ekologiczne, pogadanki dot. ochrony środowiska, pogadanki dot. zbiórki i utylizacji odpadów czy zajęcia plenerowe. Dodatkowo zamieszczane są informacje na stronach internetowych w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków,
- promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego,
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego,
- edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i negatywnych skutków promieniowanie elektromagnetycznego,
- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych,
- prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- edukacja mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia.

Działania edukacyjne powinny być realizowane zarówno dla mieszkańców, jak i podmiotów gospodarczych. Zwiększanie świadomości w zakresie wpływu prowadzonych działań na środowisko, zmian klimatu i sposobów minimalizowania skutków tych zmian, a także metod zapobiegania niekorzystnym zmianom klimatu są niezwykle ważne i prowadzą do poprawy stanu środowiska, adaptacji do zmian klimatów i łagodzenia jego skutków.

7.5. Oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne przedsięwzięć określonych w Programie na środowisko przyrodnicze

W niniejszej Prognozie przeprowadzono analizę planowanych przedsięwzięć wpływu na środowisko przy założeniu, że przedsięwzięcia te będą spełniały wszystkie obowiązujące wymagania przepisów prawa. Zakres i forma przedstawionych niżej przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko jest zgodna z ustaleniami art. 51 ust. 2 pkt. 2e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Przedstawiona ocena ma charakter poglądowy, gdyż dla przedsięwzięć, które na dalszym etapie zostaną zakwalifikowane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, powinny zostać opracowane szczegółowe raporty o oddziaływaniu na środowisko.

Poniżej przedstawiono przewidywane oddziaływania na środowisko ustaleń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025:

OBSZARY NATURA 2000 – wszelkie prace budowlano-modernizacyjne nie będą oddziaływać na obszary Natura 2000 oraz obiekty chronione. Realizowane inwestycje nie wpłyną na ich integralność, naturalny zasięg i obszary mieszczące się w obrębie siedlisk przyrodniczych, wobec czego nie przewiduje się negatywnego oddziaływania realizowanych zadań na obszary Natura 2000. Podczas realizacji zadań uwzględnione zostaną założenia Planów Zadań Ochronnych ustanowionych dla Obszarów Natura 2000 oraz pozostałych form ochrony przyrody znajdujących się na terenie gminy.

RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA – największe oddziaływania bezpośrednie i pozytywne będą wykazywały działania mające na celu stworzenie sprawnego systemu gospodarowania odpadami, zadania z zakresu prac pielęgnacyjnych i bieżącego utrzymania terenów zieleni urządzonej oraz nasadzenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych.

LUDZIE – wszystkie zaproponowane działania mają bezpośredni i pośredni, długoterminowy i stały pozytywny wpływ lub wpływają obojętnie na zdrowie i życie ludzi. Szczególnie inwestycje w zakresie poprawy warunków życia mieszkańców gminy, zapobiegania pogarszaniu się otaczającego ich środowiska i zwracające uwagę na problem stanu przyrody, wywierają pozytywny skutek. Przejściowe uciążliwości mogą wystąpić na etapie budowy (realizacji) niektórych inwestycji.

ZWIERZĘTA – największe oddziaływania bezpośrednie i pozytywne będą wykazywały działania z zakresu prac pielęgnacyjnych i bieżącego utrzymania terenów zieleni urządzonej oraz nasadzenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych.

ROŚLINY – największe oddziaływania bezpośrednie i pozytywne będą wykazywały działania z zakresu prac pielęgnacyjnych i bieżącego utrzymania terenów zieleni urządzonej oraz nasadzenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych.

WODY – długotrwałe oddziaływanie pozytywne poprzez ograniczenie przenikania nieczystości i szkodliwych substancji do wód, będą miały zadania z zakresu gospodarowania wodami oraz gospodarki wodno-ściekowej.

POWIETRZE – oddziaływanie bezpośrednie, negatywne (na etapie budowy - emisja pyłu przy pracach ziemnych), pośrednie, długotrwałe, pozytywne (ograniczenie emisji spalin z pojazdów mechanicznych). Działania z zakresu modernizacji kotłowni węglowych w budynkach stanowiących własność Gminy Środa Wielkopolska, wsparcia finansowego dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na proekologiczne, stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wokół dużych emitorów zanieczyszczeń, termomodernizacji budynków stanowiących własność gminy Środa Wielkopolska, poprawy efektywności oświetlenia ulicznego oraz budowy ścieżek pieszo-rowerowych, mają na celu poprawę jakości powietrza na terenie gminy.

POWIERZCHNIA ZIEMI – przekształcenia powierzchni ziemi związane będą m.in. z rozbudową sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz modernizacji dróg, w trakcie prowadzonych robót budowlanych następuje oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie, krótkotrwałe, negatywne (na etapie budowy i prac ziemnych, zdjęta warstwa ziemi).

KRAJOBRAZ – potrzeba ochrony krajobrazu wymaga prowadzenia działań na rzecz zachowania i utrzymywania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Planując zadania ekologiczne Gmina Środa Wielkopolska, weźmie pod uwagę konieczność ochrony i zachowania krajobrazu. W trakcie prowadzonych robót budowlanych wystąpi ponadto oddziaływanie negatywne na środowisko przyrodnicze o charakterze bezpośrednim i pośrednim oraz krótkotrwałym (tymczasowym). Zadania zrealizowane zostaną jednak w sposób bezpieczny dla krajobrazu i umożliwiający zachowanie jego najcenniejszych elementów.

KLIMAT – oddziaływanie bezpośrednie, negatywne (na etapie budowy – emisja pyłu przy pracach ziemnych), pośrednie, długotrwałe, pozytywne (ograniczenie emisji spalin z pojazdów mechanicznych). Działania z zakresu modernizacji kotłowni węglowych w budynkach stanowiących własność Gminy Środa Wielkopolska, wsparcia finansowego dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na proekologiczne, stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wokół dużych emitorów zanieczyszczeń, termomodernizacji budynków stanowiących własność gminy Środa Wielkopolska, poprawy efektywności oświetlenia ulicznego oraz budowy ścieżek pieszo-rowerowych mają na celu poprawę jakości powietrza na terenie gminy. Związane są z adaptacją do zmian klimatycznych oraz wpływają na zahamowanie zjawiska postępującego procesu zmian klimatycznych.

ZASOBY NATURALNE – wszystkie zaproponowane działania posiadają wpływ bezpośredni i pośredni, długoterminowy i pozytywny lub brak wpływu. Zaplanowane w Programie zadania mają na celu poprawę stanu elementów środowiska na terenie gminy Środa Wielkopolska.

ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE – przy właściwym przygotowaniu inwestycji brak oddziaływań. Niewielkie oddziaływania mogą wystąpić jedynie na etapie budowy inwestycji znajdujących się w bezpośredniej bliskości przedmiotów cennych kulturowo.

7.6. Oddziaływania na etapie realizacji inwestycji – etap budowy

Etap realizacji, tj. etap prac budowlanych w ramach zadań ujętych w Programie, może wiązać się z ich negatywnym oddziaływaniem na środowisko. Ze względu na charakter prac, uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter krótkotrwały i przejściowy.

Poniżej scharakteryzowano oddziaływania zaplanowanych w Programie zadań na etapie budowy w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska:

OBSZARY NATURA 2000

Wpływ zaplanowanych zadań na obszary Natura 2000 będzie krótkotrwały i nie będzie stanowić zagrożenia dla obszarów i gatunków chronionych.

Uciążliwości związane będą przede wszystkim ze wzmożonym hałasem, ruchem samochodowym i maszynowym oraz wzrostem stężenia tlenków azotu w atmosferze w okresie realizacji inwestycji. Ustaną one jednak w momencie zakończenia robót budowlanych.

Podczas realizacji zadań wzięte będą założenia Planu Zadań Ochronnych ustanowionych dla obszarów Natura 2000 i pozostałych form ochrony przyrody zlokalizowanych na terenie gminy.

RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA I ROŚLINY

Oddziaływanie zadań na różnorodność biologiczną i rośliny wystąpi jedynie podczas ich realizacji i będzie krótkotrwałe oraz odwracalne. Powierzchnie, które uległy zniszczeniu na skutek prac ziemnych zostaną poddane kompensacji przyrodniczej. Zaplanowane prace odbywać się będą na przekształconych już terenach, wobec czego nie wpłyną znacząco na różnorodność biologiczną i stan gatunkowy flory. W celu ograniczenia powierzchni oddziaływania ciężkiego sprzętu na rośliny, dojazd na teren prac budowlanych przebiegał będzie po istniejących szlakach komunikacyjnych.

Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2021 r., poz. 1973 z późn zm.) tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska

zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.

LUDZIE

Chwilowe, okresowe, niekorzystne oddziaływanie na zdrowie ludzi związane będzie głównie z pogorszeniem warunków akustycznych, wzrostem zapylenia powietrza oraz zwiększoną emisją spalin w trakcie prac specjalistycznego sprzętu w ramach realizacji inwestycji.

Praca urządzeń budowlanych w trakcie wykonywania robót przyczynić się może do uciążliwości akustycznych, wpływając okresowo ujemnie na zdrowie i samopoczucie mieszkańców gminy przebywających w pobliżu prac.

Okresowe utrudnienia związane z pracami budowlanymi i remontowymi mogą spowodować nieznaczne pogorszenie bezpieczeństwa ruchu w rejonach prowadzonych prac. Roboty powodujące powstanie zagrożenia ze względu na swój charakter: roboty rozładunkowe i załadunkowe, roboty wykonywane przy użyciu dźwigów i koparek, roboty wykonywane przy użyciu drobnego sprzętu mechanicznego, tj. piły, zagęszczarki, młoty. W czasie realizacji robót mogą wystąpić zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi związane z wykonywaniem robót pod lub w pobliżu linii elektroenergetycznych. Zagrożenia mogą powstać także w trakcie wykonywania robót ziemnych przy użyciu koparki (wykopy dla budowy kanalizacji i wodociągów).

ZWIERZĘTA

Na etapie realizacji założeń Programu oddziaływania będą bezpośrednie, krótkookresowe, stosunkowo mało znaczące, w większości odwracalne.

Chwilowe, okresowe, niekorzystne oddziaływanie na zwierzęta związane będzie głównie z pogorszeniem warunków akustycznych, wzrostem zapylenia powietrza, zajęciem terenu przebywania niektórych zwierząt oraz zwiększoną emisją spalin w trakcie prac specjalistycznego sprzętu w ramach realizacji inwestycji.

Praca urządzeń budowlanych w trakcie wykonywania robót przyczynić się może do uciążliwości akustycznych, wpływając okresowo ujemnie na zdrowie zwierząt przebywających w pobliżu prac.

Okresowe utrudnienia związane z pracami budowlanymi i remontowymi mogą spowodować nieznaczne pogorszenie warunków bytowania zwierząt w rejonach prowadzonych prac. Roboty powodujące powstanie zagrożenia ze względu na swój charakter: roboty rozładunkowe i załadunkowe, roboty wykonywane przy użyciu dźwigów i koparek, roboty wykonywane przy użyciu drobnego sprzętu mechanicznego, tj. piły, zagęszczarki czy młoty. Zagrożenia mogą powstać także w trakcie wykonywania robót ziemnych przy użyciu koparki (wykopy dla budowy kanalizacji).

W celu ograniczenia niekorzystnych zjawisk związanych ze śmiertelnością zwierząt w wyniku wzmożonego ruchu pojazdów (potrącenia) należy zaplanować infrastrukturę drogową „przyjaźnie” dla zwierząt. W przypadku drogi przebiegającej przez las należy ustawić znaki ostrzegawcze dla kierowców. Gdy zachodzi taka potrzeba – budowanie przejść dla zwierząt. Zagrożeniem dla zwierząt nie będą jedynie potrącenia, ale również hałas, który powoduje ich płoszenie oraz zdezorientowanie. Należy przestrzegać norm dopuszczalnych poziomów hałasu w zasięgu oddziaływania dróg.

WODY

Charakter zaplanowanych do realizacji działań nie przewiduje, aby mogły one mieć negatywny wpływ i oddziaływanie na wody podziemne. Jedynie w przypadku wystąpienia awarii takich, jak niekontrolowany wyciek paliwa z pracującego sprzętu budowlanego, czy też innych substancji chemicznych (masy uszczelniające, farby) możliwe jest zanieczyszczenie środowiska wodnego.

W trakcie trwania prac budowlanych potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych stanowi proces wypłukiwania zanieczyszczeń z materiałów odpadowych oraz materiałów stosowanych podczas przebudowy. Potencjalne zagrożenie stanowi również przenikanie do wód substancji chemicznych z pracujących maszyn, urządzeń budowlanych i pojazdów czy odprowadzania do wód bez oczyszczenia ścieków bytowych i przemysłowych z baz budowlanych. Oddziaływanie to ustąpi z chwilą zakończenia robót budowlanych.

W celu uniknięcia wyżej wymienionych sytuacji należy dopilnowywać, aby plac budowy (ew. miejsce stacjonowania pojazdów mechanicznych, maszyn, urządzeń) posiadał utwardzoną, nieprzepuszczalną powierzchnię oraz był odwadniany. Urządzenia odwadniające będą skuteczne w zmniejszeniu wilgotności gruntów i będą zapewniać dostatecznie szybki spływ wody ze wszystkich punktów placu budowy. Preferowane są urządzenia, w których wykorzystywane są procesy naturalnego samooczyszczania, które wpływają korzystnie na bilans wodny danego terenu.

Natomiast podczas budowy instalacji kanalizacyjnych nowoczesne technologie budowy rurociągów wykorzystujące przeciski metodą sterowaną i odwierty minimalizują zakłócenia w stosunkach wodnych.

Podczas realizacji inwestycji uwzględniona będzie obowiązująca na danym terenie odpowiednia polityka planowania przestrzennego z dominującą funkcją ochronną. Ponadto inwestycje będą prowadzone zgodnie z przepisami, wobec czego w wymaganych przypadkach pozyskiwane będą odpowiednie pozwolenia i zezwolenia uzgodnione z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie.

Podobnie jak w przypadku środowiska gruntowego i wód podziemnych, podczas wykonywania prac budowlanych mogą mieć miejsce jedynie potencjalne, krótkookresowe negatywne oddziaływania na wody powierzchniowe. Działania te związane są z potencjalnymi zagrożeniami dla jakości wód powierzchniowych na skutek przenikania do nich substancji chemicznych z pracujących maszyn, urządzeń budowlanych i pojazdów, w szczególności w przypadku ich awarii.

W przypadku prac ziemnych szczególnie duże jest niebezpieczeństwo czasowego zmętnienia wody w niewielkich ciekach w pobliżu terenu budowy.

Podczas realizacji inwestycji przestrzegane będą zakazy i nakazy nałożone na obszary ochronne oraz strefy ochronne ujęć wód podziemnych, a także uwzględniona będzie obowiązująca na danym terenie odpowiednia polityka planowania przestrzennego z dominującą funkcją ochronną. Ponadto inwestycje będą prowadzone zgodnie z przepisami, wobec czego w wymaganych przypadkach pozyskiwane będą odpowiednie pozwolenia i zezwolenia uzgodnione z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie.

POWIETRZE I KLIMAT

Emisja pyłów związana będzie głównie z transportem i przemieszczeniem materiałów sypkich, pylastych czy urobku ziemnego. Praca środków transportu i maszyn roboczych wiązać się będzie z okresowo zwiększoną emisją szkodliwych substancji gazowych (spalin). Niewykluczone jest generowanie pyłów na skutek ścierania opon i nawierzchni drogowej, jak również okładzin hamulcowych i spalin pojazdów starszej generacji, co może powodować lokalne podwyższenie stężeń niektórych substancji w powietrzu. Dotyczy to substancji emitowanych z silników spalinowych z transportu i ciężkich maszyn oraz prac spawalniczych.

Szkodliwa emisja pyłów, gazów i związków organicznych będzie krótkotrwała, w trakcie realizacji poszczególnych zamierzonych prac oraz w ilościach niezagrażających zdrowiu mieszkańców. W tym wypadku istotną rolę odgrywać będzie aspekt organizacyjny, ponieważ sposób prowadzenia prac oraz wykorzystywanie sprzętu spełniającego odpowiednie normy przyczyni się do zmniejszenia emisji szkodliwych substancji do powietrza. Oddziaływanie to ustąpi z chwilą zakończenia robót budowlanych.

POWIERZCHNIA ZIEMI, KRAJOBRAZ I GOSPODARKA ODPADAMI

Oddziaływanie na gleby związane będzie głównie z etapem realizacji planowanych inwestycji – przemieszczaniem mas ziemnych w czasie prac budowlanych i ubiciem gleb wokół placów budowy. Ewentualne oddziaływanie na etapie prowadzenia prac budowlanych będzie się wiązać ze zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby przez pojazdy i maszyny używane przy prowadzonej budowie i modernizacji zaplanowanych inwestycji. Działania te będą miały

charakter lokalny, jako że ograniczają się do obszarów, na których są przeprowadzane prace.

Przemieszczanie mas ziemnych oraz wykopy związane będą głównie z realizacją przedsięwzięć z zakresu inwestycji drogowych i około drogowych oraz rozbudowy sieci wodno-kanalizacyjnej.

Przy pracach związanych z korzystaniem ze sprzętu budowlanego zawsze istnieje niewielkie ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi w przypadku awarii takiego sprzętu. Jednakże stosowanie odpowiednich środków zapobiegawczych może wykluczyć ryzyko wystąpienia takiej awarii. Oprócz tego, należy unikać wkraczania ciężkiego sprzętu na tereny naturalne i nieprzekształcone, a po zakończonych pracach budowlanych teren budowy powinien zostać uporządkowany i przywrócony do stanu pierwotnego lub zbliżonego do naturalnego.

Zwiększone ilości odpadów będą powstawały głównie podczas prac budowlanych. Odpady te należy gromadzić w sposób selektywny, uniemożliwiający niekontrolowane rozprzestrzenianie się odpadów w środowisku. Okres magazynowania oraz objętość magazynowanych odpadów należy ograniczyć do niezbędnego minimum. Należy prowadzić ewidencję wytwarzanych odpadów na obowiązujących drukach. Odpady należy przekazywać na podstawie kart przekazania odpadu odbiorcom posiadającym stosowne zezwolenia.

Odpady powstające podczas realizacji inwestycji przewidzianych w Programie to przede wszystkim odpady zielone, materiały konstrukcyjne (metale, drewno, szkło, tworzywa sztuczne) oraz masy ziemne przy ewentualnych wykopach.

Podczas prowadzonej budowy odpady te będą magazynowane w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonej inwestycji, na wyznaczonych do tego celu terenach, do czasu ich ponownego wykorzystania. Odpady, które nie będą mogły być ponownie zagospodarowane dla potrzeb prowadzonej budowy, będą przekazywane wyspecjalizowanym firmom zajmującym się odzyskiem lub w przypadku odpadów, które nie nadają się do odzysku firmom zajmującym się unieszkodliwianiem poprzez składowanie na przeznaczonych do tego składowiskach odpadów.

Podczas realizacji inwestycji powstawać będą również odpady komunalne oraz odpady związane z eksploatacją maszyn używanych podczas budowy. W związku z tym, zostaną wyznaczone miejsca czasowego deponowania tych odpadów. Odpady komunalne będą przekazywane na składowiska odpadów komunalnych, a ewentualne odpady niebezpieczne związane z eksploatacją maszyn będą przekazywane do utylizacji.

Tabela 24. Główne rodzaje odpadów powstające podczas realizacji inwestycji

Kod odpadów	Rodzaj odpadów
17 01	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty)
17 02	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych
17 05	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębiania)
17 08	Materiały konstrukcyjne zawierające gips
17 09	Inne odpady z budowy, remontów i demontażu
20 03	Inne odpady komunalne

Źródło: Opracowanie własne

Odpowiedzialność za postępowanie z wszystkimi rodzajami odpadów leży w gestii głównego wykonawcy. Wszystkie powstające odrzuty podczas budowy będą czasowo składowane i zabezpieczone w taki sposób, aby zminimalizować ich możliwy negatywny wpływ na środowisko gruntowo-wodne.

Ponadto wszelkie naprawy urządzeń wykorzystywanych do prowadzonych prac wykonywane będą w wyspecjalizowanych warsztatach, poza terenem budowy.

ZASOBY NATURALNE

Charakter zaplanowanych do realizacji działań nie przewiduje, aby mogły one mieć długotrwały negatywny wpływ i oddziaływanie na zasoby naturalne.

Ewentualne oddziaływanie na etapie prowadzenia prac budowlanych będzie się wiązać z niewielkim ryzykiem zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi w przypadku awarii niektórych sprzętów budowlanych. Jednakże stosowanie odpowiednich środków zapobiegawczych może wykluczyć ryzyko wystąpienia takiej awarii. Należy unikać wkraczania ciężkiego sprzętu na tereny naturalne i nieprzekształcone, a po zakończonych pracach budowlanych teren budowy powinien zostać uporządkowany i przywrócony do stanu pierwotnego lub zbliżonego do naturalnego.

ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

Na etapie prowadzenia robót budowlanych w sąsiedztwie zabytków i dóbr materialnych, negatywnie może na nie wpływać podwyższony poziom zanieczyszczeń powietrza związany z pracą maszyn budowlanych (zwiększone zapylenie, wzrost emisji komunikacyjnej, zwiększony poziom hałasu oraz drgań). Etap ten będzie również negatywnie odbierany przez zwiedzających, w związku z utrudnionym dostępem do dóbr kultury.

Realizacja inwestycji związana będzie z koniecznością przeprowadzenia prac ziemnych. Może spowodować to odsłonięcie istniejących w ziemi stanowisk archeologicznych, śladów osadnictwa i kultury materialnej. W przypadku wystąpienia znalezisk archeologicznych, odkrycia przedmiotu, co do którego będzie istniało przypuszczenie, że jest on zabytkiem, prace budowlane zostaną wstrzymane, znalezisko zostanie zabezpieczone przy użyciu dostępnych środków oraz niezwłocznie zgłoszone do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W przypadku stanowisk archeologicznych jedynym możliwym rozwiązaniem jest prowadzenie nadzorów archeologicznych w trakcie budowy.

7.7. Oddziaływania na obszary i obiekty chronione oraz różnorodność biologiczną

W przedmiotowym rozdziale dokonano analizy i oceny wrażliwości terenów chronionych oraz różnorodności biologicznej wskutek zaplanowanych zadań. Wskazano celowość wprowadzanych działań oraz rodzaje ingerencji w środowisko, jakie mogą wystąpić podczas ich wdrażania.

Zaplanowane przedsięwzięcia realizowane będą na terenach zagospodarowanych przez człowieka oraz w istniejących obiektach. Nie planuje się realizacji prac budowlanych na obszarach, które podlegają rygorom ochronnym, gdyż będą one ograniczane wyłącznie do obszarów już zagospodarowanych. Ponadto zadania ograniczają się do niewielkich przestrzeni oraz poszczególnych obiektów i nie wpływają na ograniczenie różnorodności biologicznej.

Na obszarze gminy znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Bagna Średzkie”,
- Obszar Natura 2000 „Lasy Żerkowsko-Czeszewskie” (PLH300053),
- Obszar Natura 2000 „Dolina Średzkiej Strugi” (PLH300057),
- Obszar Natura „Dolina Środkowej Warty” (PLB300002),
- 12 pomników przyrody.

Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 inwestycje są na etapie ogólnych założeń wstępnych. Nie przewiduje się na tym etapie możliwości wystąpienia zagrożeń dla gatunków chronionych, w tym ich korytarzy migracji i cennych siedlisk. Planowane do realizacji działania będą realizowane już na terenach zagospodarowanych.

7.7.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną oraz stan fauny i flory

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 ma na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. W związku z tym realizacja większości zadań przewidzianych w Programie

będzie miała zatem pośredni, długoterminowy i pozytywny wpływ na różnorodność występujących na tym terenie organizmów żywych.

Na terenie gminy Środa Wielkopolska znajdują się obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji: „Dolina Średzkiej Strugi i pola koło Bieganowa” i „Dolina Moskawy koło Nietrzanowa”, „Stawy w Miłosławiu” oraz „Dolina Środkowej Warty” wyznaczone na podstawie opracowania „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego” (Wylegała P., Kuźniak S., Dolata P., Poznań 2008). Poza tym na terenie gminy Środa Wielkopolska zlokalizowane są strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania bielika (*Haliaeetus albicilla*).²¹

W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków należy przed przystąpieniem do prac dokonać obserwacji lokalizacji inwestycji pod kątem występowania gatunków chronionych. Dla złagodzenia negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze należy unikać prowadzenia prac w okresie lęgowym oraz rozrodczym. W miarę posiadanych możliwości powinno się umożliwić ptakom gniazdowanie np. poprzez powieszenie budek lęgowych lub pozostawienie/stworzenie miejsc korzystnych do zakładania gniazd.

W przypadku, gdy planowane czynności wiążą się z naruszeniem zakazów określonych w art. 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r., poz. 1098 z późn. zm.), przed ich wykonaniem należy uzyskać stosowne zezwolenie wydawane przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Planowana rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej spowoduje poprawę jakości wód powierzchniowych, co z kolei przyczyni się do stworzenia korzystnych warunków bytowania w rzekach i bezodpływowych ciekach wodnych na terenie gminy wszelkim organizmom wodnym.

W trakcie trwania realizacji inwestycji (na etapie budowy) potencjalne zagrożenie dla różnorodności biologicznej regionu może być związane z zajęciem terenu pod inwestycję, przemieszczaniem dużej ilości mas ziemi, składowaniem materiałów budowlanych, budową dróg dojazdowych, jak również rozjeżdżaniem terenu przez pracujący ciężki sprzęt. Prace budowlane, w połączeniu z regulacją stosunków wodnych, zwłaszcza odwodnienie terenu, mogą mieć znaczenie dla stopnia odwodnienia siedlisk przyrodniczych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji. Ewentualne zanieczyszczenie terenu substancjami chemicznymi może prowadzić do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych lub w skrajnych przypadkach ich zniszczenia. Zagrożenie to może mieć miejsce w przypadku awarii sprzętu technicznego używanego w trakcie prac budowlanych i wydostania się do środowiska

²¹ Informacja od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu

substancji chemicznych (w tym ropopochodnych). Przewidywane drgania podłoża oraz hałas na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, przypadkowe niszczenie środowiska bytowania zwierząt oraz roślin mogą zaburzyć migracje gatunków zamieszkujących dany obszar albo doprowadzić do wycofania się osobników danego gatunku z dotychczas zajmowanego terenu. Należy również dołożyć wszelkiej staranności, aby w trakcie prac budowlanych nie wystąpiły przypadkowe incydenty zabijania zwierząt żyjących na danym terenie, co zapobiegnie niekontrolowanemu zmniejszaniu ich populacji.

W przypadku realizacji inwestycji w sąsiedztwie drzew najgroźniejszymi dla ich życia są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Realizowane inwestycje będą zwracać uwagę, aby podczas ich realizacji nie doszło do tego, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją zmianie uległ poziom gruntu ani zagęszczenie gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Drzewa zabezpieczone zostaną przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami zastosowane zostaną rozwiązania zapewniających ochronę drzew i gleby, tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni. W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew. Przestrzegane będą zapisy z art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.), tj. mówiące o uwzględnieniu ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji.²²

7.7.2. Oddziaływanie na obszary i obiekty chronione

W celu oceny potencjalnego oddziaływania zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 na obszarowe formy ochrony przyrody położone na terenie gminy przeanalizowano potencjalne zagrożenia i zakazy wynikające z ustawy o ochronie przyrody.

²² Informacje od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu

Znajdują się tu następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Bagna Średzkie”,
- Obszar Natura 2000 „Lasy Żerkowsko-Czeszewskie” (PLH300053),
- Obszar Natura 2000 „Dolina Średzkiej Strugi” (PLH300057),
- Obszar Natura 2000 „Dolina Środkowej Warty” (PLB300002),
- 12 pomników przyrody.

Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bagna Średzkie” obowiązują następujące zakazy wprowadzone uchwałą nr XXVII/367/2005 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 23 czerwca 2005 r. w sprawie wyznaczenia terenu „Bagien Średzkich” za Obszar Chronionego Krajobrazu:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Na obszarach chronionego krajobrazu nadrzędnym celem jest ochrona środowiska, dlatego rozwój gospodarczy powinien być ukierunkowany na te gałęzie, które wynikają z naturalnej predyspozycji terenu: gospodarka leśna i rolna, rybactwo, turystyka i wypoczynek. Rozwój przemysłu i urbanizacji winien być ograniczony do niezbędnego minimum uzasadnionego potrzebami miejscowej ludności i opartego na wykorzystaniu miejscowych zasobów. Obowiązywać winna wzmożona ochrona czystości wód, powierzchni ziemi i powietrza. W celu zapewnienia obszarom chronionego krajobrazu ochrony, dostosowania do niej

gospodarki, należy je uwzględniać w planach zagospodarowania przestrzennego jako ich integralną część.

Realizacja założeń POŚ dla gminy Środa Wielkopolska odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tych obszarach zakazy oraz cele ochrony. Wobec powyższego nie stwierdza się, aby przewidziane do realizacji przedsięwzięcia znacząco oddziaływały na Obszar Chronionego Krajobrazu „Bagna Średzkie”.

Zgodnie z przepisami art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098 z późn. zm.) na Obszarach Natura 2000 wprowadza się następujące zakazy: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Ponadto na Obszarze Natura 2000 „Dolina Średzkiej Strugi” obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych. Cele działań ochronnych:

- obejmują utrzymanie właściwego stanu ochrony i jego monitorowanie kumaka nizinnego,
- poprawy złego stanu ochrony poprzez przywrócenie użytkowania rolniczego siedliska, monitorowanie stanu ochrony, uzupełnienie wiedzy o źródle zasolenia siedliska przyrodniczego śródlądowych słonych łąk, pastwisk i szuwarów,
- utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze na powierzchni nie mniejszej niż 2,93 ha i monitorowanie stanu ochrony zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych.

Realizacja założeń POŚ dla gminy Środa Wielkopolska odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz uwzględniane istniejące i potencjalne zagrożenia oraz cele ochrony. Wobec powyższego nie stwierdza się aby przewidziane do realizacji przedsięwzięcia znacząco oddziaływały na Obszary Natura 2000 „Lasy Żerkowsko-Czeszewskie PLH300053”, „Dolina Średzkiej Strugi PLH300057” i „Dolina Środkowej Warty PLB300002”.

W stosunku do pomników przyrody obowiązują przepisy z art. 45 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098 z późn. zm.), które zakazują:

- 1) niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;

- 3) uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Realizacja założeń POŚ dla gminy Środa Wielkopolska odbywać się będzie zgodnie z ww. przepisami. Przestrzegane będą obowiązujące na tych obszarach zakazy. Wobec powyższego nie stwierdza się, aby przewidziane do realizacji przedsięwzięcia znacząco oddziaływały na pomniki przyrody zlokalizowane na obszarze gminy.

Inwestycje zostaną zaplanowane ze szczególnym uwzględnieniem i troską o występujące wartościowe obiekty i tereny. W przypadku zaistnienia takiej konieczności, podjęte zostaną działania mające na celu kompensację powstałych szkód poprzez podejmowanie równoważących je działań, prowadzące do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia oraz do zachowania walorów krajobrazowych (np. sadzenie drzew, objęcie opieką stanowisk zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, budowa schronień dla ptaków).

Wszelkie prace budowlano-modernizacyjne nie mogą oddziaływać na obiekty chronione bez przeprowadzenia uprzednich postępowań i uzyskania odpowiedniej zgody na takie przedsięwzięcia.

W przypadku planowania inwestycji na obszarze gminy, gdzie znajdują się obszary i obiekty chronione lub zabytkowe uwzględnione zostało ewentualne ryzyko ich oddziaływania. Jednakże ich realizacja poprzedzona będzie uzyskaniem stosownych pozwoleń i decyzji środowiskowych, co ma na celu zminimalizowanie wystąpienia negatywnych skutków.

W związku z brakiem danych i projektów technicznych dla poszczególnych zadań obecnie trudno jednak określić szczegółowo poszczególne rodzaje oddziaływania inwestycji.

Teoretycznie do głównych problemów, które mogą wystąpić, należy: emisja zanieczyszczeń i hałasu związanego z pracami budowlanymi oraz funkcjonowaniem ciągów komunikacyjnych, a także ewentualna możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych.

Wobec powyższego przy realizacji pozostałych zadań będą przestrzegane przepisy w zakresie ochrony środowiska. Ponadto działania dotyczące ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza oddziałują pozytywnie na ww. obszary, gdyż zmniejszy się ilość substancji deponowanych do środowiska.

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie gminy. W związku z tym, realizacja Programu nie będzie prowadzić do pogorszenia elementów środowiska oraz wpływać negatywnie na obszary wyznaczone w ustawie o ochronie przyrody.

Reasumując, zaplanowane działania będą zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i ich celem jest poprawa oraz utrzymanie dobrego stanu środowiska na obszarze gminy Środa Wielkopolska. Działania te nie wpłyną negatywnie na występujące tutaj formy ochrony przyrody oraz zabytki. Program zapewnia całkowitą ochronę cennym przyrodniczo i historycznie elementom gminy i nie zawiera propozycji działań, które byłyby spreczne lub zagrażające walorom znajdującym się na jej terenie.

7.8. Relacje między oddziaływaniami

W poniższej tabeli przedstawiono relacje pomiędzy potencjalnymi oddziaływaniami przedsięwzięć ujętych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 na poszczególne elementy środowiska oraz oddziaływaniami pośrednimi mogącymi mieć miejsce w związku z realizacją Programu.

Tabela 25. Relacje pomiędzy zidentyfikowanymi oddziaływaniami

Elementy środowiska i oddziaływania bezpośrednie	Wzajemne powiązania oddziaływań i oddziaływania pośrednie
POWIETRZE I KLIMAT	
- Emisja spalin; - Zapylenie; - Immisja zanieczyszczeń; - Hałas i wibracje.	- Spaliny i pyły samochodowe zanieczyszczają powierzchnię ziemi, gleby i wody powierzchniowe; - Hałas i wibracje wpływają na zdrowie człowieka i świat zwierzęcy; - Zmiany pokrycia powierzchni ziemi wpływają na mikroklimat.
POWIERZCHNIA ZIEMI (W TYM GLEBY)	
Zmiany pokrycia powierzchni terenu oraz struktury gruntu, składu biologicznego i chemicznego.	- Zmiana pokrycia powierzchni terenu wpływa na zmianę mikroklimatu; - Zwiększenie powierzchni nawierzchni nieprzepuszczalnych, czyli pogorszenie się właściwości retencyjnych i filtracyjnych,

Elementy środowiska i oddziaływania bezpośrednie	Wzajemne powiązania oddziaływań i oddziaływania pośrednie
	wpływa na wody gruntowe i ujęcia wody oraz na mikroklimat; Zanieczyszczenia opadające na powierzchnię dróg spływają wraz z wodami opadowymi do gleby i wód gruntowych.
WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	
- Zanieczyszczenia wód; - Obniżenie poziomu wód gruntowych; - Zmiana stosunków wodnych.	- Zanieczyszczenia użytkowych poziomów wód podziemnych mają wpływ na zdrowie ludzi; - Zmiany poziomu wód gruntowych (odwodnienia), wpływają na wilgotność gleby, a to z kolei oddziałuje na faunę i florę; - Zanieczyszczenia wód wpływają na różnorodność biologiczną; - Poziom wód gruntowych i stosunki wodne wpływają na stan zdrowotny roślinności danego obszaru, a tym samym na zmiany w krajobrazie; - Zmiany pokrycia powierzchni ziemi i jej właściwości filtracyjne wpływają na reżim wód.
FLORA I FAUNA	
- Zmiany przestrzeni życiowej i ekosystemów; - Zagrożenie dla niektórych gatunków; - Zmniejszenie różnorodności biologicznej.	- Rozwój transportu, budowa dróg oraz inne procesy urbanizacyjne wpływają na florę i faunę pośrednio poprzez: poprawę stanu powietrza, zmniejszenie poziomu hałasu i drgań, poprawę jakości mikroklimatu, zmianę poziomu wód gruntowych, poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, zmniejszenie zanieczyszczenia gleby; - Stan flory i fauny ma wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne człowieka; - Stan flory wpływa na krajobraz.

Źródło: Opracowanie własne

ŚRODKI MINIMALIZUJĄCE ZIDENTYFIKOWANE ODDZIAŁYWANIA

Skala oddziaływań założeń Programu jest niewielka. Działania ograniczają się do terenów w większości już zurbanizowanych. Zadania ujęte w Programie wpływają na:

- poprawę jakości powietrza atmosferycznego poprzez modernizację kotłowni węglowych w budynkach stanowiących własność Gminy Środa Wielkopolska, wsparcie finansowe dla mieszkańców zmieniających ogrzewanie węglowe na proekologiczne, stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wokół dużych emitorów zanieczyszczeń oraz termomodernizację budynków stanowiących własność gminy Środa Wielkopolska,
- ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych poprzez przebudowę i modernizację nawierzchni dróg gminnych,
- ograniczenie negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko Gminy Środa Wielkopolska poprzez uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego gminy zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych oraz wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia,

- poprawę gospodarowania wodami poprzez ochronę i rekultywację wód Jeziora Średzkiego, badania jakości wód Jeziora Średzkiego w ramach badań prowadzonych dla miejsca do kąpieli, modernizację i rozbudowę stacji uzdatniania wody w celu zapewnienia właściwej jakości wody, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz wymiana wyeksploatowanych odcinków sieci, zwłaszcza sieci azbestowych w celu minimalizacji strat wody,
- poprawę infrastruktury wodno-ściekowej poprzez modernizację lokalnych przepompowni ścieków, budowę kanalizacji sanitarnej, budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, ewidencje wszystkich zbiorników bezodpływowych,
- poprawę jakości gleb poprzez objęcie terenów zagrożonych ruchami masowymi i osuwiskami miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz promowanie proekologicznych zasad gospodarki rolnej systematycznie zmniejszającej negatywny wpływ na środowisko poprzez organizowania szkoleń, publikację ulotek, broszur,
- sprawny system gospodarowania odpadami poprzez likwidację „dzikich” wysypisk na terenie gminy, organizację systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych zmieszanych i odbioru odpadów komunalnych selektywnie zebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy, prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów komunalnych (PSZOK), rekultywację i monitoring składowiska w Nadziejewie, realizację programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Środa Wielkopolska oraz prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami – zbiór baterii, nakrętek itp.
- zachowanie walorów i zasobów naturalnych poprzez zadania z zakresu prac pielęgnacyjnych i bieżącego utrzymania terenów zieleni urządzonej oraz nasadzenia drzew i krzewów na terenach przyszkolnych, skwerach, parkach i drogach gminnych,
- ochronę przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi dzięki dofinansowaniu Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych w niezbędny sprzęt specjalistyczny i samochody specjalistycznej.

7.9. Oddziaływania wtórne i skumulowane

Oddziaływania skumulowane mogą wystąpić w przypadku jednoczesnego wdrażania kilku zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu. Jest to jednak kwestia uzależniona od harmonogramu prowadzonych robót i na obecnym etapie trudna do zidentyfikowania.

Aby uniknąć uciążliwości związanych z oddziaływaniami skumulowanymi, należy dokładnie ustalić harmonogram prac oraz na bieżąco informować zainteresowane strony (tj. mieszkańców, administratorów sieci infrastrukturalnych) o zamiarze prowadzenia prac budowlanych.

Korzystne dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i jakości życia mieszkańców jest także łączenie realizacji poszczególnych prac w obrębie tych samych obiektów przez różnych administratorów w tym samym czasie – np. podczas modernizacji nawierzchni odcinka drogi można wykonać wszystkie planowane prace na sieciach infrastruktury, zlokalizowanych w pasie drogowym.

Nie zidentyfikowano oddziaływań skumulowanych wynikających z realizacji innych programów lub planów na tym terenie w tym samym czasie.

7.10. Decyzje środowiskowe dla poszczególnych inwestycji

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest dokumentem określającym nałożone warunki na realizację przedsięwzięcia gwarantujące bezpieczeństwo szeroko rozumianemu środowisku. Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r., poz. 2373 ze zm.) musi zostać wydana przed uzyskaniem m.in. następujących decyzji administracyjnych:

- decyzji o pozwoleniu na budowę, decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego oraz decyzji o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych,
- decyzji o pozwoleniu na rozbiórkę obiektów jądrowych,
- decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla, koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, koncesji na podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji, koncesji na podziemne składowanie odpadów oraz koncesji na podziemne składowanie dwutlenku węgla,
- decyzji określającej szczegółowe warunki wydobywania kopaliny,
- pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych,
- decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów,
- decyzji o zmianie lasu na użytek rolny,
- decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej,
- decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej.

Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje także przed dokonaniem zgłoszenia budowy lub wykonania robót budowlanych oraz zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części.

W dniu 10 września 2019 r. zostało wydane Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839). Rozporządzenie to określa rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko.

Na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, organ wydający decyzję środowiskową stwierdza o konieczności lub nie, przeprowadzenia pełnej procedury środowiskowej, czyli o konieczności sporządzenia raportu o oddziaływania na środowisko. Zakres raportu określa art. 66 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r., poz. 2373 ze zm.) Raport stanowi jeden z kluczowych elementów oceny oddziaływania na środowisko, który w przypadku przeprowadzania tej procedury, powinien zostać dołączony do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Zadaniem raportu jest określenie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska oraz ludzi przy uwzględnieniu przyjętych przez inwestora rozwiązań lokalizacyjnych, projektowych, technologicznych, technicznych i organizacyjnych.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Programu

DZIAŁANIA ŁAGODZĄCE

Są to środki zmierzające do zmniejszenia lub nawet eliminacji negatywnego oddziaływania na elementy środowiska.

Zadania ujęte w Programie, będą realizowane na podstawie obowiązujących przepisów, po uprzedniej analizie ich wpływu na przyrodę w tym gatunki chronione oraz zakazy dotyczące ochrony przyrody i zabytków. W celu zmniejszenia lub eliminacji negatywnego oddziaływania na środowisko założeń Programu proponuje się podjęcie szeregu działań łagodzących, które opisano w poniższej tabeli.

Tabela 26. Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Programu

Element środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące/zalecenia
Powietrze i klimat	Wpływ przedsięwzięć na jakość powietrza związany z etapem realizacji inwestycji (pracami budowlanymi) można ograniczyć przez zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez: — systematyczne sprzątanie placów budowy, — zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), — ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy na biegu jałowym, — uważne ładowanie materiałów sypkich na samochody (niesypanie na nadkola i inne części pojazdu), — przykrywanie plandekami skrzyń ładunkowych samochodów transportujących materiały sypkie (dotyczy też ziemi z wykopów), — ograniczenie prędkości jazdy pojazdów samochodowych w rejonie budowy.

Element środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące/zalecenia
	Ważną kwestią, mającą wpływ na poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza, jest również dobra organizacja dojazdów do placu budowy oraz utrzymanie płynności ruchu. Właściwe rozwiązania w tym zakresie pozwolą na znaczne zmniejszenie emisji ze środków transportu. Ponadto należy monitorować właściwe wykorzystanie maszyn i urządzeń pracujących na budowie.
Klimat akustyczny	W celu zmniejszenia emisji hałasu związanego z pracami budowlanymi, powinny one być wykonywane wyłącznie w porze dziennej, a czas pracy maszyn budowlanych na biegu jałowym należy ograniczyć do minimum. Maszyny budowlane powinny być w dobrym stanie technicznym oraz posiadać sprawne tłumiki akustyczne. Wpływ na zmniejszenie hałasu komunikacyjnego ma także stosowanie odpowiednio zaprojektowanych pasów zieleni przyulicznej z rzędami wysokich drzew i krzewów (gatunków o właściwościach dźwiękochłonnych tj. zimozielone gatunki drzewiaste oraz klon topola, lipa).
Wody	Aby zapobiec przedostawaniu się nieoczyszczonych ścieków bytowych do wód, zaleca się stosowanie instalacji pozwalających na odprowadzanie ścieków bytowych oraz ich oczyszczanie. Powstające ścieki bytowe przed wprowadzeniem do środowiska należy oczyszczać do wymaganych prawem parametrów. Należy badać jakość wód przepływających przez separatory w celu sprawdzenia ich sprawności. Należy prowadzić badania jakości zrzucanych wód opadowych w oparciu o obowiązujące warunki, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Należy kontrolować szczelność zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych w czasie prac budowlanych, aby nie dopuścić do skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Należy zapewnić dostęp do przenośnych toalet pracownikom budowy oraz regularnie opróżniać toalety z wykorzystaniem samochodów serwisowo-asenizacyjnych wyposażonych w odpowiednie akcesoria. Magazynowane na placach budowy substancje, materiały oraz odpady należy zabezpieczyć przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi tak, aby nie dopuścić do skażenia środowiska gruntowo-wodnego w wyniku wymywania z nich substancji toksycznych.
Gleby	Należy kontrolować szczelność zbiorników paliw płynnych, aby nie dopuścić do skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Magazynowane substancje, materiały oraz odpady należy zabezpieczyć przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi tak, aby nie dopuścić do skażenia gruntu w wyniku wymywania z nich substancji toksycznych. Po zakończeniu realizacji inwestycji należy usunąć wszystkie tymczasowe instalacje i urządzenia oraz wykonać niezbędne niwelacje powierzchni terenu. W miarę możliwości technicznych parkingi dla sprzętu budowlanego powinny być utwardzone i odwadniane. Umowy z wykonawcami prac budowlanych powinny zawierać klauzule o odpowiedzialności ekologicznej – należy stosować zasadę „zanieczyszczający płaci”. Zabiegi solenia dróg i chodników zimą powinny zostać ograniczone do niezbędnego minimum. Przed rozpoczęciem prac ziemnych warstwa wierzchnia gleby (humus) powinna być zebrana, a po zakończeniu prac – deponowana na powierzchni terenu. Podczas realizacji zadań infrastrukturalnych przestrzegane będą zapisy art. 87a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Prace wykonywane w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa, lub w obrębie korzeni, lub pędów krzewu przeprowadzane będą w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom, zabezpieczając je przed: — uszkodzeniami mechanicznymi pni poprzez zastosowanie tymczasowych osłon, np. tkaniny jutowej, desek połączonych drutem lub grubych materiałów z trzciny lub słomy do wysokości minimalnej 2 m,

Element środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące/zalecenia
	— fizycznym uszkodzeniem krzewów poprzez wygradzenie terenu ich występowania, — przesuszeniem odkrytych korzeni poprzez ograniczenie do niezbędnego minimum czasu prowadzenia głębokich wykopów oraz stosowanie słomianych mat zabezpieczających bryły korzeniowe przed przesuszeniem, — mechanicznym uszkodzeniem korzeni szkieletowych poprzez ręczne prowadzenie wykopów w strefie brył korzeniowych w obrębie rzutu korony, bądź stosowanie metod bezwykopowych, przy czym prace odkrywkowe prowadzić należy w odległości minimum 1 m od pni drzew, a napotkane korzenie przyciąć na równi ze ścianą wykopu, — zanieczyszczeniem gruntu w obrębie brył korzeniowych poprzez lokalizację miejsc postoju maszyn i tymczasowego składowania materiałów budowlanych poza obrysem koron drzew, — mechanicznym uszkodzeniem gałęzi poprzez podwiązywanie gałęzi kolidujących z pracą pojazdów i maszyn wykorzystywanych w trakcie robót budowlanych.
Rośliny	W czasie wykonywania prac budowlanych w sąsiedztwie systemów korzeniowych należy przeprowadzać wykopy ręcznie. W przypadku konieczności odsłonięcia korzeni należy je zabezpieczyć. Należy unikać usuwania korzeni strukturalnych, zabezpieczyć środkami grzybobójczymi rany po odciętych korzeniach. Pnie drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego należy zabezpieczyć, np. stosując odpowiednie włókniny i obudowy drewniane. Podczas realizacji zadań infrastrukturalnych przestrzegane będą zapisy art. 87a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Prace wykonywane w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa, lub w obrębie korzeni, lub pędów krzewu przeprowadzane będą w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom, zabezpieczając je przed: — uszkodzeniami mechanicznymi pni poprzez zastosowanie tymczasowych osłon, np. tkaniny jutowej, desek połączonych drutem lub grubych materiałów z trzciny lub słomy do wysokości minimalnej 2 m, — fizycznym uszkodzeniem krzewów poprzez wygradzenie terenu ich występowania, — przesuszeniem odkrytych korzeni poprzez ograniczenie do niezbędnego minimum czasu prowadzenia głębokich wykopów oraz stosowanie słomianych mat zabezpieczających bryły korzeniowe przed przesuszeniem, — mechanicznym uszkodzeniem korzeni szkieletowych poprzez ręczne prowadzenie wykopów w strefie brył korzeniowych w obrębie rzutu korony, bądź stosowanie metod bezwykopowych, przy czym prace odkrywkowe prowadzić należy w odległości minimum 1 m od pni drzew, a napotkane korzenie przyciąć na równi ze ścianą wykopu, — zanieczyszczeniem gruntu w obrębie brył korzeniowych poprzez lokalizację miejsc postoju maszyn i tymczasowego składowania materiałów budowlanych poza obrysem koron drzew, — mechanicznym uszkodzeniem gałęzi poprzez podwiązywanie gałęzi kolidujących z pracą pojazdów i maszyn wykorzystywanych w trakcie robót budowlanych.
Zwierzęta	W celu minimalizacji niekorzystnego oddziaływania na faunę planowane prace budowlane powinny zostać przeprowadzone w możliwie najkrótszym czasie, poza okresem lęgowym ptaków. Prace należy prowadzić również poza okresem migracyjnym płazów.
Ludzie	Należy czytelnie oznakować obszary, gdzie prowadzone będą prace budowlane, aby zwiększyć poziom bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac. W celu zachowania bezpieczeństwa na terenie budowy zaleca się stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, stałe prowadzenie nadzoru budowlanego oraz bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP.

Element środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące/zalecenia
	W czasie trwania prac budowlanych należy zmniejszyć czas pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum, aby ograniczyć emisję spalin oraz hałasu.
Krajobraz, zabytki i dobra materialne	Wszystkie inwestycje powinny być zaplanowane tak, aby nie niszczyły walorów estetycznych krajobrazu. W przypadku natrafienia na przedmioty o charakterze zabytkowym należy zabezpieczyć teren znaleziska i powiadomić o tym fakcie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Źródło: Opracowanie własne

DZIAŁANIA KOMPENSACYJNE

Są to działania najczęściej niezależne od przedsięwzięcia inwestycyjnego, których celem jest kompensacja znaczącego niekorzystnego oddziaływania na środowisko, jakie jest spowodowane realizacją tego przedsięwzięcia.

Zgodnie z art. 75 ustawy Prawo ochrony środowiska, kompensacja przyrodnicza może być realizowana tylko wówczas, gdy „ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa”.

Wpływ na środowisko zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 będzie stosunkowo niewielki i w przypadku większości inwestycji będzie ograniczał się do etapu budowy. Ponadto większość z zaproponowanych w Programie inwestycji bazuje na tzw. „istniejącym śladzie”, tzn. zakłada przebudowę lub remont już istniejących obiektów, nie ingerując w nowe, cenne przyrodniczo obszary. W związku z tym nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. W przypadku zaistnienia takiej konieczności należy podjąć szereg działań, prowadzących do przywrócenia równowagi w przyrodzie na danym terenie, naprawy szkód dokonanych w środowisku oraz odtworzenia walorów krajobrazowych. Działania te często przyjmują formę robót budowlanych i ziemnych tj.:

- rekultywacja gleb;
- rekultywacja wód, w tym odnowa obiegu wody;
- renaturyzacja terenu (odtworzenie naturalnych warunków siedliskowych, urozmaicenie siedlisk);
- introdukcja gatunków np. ichtiofauny;
- zalesianie i nasadzenia roślinności (odtworzenie terenów zielonych);
- tworzenie sieci zadrzewień śródpolnych, ochrona istniejących kompleksów leśnych oraz tworzenie nowych obszarów ochronnych, co umożliwi migrację fauny i flory poprzez zmniejszenie fragmentacji środowiska.

9. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w projekcie Programu

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć znamionuje się pozytywnym wpływem na środowisko przyrodnicze oraz bazuje na tzw. „istniejącym śladzie” i nie wykracza na nowe obszary. W takim przypadku proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych w Programie inwestycji, ponieważ skutki środowiskowe podejmowanych zadań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub też od występowania w otoczeniu tzw. obszarów wrażliwych. Trafne wskazanie rozwiązań alternatywnych jest niemożliwe również w przypadku braku pełnej dokumentacji technicznej – większość zadań zaplanowanych do realizacji nie ma opracowanej jeszcze takiej dokumentacji.

Przeprowadzając analizę wariantów poszczególnych przedsięwzięć, można porównywać ze sobą następujące elementy inwestycyjne:

- warianty lokalizacji,
- warianty konstrukcyjne i technologiczne,
- warianty organizacyjne,
- wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”.

Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska oraz ustaleniami Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz.U. z 1999 r. Nr 96, poz. 1110), oddziaływanie transgraniczne definiowane jest jako „jakiegokolwiek oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony; przy czym "oddziaływanie" oznacza jakiegokolwiek skutek planowanej działalności dla środowiska z uwzględnieniem: zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, flory, fauny, gleby, powietrza, wody, klimatu, krajobrazu i pomników historii lub innych budowli albo wzajemnych oddziaływań między tymi czynnikami; obejmuje ono również skutki dla dziedzictwa kultury lub dla warunków społeczno-gospodarczych spowodowane zmianami tych czynników”.

Wobec powyższego, ze względu na lokalny charakter działań oraz zasięg przestrzenny obszaru objętego Programem (w tym wielkość oddziaływania zaplanowanych przedsięwzięć), skutki realizacji jego założeń nie będą miały znaczenia transgranicznego.

11. Napotkane trudności i luki w wiedzy

Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 odnosi się do szerokiego spectrum zagadnień. W przeciwieństwie do ocen oddziaływania konkretnych planowanych przedsięwzięć nie ma możliwości odniesienia się do konkretnych rozwiązań technicznych.

Poziom szczegółowości prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowego Programu. W związku z tym możliwe jest zastosowanie jedynie metody opisowej (jakościowej). Nie ma zaś możliwości odniesienia się do konkretnych parametrów dotyczących poszczególnych planowanych inwestycji, co tworzy realną barierę zastosowania bardziej precyzyjnej metodyki (ilościowej), jednnorodnej dla wszystkich planowanych w Programie przedsięwzięć. Dane techniczne opisujące planowane zadania prezentują bowiem bardzo zróżnicowany poziom szczegółowości – od projektów technicznych po koncepcje.

Z uwagi na skomplikowany i długotrwały proces inwestycyjny nie jest możliwe także dokładne określenie czasu rozpoczęcia i zakończenia prac budowlanych przy wdrażaniu poszczególnych przedsięwzięć, co również uniemożliwia oszacowanie oddziaływań skumulowanych i zastosowania modeli do obliczenia oddziaływań w sytuacji najbardziej niekorzystnej. Obecnie nie stwierdza się, aby zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia miały znacząco wpływać na środowisko na terenie gminy Środa Wielkopolska.

12. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego Programu oraz częstotliwości jej przeprowadzania – monitoring

Zakłada się, że Prognoza powinna obejmować obszar jednostki samorządu terytorialnego, wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń Program.

Zgodnie z wymogami obowiązujących dyrektyw proponuje się prowadzenie monitoringu efektów realizacji założeń Programu w zakresie opisanym poniżej. Celem monitoringu jest opisanie zmian stanu środowiska w wyniku realizacji założeń Programu, sprawdzenie czy założone środki łagodzące przyniosą zakładany efekt.

Celem monitoringu środowiskowego jest ocena, czy stan środowiska ulega polepszeniu, czy pogorszeniu – poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących

jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Monitoring jest również podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej.

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań Programu powinny obejmować określenie stopnia wykonania poszczególnych działań:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

W realizacji poszczególnych zadań wynikających z Prognozy będą brały udział podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu zadaniami, podmioty realizujące te zadania, kontrolujące przebieg tych realizacji i ich efekty oraz lokalna społeczność, jako główny pomiot odbierający wyniki i odczuwający skutki podejmowanych działań.

Zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska, koordynator wdrażania Programu będzie oceniać, co dwa lata stopień wdrożenia Programu. W latach 2022-2025 na bieżąco będzie monitorowany postęp w zakresie wdrażania zdefiniowanych w Programie działań, a po zakończeniu realizacji Programu, tj. w roku 2026, nastąpi ostateczna ocena rozbieżności między celami zdefiniowanymi w Programie i analiza przyczyn tych rozbieżności (o ile wystąpią). Wyniki oceny będą stanowiły wykładnię dla kolejnego Programu, w którym zostaną zdefiniowane nowe cele i zadania.

Pomiar stopnia realizacji celów Programu będzie odbywał się poprzez mierniki. Będą to mierniki związane z poszczególnymi celami i określonymi działaniami.

Tabela 27. Przykładowe mierniki realizacji Programu

Komponenty środowiska	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania celu
			Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa	
LUDZIE, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, POWIETRZE, KRAJOBRAZ, KLIMAT	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Liczba kotłowni węglowych poddanych modernizacji (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Zmniejszenie zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza Klasyfikacja strefy wielkopolskiej pod względem kryteriów ochrony zdrowia i ochrony roślin
			Liczba pozytywnie rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	
			Liczba arów zasadzonych zielenią izolacyjną (ar) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	
			Liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Komponenty środowiska	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania
			Liczba wspartych latarni na energooszczędne (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	
			Długość wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych (km) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	
LUDZIE, POWIETRZE, KLIMAT	ZAGROŻENIE HAŁASEM	Zmniejszenie uciążliwości hałasu i poprawa klimatu akustycznego	Długość dróg poddanych modernizacji nawierzchni (km) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Odsetek ludności narażonej na ponadnormatywny poziom dźwięku
LUDZIE	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Utrzymanie emisji pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnego poziomu	Liczba sporządzonych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających zagadnienia dotyczące znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Odsetek ludności narażonej na ponadnormatywny poziom promieniowania elektromagnetycznego
			Liczba wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	
RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, LUDZIE, ROŚLINY, WODY	GOSPODAROWANIE WODAMI	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz racjonalne korzy/stanie z zasobów wodnych gminy	Liczba jezior poddanych ochronie i rekultywacji (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	1	Jakość/Stan JCWP i JCWPd znajdujących się na terenie gminy
			Liczba przeprowadzonych badań jakości wód (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	8	
			Liczba stacji uzdatniania wody poddanych rozbudowie i modernizacji (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wg potrzeb	Ilość zużytej wody przez gospodarstwo domowe na 1 mieszkańca
			Długość sieci wodociągowej (km) Źródło: GUS	272,6	>272,6 Wzrost wartości	
LUDZIE, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, WODY	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej	Liczba zmodernizowanych przepompowni ścieków (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Jakość/Stan JCWP i JCWPd znajdujących się na terenie gminy
			Długość sieci kanalizacji sanitarnej (szt.) Źródło: GUS	159,4	>159,4 Wzrost wartości	Stopień wyposażenia mieszkańców w kanalizację

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Komponenty środowiska	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania
			Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.) Źródło: GUS	219	>219 Wzrost wartości	sanitarną Stopień wyposażenia mieszkańców w wodociąg
			Liczba zewidencjonowanych zbiorników bezodpływowych (szt.) Źródło: GUS	773	<773 Spadek wartości	
			Długość kanalizacji deszczowej (km) Źródło: Dane UM w Środzie Wielkopolskiej	Bd.	Bd.	
LUDZIE, Zasoby naturalne	ZASOBY GEOLOGICZNE	Ochrona zasobów kopalin	Liczba zaktualizowanych dokumentów zagospodarowania przestrzennego (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Stopień powierzchni gminy objętej zaktualizowanymi dokumentami zagospodarowania przestrzennego
LUDZIE, POWIERZCHNIA ZIEMI	GLEBY	Poprawa jakości gleb	Liczba przeprowadzonych akcji promujących proekologiczne zasady gospodarki rolnej (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Zmniejszenie zanieczyszczenia gleb
OBSZARY NATURA 2000, RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, LUDZIE, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, WODY, POWIETRZE, POWIERZCHNIA ZIEMI, KRAJOBRAZ	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Racjonalna gospodarka odpadami	Liczba usuniętych „dzikich” wysypisk z terenu gminy (szt.) Źródło: GUS	2	2	Odpady ogółem wytworzone w ciągu roku Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku
			Odsetek mieszkańców objętych systemem odbioru i zagospodarowania odpadów (%) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	100	100	
			Liczba PSZOK (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	1	2	
			Liczba zrekultywowanych składowisk odpadów (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	1	
			Masa usuniętych wyrobów azbestowych (t) Źródło: Baza azbestowa	210,71	>210,71 Wzrost wartości	
			Liczba działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	8	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA NA LATA 2022-2025

Komponenty	Obszar	Cel	Wskaźnik			Wskaźnik monitorowania
OBSZAR NATURA 2000, RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, WODY, POWIERZCHNIA ZIEMI, KRAJOBRAZ.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów	Powierzchnia terenów zielonych (ha) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	20,9	>20,9 Wzrost wartości	Powierzchnia obszarów leśnych na terenie gminy
			Liczba sadzonek drzew i krzewów (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Liczba form ochrony przyrody na terenie gminy
LUDZIE, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, WODY, POWIETRZE, ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii	Liczba sztuk sprzętu specjalistycznego przekazana Straży Pożarnej (szt.) Źródło: Dane z UM w Środzie Wielkopolskiej	0	Wzrost wartości	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

Poza głównymi miernikami, przy ocenie skuteczności realizacji Programu, powinny być również brane pod uwagę wskaźniki społeczno-ekonomiczne, wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki reakcji państwa i społeczeństwa.

WSKAŹNIKI SPOŁECZNO-EKONOMICZNE:

- poprawa stanu zdrowia mieszkańców mierzona przy pomocy takich mierników, jak: długość życia, spadek umieralności niemowląt, spadek zachorowalności,
- zmniejszenie zużycia energii, surowców i materiałów na jednostkę produkcji oraz zmniejszenie całkowitych przepływów materiałowych w gospodarce,
- coroczny przyrost netto miejsc pracy w wyniku realizacji przedsięwzięć ochrony środowiska,
- zmniejszenie tempa przyrostu obszarów wyłączanych z rolniczego i leśnego użytkowania dla potrzeb innych sektorów produkcji i usług materialnych.

WSKAŹNIKI STANU ŚRODOWISKA I ZMIANY PRESJI NA ŚRODOWISKO:

- zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód, poprawa jakości wód płynących, stojących i wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników wód podziemnych, poprawa jakości wody do picia oraz spełnienie przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej,
- poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych),
- zmniejszenie uciążliwości hałasu, przede wszystkim hałasu komunikacyjnego,
- zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, rozszerzenie zakresu ich gospodarczego wykorzystania oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych,
- ograniczenie degradacji gleb, zwiększenie skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalności gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej, ograniczenie pogarszania się jakości środowiska w jednostkach osadniczych i powstrzymanie procesów degradacji zabytków kultury,
- wzrost lesistości, a także wzrost poziomu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawa stanu zdrowotności lasów,
- zmniejszenie negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowanie estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą.

WSKAŹNIKI AKTYWNOŚCI PAŃSTWA I SPOŁECZEŃSTWA:

- kompletność regulacji prawnych i tempo ich harmonizacji z prawem wspólnotowym i prawem międzynarodowym,
- spójność i efekty działań w zakresie monitoringu i kontroli,
- zakres i efekty działań edukacyjnych oraz stopień udziału społeczeństwa w procesach decyzyjnych,
- opracowanie i realizowanie przez grupy i organizacje pozarządowe projektów na rzecz ochrony środowiska.

13. Konsultacje społeczne

Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 wraz z Prognozą Oddziaływania na Środowisko podlegają udostępnieniu społeczeństwu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wnioski i uwagi mogą wносить wszyscy obywatele, jak również organizacje pozarządowe, grupy społeczne, przedstawiciele środowisk naukowych itd. Ponadto, Program podlega opiniowaniu przez właściwy Zarząd Powiatu Średzkiego, natomiast Program wraz z

Prognozą oddziaływania na środowisko podlega opiniowaniu przez właściwego Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz właściwego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem Prognozy jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025. Prognoza oddziaływania na środowisko została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r., poz. 2373 z późn. zm.) oraz zgodnie z ustaleniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Zakres Prognozy jest zgodny z zapisami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001).

Niniejsza Prognoza oddziaływania na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Przedmiotowe dokumenty, tj. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 oraz Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 podlegają udostępnieniu społeczeństwu lokalnemu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Prognoza składa się z kilku zasadniczych części: informacji o zawartości Prognozy, głównych celach, jej powiązaniach z innymi dokumentami, metodach sporządzenia czy miernikach.

Zakres merytoryczny niniejszej Prognozy został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym. Niniejszą Prognozę sporządzono przy zastosowaniu m.in.: analiz jakościowych opartych na danych dostępnych z państwowego monitoringu środowiska, metod opisowych, danych z fachowej literatury.

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 określonych zostało 10 obszarów interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem; promieniowanie elektromagnetyczne; gospodarowanie wodami; gospodarka wodno-ściekowa; zasoby geologiczne; gleby; gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów; zasoby przyrodnicze; zagrożenia poważnymi awariami. W obrębie

określonych obszarów interwencji wyznaczono cele i kierunki działań Programu oraz zadania wpływające na osiągnięcie założonych celów.

Analizie poddano aktualny i prognozowany stan środowiska przyrodniczego na terenie gminy Środa Wielkopolska oraz zaproponowano kierunki działań w tym zakresie. Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy zostały odniesione do stanu środowiska oraz przeanalizowano potencjalne skutki środowiskowe realizacji Programu.

Gmina Środa Wielkopolska jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną w centrum województwa wielkopolskiego w powiecie średzkim w odległości ok 40 km od Poznania. W jej skład wchodzi 38 sołectw. Gmina graniczy z gminami: Dominowo, Kleszczewo, Krzykosy, Kostrzyn, Kórnik, Młosław oraz Zaniemyśl.

Na terenie gminy znajduje się sieć wodociągowa i kanalizacyjna. Mieszkańcy gminy Środa Wielkopolska, którzy nie są podłączeni do systemu kanalizacji sanitarnej korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Sieć dróg jest dobrze rozwinięta, dzięki czemu mieszkańcy, jak i turyści mogą korzystać z dogodnych połączeń komunikacyjnych. Przez gminę przebiega odcinek autostrady A2, drogi krajowej nr 11, drogi krajowej nr 15 oraz droga wojewódzka nr 432.

W mieście funkcjonuje sieć ciepłownicza. Budynki na terenie wsi ogrzewane są z indywidualnych kotłowni zasilanych głównie paliwami stałymi. Część mieszkańców ogrzewa się gazem ziemnym, gdyż przez część obszaru gminy przebiega sieć gazowa. Cały obszar jednostki jest zelektryfikowany.

Na obszarze tym istnieje uporządkowany system gospodarki odpadami. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości oraz porządku na terenach swoich posesji.

Na obszarze gminy występują następujące formy ochrony przyrody: Obszar Chronionego Krajobrazu „Bagna Średzkie”, Obszar Natura 2000 „Lasy Żerkowsko-Czeszewskie”, Obszar Natura 2000 „Dolina Średzkiej Strugi”, Obszar Natura „Dolina Środkowej Warty” i Pomniki przyrody.

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. w strefie wielkopolskiej wykazała przekroczenia pyłu PM_{2,5}, benzo(a)pirenu i ozonu.

W roku 2020 nie prowadzono badań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie gminy Środa Wielkopolska i nie zostały przekazane wyniki pomiarów prowadzonych w tym okresie przez inne podmioty. Ze względu na natężenie ruchu pojazdów droga krajowa nr 11 i Autostrada A2 na terenie gminy Środa Wielkopolska zostały objęte obowiązkiem sporządzenia mapy akustycznej. Głównymi obszarami zagrożonymi nadmierną emisją

hałasu komunikacyjnego są tereny w pobliżu drogi krajowej nr 11, po której porusza się ponadprzeciętna liczba pojazdów w stosunku do średniej wartości dla dróg krajowych w kraju i przy której stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości krótkookresowego wskaźnika poziomu hałasu w porze dnia i nocy.

Ostatnie badania poziomu PEM przeprowadzono na terenie miasta Środa Wielkopolska w roku 2018 i nie wykazały jednak one przekroczeń.

Ogólny stan wód na terenie gminy oceniany jest jako zły. Na terenie gminy występuje obszar zagrożenia powodzią od rzek Moskawa oraz Średzka Struga.

Działania wskazane w Prognozie mają na celu ograniczenie uciążliwości, czyli zjawisk wpływających w sposób negatywny na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia ludzi, (np. hałas, drgania, zanieczyszczenie powietrza). Przekroczenie dopuszczalnych wartości parametrów, charakteryzujących stan środowiska (np. normy jakości powietrza), stwarza zagrożenie zdrowia ludzi lub degradacji środowiska. Instrumenty prawne nakładają na organy administracji państwowej, jak i samorządowej obowiązek kontroli, ograniczania lub eliminowania uciążliwości. Podmioty gospodarcze są zobowiązane do stosowania rozwiązań technologicznych, które spełniają wymagania ochrony środowiska.

W Prognozie przeanalizowano potencjalny wpływ wskazanych do realizacji w Programie zadań na takie aspekty środowiska, jak: obszary natura 2000, różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne. W Prognozie wskazano również czy powyższe oddziaływanie może mieć kierunek negatywny, pozytywny czy neutralny na powyższe elementy.

W dokumencie dokonano oceny pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące na etapie budowy z reguły mają charakter przejściowy. Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć wywrze pozytywny wpływ na środowisko, w związku z czym proponowanie rozwiązań alternatywnych nie znajduje uzasadnienia. Należy również podkreślić przewagę pozytywnego oddziaływania realizacji Programu na środowisko.

Do istniejących problemów na terenie gminy należy:

- w zakresie zanieczyszczeń powietrza: położenie gminy Środa Wielkopolska w strefie wielkopolskiej, dla której odnotowano przekroczenie poziomów pyłu PM_{2,5} (poziom dopuszczalny II faza), benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ (poziom docelowy), oraz ozonu (poziom docelowy i poziom celu długoterminowego, znaczna ilość indywidualnych źródeł

- ciepła, wykorzystujących w celach grzewczych paliwa stałe o niekorzystnych parametrach, emisja liniowa pochodząca ze środków transportu spowodowana złym stanem dróg oraz rosnąca ilość pojazdów,
- w zakresie hałasu: przekroczenie wartości dopuszczalnych długookresowych wskaźników oceny hałasu przy drodze krajowej nr 11, obecność licznych ciągów komunikacyjnych o dużej przepustowości oraz niedostateczny stan techniczny części dróg publicznych przebiegających przez gminę,
 - w zakresie pól elektromagnetycznych: dynamiczny rozwój telefonii komórkowej, wzrost liczby stacji bazowych telefonii i urządzeń Wi-Fi, co wpływa na zwiększenie się ilość źródeł promieniowania i obszar ich oddziaływania, linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia przebiegające przez obszar gminy, niska świadomość społeczeństwa odnośnie zagrożeń płynących z pól elektromagnetycznych na życie i zdrowie człowieka oraz wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet),
 - w zakresie wód powierzchniowych i podziemnych: zły stan wód powierzchniowych, nieszczelne zbiorniki na nieczystości płynne i obszarowe źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych oraz podziemnych stanowiące głównie zanieczyszczenia spływające z pól, niedostateczny rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, awarie i wypadki mogące spowodować emisję niebezpiecznych substancji do środowiska oraz występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
 - z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej: rosnące zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca, wzrost fosforu ogólnego w ściekach po oczyszczeniu, obecność zbiorników bezodpływowych oraz niewystarczający stopień skanalizowania gminy,
 - z zakresu zasobów geologicznych i gleb: ryzyko obniżania się poziomu wód gruntowych w wyniku działalności wydobywczej, obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych na terenie gminy, niska lesistość terenu gminy, zanieczyszczenia gleb spowodowane korzystaniem ze zbiorników bezodpływowych oraz niska zawartość naturalnych składników mineralnych w glebach,
 - w zakresie stanu powierzchni ziemi oraz gospodarki odpadami: wzrost ilości generowanych odpadów oraz niewystarczający stopień usuniętych wyrobów azbestowych występujących na terenie gminy.
 - w zakresie zasobów przyrody: niski poziom zadrzewienia oraz podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska.
 - w zakresie zagrożenia poważnymi awariami: funkcjonowanie dużego zakładu gazowego, obecność linii przesyłowych gazu ziemnego oraz transport drogowy i kolejowy ładunków niebezpiecznych, któremu sprzyja zły stan techniczny dróg oraz wzrastające natężenie ruchu.

Działania wskazane do realizacji w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 mają z założenia na celu poprawę stanu środowiska. Uwzględniając rozwój gospodarczy, wzrost poziomu konsumpcji, wzrost presji na obszary przyrodnicze, jak i tereny niezurbanizowane brak realizacji zapisów Programu spowoduje istotne pogorszenie wszystkich elementów środowiska, co w przyszłości może wpłynąć na wzrost zanieczyszczenia środowiska.

Warunkiem prawidłowego wdrożenia założeń Programu jest zachowanie określonych terminów realizacji przyjętych zadań oraz dostępność środków finansowych, jak również brak protestów społeczeństwa.

W ramach realizacji powyższego celu nadrzędnego Programu określono poszczególne obszary interwencji, cele i kierunki interwencji, rodzaj i harmonogram zadań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów.

Należy zauważyć, że Program Ochrony Środowiska określa strategię krótkoterminową – definiuje cele dla najbliższych 4 lat.

Prognoza oddziaływania przedstawia również rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko. Rozwiązaniem są zaproponowane w ramach Programu przedsięwzięcia inwestycyjne i pozainwestycyjne. Większość zaproponowanych działań pozytywnie wpłynie na wszystkie komponenty środowiska. Możliwe są jednak krótkotrwałe negatywne oddziaływania na etapie realizacji konkretnego przedsięwzięcia. Natomiast dla inwestycji, które w sposób szczególny mogą wpływać na środowisko, powinien być wykonany raport oddziaływania niniejszego przedsięwzięcia na środowisko jeszcze na etapie ubiegania się o pozwolenie na budowę.

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Programu ma zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Zatem, zgodnie z metodologią ocen oddziaływania na środowisko proponowanie szczegółowych rozwiązań alternatywnych, nie ma pełnego uzasadnienia. Ponadto, dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla wskazanych działań.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska zawiera szereg zadań i celów zgodnych z celami i priorytetami dokumentów szczebla międzynarodowego, wspólnotowego, krajowego, regionalnego i lokalnego. Głównym założeniem Programu jest ograniczenie zanieczyszczenia środowiska na terenie gminy, przyczyniając się do poprawy jego stanu. Zakłada się, że wdrożenie Programu nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska gminy, natomiast jego prawidłowa realizacja przyniesie

w przyszłości wymierny efekt ekologiczny w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko.

Realizacja Programu nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych oraz nie wpłynie negatywnie na obszary chronione i cenne przyrodniczo. Wszystkie działania przyczyniają się do ochrony środowiska naturalnego i racjonalnego wykorzystywania jego zasobów.

Po przeprowadzonej analizie zidentyfikowano negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze przedsięwzięć zawartych w Programie ograniczające się w znacznej większości przypadków jedynie do etapu realizacji inwestycji (etapu prac budowlanych związanych z planowaną inwestycją). Wówczas przewiduje się podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych, czy też zwiększoną emisję pyłów. Negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o lokalnym charakterze.

Z uwagi na charakter przedsięwzięć przewidzianych do realizacji oraz ich lokalizację, na etapie budowy mogą wystąpić okresowo niekorzystne oddziaływania na istniejące formy ochrony przyrody. Natomiast na etapie eksploatacji inwestycji zaplanowanych w Programie, prognozuje się ich znaczne korzystne oddziaływanie na środowisko. Ze względu na lokalny charakter działań i zasięg przestrzenny obszaru skutki realizacji założeń Programu nie będą miały znaczenia transgranicznego.

Przeprowadzając analizę potencjalnego oddziaływania Programu na środowisko przyrodnicze, odniesiono się do poszczególnych zadań zawartych w Programie. W stosunku do każdego planowanego przedsięwzięcia przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego. Wpływ zadań przewidzianych do realizacji w ramach Programu na środowisko będzie stosunkowo niewielki i w przypadku większości inwestycji, tak jak wspomniano powyżej, będzie ograniczał się do etapu realizacji przedsięwzięcia (etapu budowy). Proponowane inwestycje mają w swym założeniu poprawę standardu i jakości życia mieszkańców, przy jednoczesnych działaniach ochronnych względem elementów przyrodniczych. W związku z tym nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. W celu zmniejszenia lub eliminacji negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne proponuje się podjęcie działań łagodzących.

Zakłada się, że w wyniku realizacji Programu, nastąpi poprawa stanu środowiska przyrodniczego i standardu życia mieszkańców. Ograniczona zostanie w sposób odczuwalny emisja substancji i energii do środowiska, w tym odpadów, zwłaszcza komunalnych. Poprawie ulegnie jakość powietrza, wód i gleb, co przełoży się na podwyższenie jakości

życia mieszkańców. Nastąpi wzrost świadomości ekologicznej społeczności, co może mieć bezpośrednie przełożenie na wzrost aktywności w sprawach ochrony środowiska.

W celu identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych zadań zaplanowanych w Programie posłużono się macierzą skutków środowiskowych zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych przewidzianych do realizacji, przedstawiającą w skondensowanej postaci możliwe oddziaływanie tych zadań na środowisko. Analizowano bezpośredni wpływ założeń Programu na środowisko, jak również oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko i długoterminowe, chwilowe, ciągłe, pozytywne i negatywne. Brano pod uwagę odwracalność skutków podjętych działań, skalę czasową oddziaływań, zasięg przestrzenny.

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów z realizacji planowanych działań. Organ wykonawczy Gminy Środa Wielkopolska odpowiedzialny będzie za sporządzenie i przedstawienie Radzie Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej raportu z wykonania Programu, co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w przedmiotowym Programie.

15. Spis tabel, rysunków, wykresów

Tabela 1. Cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska	10
Tabela 2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	12
Tabela 3. Umiejscowienie Gminy Środa Wielkopolska według podziału fizycznogeograficznego	36
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	39
Tabela 5. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	39
Tabela 6. Wyniki pomiarów natężenia ruchu samochodowego na DK11	43
Tabela 7. Wyniki pomiarów natężenia ruchu samochodowego na DK15	43
Tabela 8. Wyniki pomiarów natężenia ruchu samochodowego na DW432	43
Tabela 9. Wyniki pomiarów PEM w roku 2018 na terenie Środy Wielkopolskiej	46
Tabela 10. Zestawianie wybranych cieków wodnych na terenie gminy Środa Wielkopolska wraz z ich kodami	46
Tabela 11. Ocena jakości jednolitych części wód powierzchniowych na terenie gminy Środa Wielkopolska.....	48
Tabela 12. Kompleksowa ocena stanu JCWPd położonych na terenie gminy Środa Wielkopolska w 2019 r.....	50
Tabela 13. Wykaz złóż na terenie gminy Środa Wielkopolska.....	55
Tabela 14. Przestrzenie górnicze na terenie gminy Środa Wielkopolska	56
Tabela 15. Wpływ zadań z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne	69
Tabela 16. Wpływ zadań z zakresu ochrony przed hałasem na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne	72
Tabela 17. Wpływ zadań z zakresu ochrony przed polami elektromagnetycznymi na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne	74
Tabela 18. Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Środa Wielkopolska, które mają ustanowione strefy ochronne.....	76
Tabela 19. Wpływ zadań z zakresu gospodarowania wodami na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne	78
Tabela 20. Wpływ zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne	82
Tabela 21. Wpływ zadań z zakresu ochrony gleb, gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne.....	84
Tabela 22. Wpływ zadań z zakresu ochrony zasobów przyrodniczych na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne	88
Tabela 23. Wpływ zadań z zakresu ochrony przed poważnymi awariami na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra materialne	89
Tabela 24. Główne rodzaje odpadów powstające podczas realizacji inwestycji.....	102
Tabela 25. Relacje pomiędzy zidentyfikowanymi oddziaływaniami	109
Tabela 26. Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Programu	113
Tabela 27. Przykładowe mierniki realizacji Programu.....	119
Rysunek 1. GZWP znajdujące się na terenie gminy Środa Wielkopolska	51
Rysunek 2. Mapa utworów powierzchniowych na terenie gminy Środa Wielkopolska	53

Włocławek, 8 lutego 2022 r.

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
NIP: 556-102-79-09
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

**OŚWIADCZENIE KIERUJĄCEGO ZESPOŁEM AUTORÓW PROGNOZY
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA
w ART. 74A UST. 2**

Oświadczam, iż jako kierujący zespołem autorów prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025”, spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 2373 ze zm.), tj. ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce, studia pierwszego i drugiego stopnia, i byłam co najmniej pięciokrotnie członkiem zespołów autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(Podpis kierującego zespołem autorów prognozy)

Uzasadnienie

DO UCHWAŁY NR XLVII/642/2022 RADY MIEJSKIEJ W ŚRODZIE WIELKOPOLSKIEJ

z dnia 28 kwietnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 został sporządzony w celu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska, która jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057), a także za pomocą wojewódzkich, powiatowych gminnych programów ochrony środowiska. Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Programy powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 2373 z późn. zm.) wystąpiono z wnioskiem do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025*.

Uwzględniając zakres i stopień szczegółowości prognozy ustalony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, sporządzono *Prognozę oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025*.

Po opracowaniu *Prognozy oddziaływania na środowisko* wystąpiono ponownie z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o zaopiniowanie *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025* wraz z *Prognozą*.

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny dnia 09.03.2022 r. (pismo znak: DN-NS.9011.1755.2021) poinformował o pozytywnej opinii dla *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025* wraz z *Prognozą*.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 10.03.2022 r. (pismo znak: WOO-III.410.112.2022.PW.1) również zaopiniował pozytywnie *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025* wraz z *Prognozą*.

Ponadto zgodnie z art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 2373 z późn. zm.) Burmistrz Miasta Środa Wielkopolska zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko projektu *Programu Ochrony Środowiska dla Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko*.

Podał do publicznej wiadomości informację o opracowaniu *Programu Ochrony Środowiska dla Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* oraz o możliwości zapoznania się ich treścią oraz składania uwag i wniosków **od 10.02.2022 r. do dnia 02.03.2022 r.** Dokumenty były wyłożone w ww. dniach, do publicznego wglądu w Urzędzie Miejskim w Środzie Wielkopolskiej, w godzinach urzędowania oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu. Uwagi można było zgłaszać w formie pisemnej w siedzibie Urzędu lub drogą poczty elektronicznej.

Na podstawie art. 42, pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 2373 z późn. zm.) Burmistrz Miasta Środa Wielkopolska podał do wiadomości, iż we wskazanym terminie do wyłożonych do wglądu publicznego przedmiotowych dokumentów nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski.

Ponadto projekt „*Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025*” uzyskał pozytywną opinię Zarządu Powiatu Średzkiego z dnia 15 grudnia 2021 r. uchwałą nr 690/2021.

W świetle powyższego, w celu realizacji obowiązku ustawowego, zasadne jest przyjęcie uchwały.